Begroting 2021

gemeente Staphorst

Inhoudsopgave

Begroting 2021 ..... **1**
Inhoudsopgave **3**
Aanbieding **4**
Samenvatting **6**
Financiële hoofdlijnen **9**
Programma 0 - Algemeen bestuur en organisatie **21**
Programma 1 - Openbare orde en veiligheid **26**
Programma 2 - Verkeer en vervoer **28**
Programma 3 - Economie en ondernemen **31**
Programma 4 - Onderwijs **33**
Programma 5 - Sport, cultuur, recreatie en toerisme **35**
Programma 6 - Sociaal domein **38**
Programma 7 - Gezondheid en milieu **42**
Programma 8 - Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening **45**
Programma 9 - Overhead en financiën **48**
Paragrafen **52**
Paragraaf 1 - Weerstandsvermogen en risicomanagement 53
Paragraaf 2 - Onderhoud kapitaalgoederen 63
Paragraaf 3 - Financiering 66
Paragraaf 4 - Bedrijfsvoering 70
Paragraaf 5 - Verbonden partijen 75
Paragraaf 6 - Grondbeleid 88
Paragraaf 7 - Lokale heffingen 92
Paragraaf 8 - COVID-19 102
Financiële begroting **103**
Overzicht van baten en lasten 104
Toelichting op het overzicht van baten en lasten 105
Balans 112
Overzicht reservepositie 116
Bijlagen **119**
Status opvolging aanbeveling financiële scan provincie 120
Taakvelden overzicht 123
Overzicht kredieten 128
Toelichtingen op het overzicht kredieten 131
Indicatoren 134

Aanbieding

Gezond door discipline in een bijzondere tijd

Onzekerheid is de enige zekerheid in de coronacrisis. Toch waren we als gemeente Staphorst vanaf het begin van de coronacrisis in controle. Ook op financieel gebied. In dat licht is ook de begroting 2021 opgesteld, die wij u hierbij ter behandeling aanbieden, inclusief de meerjarenraming 2022 tot en met 2024 en de financiële onderbouwing voor het komende jaar.

Het doet ons goed te melden dat er flinke stappen naar een robuuste begroting zijn gezet. De begroting laat in 2021 en 2022 nog tekorten zien, maar vanaf 2023 is deze structureel sluitend. Daarbij hebben we opvolging gegeven aan de aanbevelingen vanuit de financiële scan van de provincie.

Landelijk is het beeld dat gemeenten er financieel niet goed voorstaan. Staphorst is één van de weinige gemeenten in Nederland die per saldo geen schuld hebben. Wel zag onze gemeente zich in de begroting voor 2020 voor het eerst sinds lange tijd geconfronteerd met tekorten. Naar aanleiding van de begroting 2020 hebben we daarom stevige ingrepen gedaan voor een financieel solide Staphorst.

De onzekere tijden, de teruglopende rijksbudgetten en de snelheid waarmee wijzigingen in deze budgetten op ons af komen zorgen ook in Staphorst, net als in alle andere gemeenten in Nederland, voor extra financiële uitdagingen. Wij voelen ons verantwoordelijk om enerzijds die sluitende meerjarenbegroting te presenteren. Maar anderzijds voelen wij er niet voor om alles op slot te zetten. Daarom kiezen we ervoor om zorgvuldig door te bouwen aan onze ambities zoals we die hebben vastgelegd in het coalitieakkoord ‘Samen voor elkaar. Coalitieakkoord 2018 – 2022.’

Realiseren ambities en speerpunten

De gemeente Staphorst blijft op veel gebieden investeren. We werken aan plannen voor de Stovonde en het gebied rond hotel Waanders. Met het ambitieplan Recreatie en Toerisme wordt ingezet op ontwikkeling van De Streek en het dynamische winkelhart van Staphorst. Maatregelen om vrachtverkeer over de Gemeenteweg door het centrum te weren zijn al ingegaan. Deze maatregelen samen zullen het dorpscentrum een flinke impuls geven qua economie en beleving.

Staphorst is al de op vier na duurzaamste gemeente van Nederland. In het collegeprogramma zijn stevige ambities op het gebied van Energie & klimaat te vinden. In 2030 wil Staphorst 49% procent van de energie uit hernieuwbare bronnen halen. We werken samen met de provincie aan een circulair energiegebied ten zuiden van Rouveen.

Staphorst pakt stevig door met het ontwikkelen van woningbouw en bedrijventerreinen. In 2021 worden de eerste kavels van de volgende woonwijk in de Slagen uitgegeven. In IJhorst wordt de locatie aan de Poeleweg ontwikkeld. Het bestemmingsplan kan naar verwachting eind 2020 worden vastgesteld, waarna de kavelverkoop start. Een volgende uitbreiding Rouveen-Zuid zal in 2021 aan de raad worden voorgesteld. Het komend jaar zal het bedrijventerrein De Esch IV van de grond komen.

We constateren dat we de afgelopen jaren al forse stappen hebben gezet naar het realiseren van de ambities uit het collegeakkoord. Daar gaan we ook in 2021 mee door. Elders in deze begroting vindt u speerpunten voor 2021 per programma benoemd, voortvloeiend uit de kernwaarden gezondheid, goed wonen, werkgelegenheid, duurzaamheid en financiële robuustheid.

Financiële beeld

Bij de totstandkoming van de begroting 2020 werd Staphorst geconfronteerd met tekorten, waarna een bezuinigingstraject is opgestart en is een zomernota 2020 opgesteld. Het doel hiervan was om de begroting robuuster te maken en de tekorten zoveel mogelijk weg te werken. Dit is gelukt! De tekorten zijn in alle jaren teruggebracht en het financieel perspectief is meerjarig vanaf 2023 weer positief.

De begroting 2021-2024 is "robuuster" gemaakt, dat wil zeggen dat diverse ambities t.a.v. nieuw beleid met een wettelijke grondslag (duurzaamheid, omgevingswet) financieel in de begroting zijn verwerkt . Ook is er budget in de begroting opgenomen voor toekomstige vervangingsinvesteringen en is het verwachte tekort op de algemene uitkering in de begroting verwerkt. In de jaren 2021 en 2022 hebben we de reserves nog nodig voor de dekking van het tekort, vanaf 2023 is het begrotingssaldo positief en ontstaat er weer ruimte.

In tegenstelling tot voorgaande jaren is het nieuw beleid niet meer via de lijst van investeringen zichtbaar gemaakt maar separaat via de categorie "nieuw beleid" in de begroting. De ambities voor nieuw beleid zijn opgenomen in de zomernota 2020 en tevens opgenomen in deze begroting (zie hoofdstuk "financiële hoofdlijnen"). Ter ondersteuning bij de afweging zijn de investeringen > € 100.000 per investering uitgebreid toegelicht (zie bijlagen). Via amendering heeft uw raad de mogelijkheid om over een specifiek onderwerp door middel van een afzonderlijk voorstel op een later tijdstip te besluiten. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de financiële verordening en geeft dit zowel ambtelijk als bestuurlijk een belangrijke efficiencywinst.

Het beleid in de afgelopen jaren om nieuwe beleidsambities te dekken uit reserves, is verleden tijd. Staphorst heeft nog een flinke reservepositie, echter deze is grotendeels gelabeld voor de dekking van bestaande kapitaallasten. De vrij beschikbare reserve is beperkt. Daarom is met ingang van de zomernota 2020 het volgende uitgangspunt gehanteerd als maatregel om een verdere verslechtering van de reservepositie te voorkomen:

Oud voor nieuw, de vrij besteedbare reservepositie mag niet verder verslechteren. Daarom moet nieuw beleid bekostigd worden uit bestaand beleid of bezuinigingen waarbij het uitgangspunt is dat de vrij beschikbare reservepositie niet verder mag verslechteren dan de stand ultimo de begroting 2020.

De aanbevelingen vanuit het rapport n.a.v. de financiële scan van de provincie zijn meegenomen in de opzet van de begroting 2021. Belangrijke uitgangspunten zijn het niet verder aantasten van de reservepositie en het robuuster maken van de exploitatiebegroting waarbij openstaande onderwerpen (zoals omgevingswet, duurzaamheid, dekking tekorten uit reserves) zoveel als mogelijk in de begroting zijn verwerkt. In bijlage 1 geven wij de opvolging weer van de aanbevelingen van de Provincie.

Begrotingsresultaat 2021
De begroting voor 2021 sluit met een negatief saldo van € 572.000. De meerjarenraming 2022-2024 sluit in het jaar 2022 met een negatief saldo van € 64.000. Vanaf 2023 is het begrotingssaldo positief met in de jaarschijf 2023 een positief saldo van € 731.000 en in 2024 een positief saldo van € 834.000.

Belastingvoorstellen en -druk
Voorgesteld wordt om het komende jaar een aantal gemeentelijke belastingen en heffingen, naast het inflatiepercentage van 1,5%, aanvullend te verhogen. Het gaat samengevat om:

a. de onroerend zaakbelastingen te laten stijgen met 10%;
Dit conform het voorstel bij de begroting 2020 om de OZB met 10% per jaar te verhogen t/m 2023. Het college heeft dit n.a.v. de motie 56 heroverwogen en stelt voor de stijging van 10% t/m 2023 in tact te laten.
b. de toeristenbelasting te laten stijgen met € 0,10 per overnachting in 2021 en € 0,10 in 2022;
c. de afvalstoffenheffing te laten stijgen met € 24;
d. de rioolheffing te laten dalen met € 22.

De gemiddelde lastendruk inclusief inflatiecorrectie (1,5 %) per huishouden neemt komend jaar toe met € 40.

Soort	Raming 2021	Raming 2020
Afvalstoffenheffing (vast + variabel)	209	175
Rioolheffing	208	230
OZB	305	277
Totaal	**722**	**682**

Communicatie

De gemeentebegroting wordt u digitaal aangeboden. Voor de geïnteresseerde burgers is deze te raadplegen via de begrotingapp: https://staphorst.begrotingsapp.nl/. Via het huis aan huisblad “de Staphorster” wordt de burger over de begroting geïnformeerd.

Slot
Tot slot spreken wij de wens uit dat uw gemeenteraad, onze medewerkers en wij in het komende jaar onder Gods zegen ons werk mogen doen.

Staphorst, 29 september 2020.

Het college van burgemeester en wethouders van Staphorst

G.J. Kok MDR — M. Kragting

Burgemeester — Secretaris

Samenvatting

Financiële samenvatting 2021 - 2024

(positief=nadeel, negatief=voordeel)

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijzigingen	Begroting 2021	Meerjarenraming 2022	Meerjarenraming 2023	Meerjarenraming 2024
Lasten	38.951.084	40.765.901	38.893.098	38.955.325	39.120.479	39.577.254
Baten	-35.580.085	-35.187.396	-35.729.930	-36.810.389	-37.787.245	-38.394.358
Saldo van baten en lasten voor bestemming	**3.370.999**	**5.578.505**	**3.163.168**	**2.144.935**	**1.333.233**	**1.182.896**
Stortingen	3.299.500	982.000	1.282.000	1.282.000	1.282.000	1.282.000
Onttrekkingen	-5.791.022	-4.354.874	-3.872.888	-3.362.942	-3.346.157	-3.299.157
Mutaties reserves	**-2.491.522**	**-3.372.874**	**-2.590.888**	**-2.080.942**	**-2.064.157**	**-2.017.157**
Saldo van baten en lasten na bestemming	**879.477**	**2.205.631**	**572.280**	**63.994**	**-730.924**	**-834.261**

Beleidsmatige samenvatting

Inleiding
De begroting 2021 zoals die voor u ligt is niet in evenwicht, evenals de jaarschijf 2022. Dat wil zeggen dat de lasten niet worden gedekt door baten. Wel zijn de jaarschijven 2023 en 2024 sluitend. Voor 2023 wordt een positief resultaat verwacht van € 731.000 en voor 2024 een positief resultaat van € 834.000

Begrotingssaldi:
De uitkomst van de begroting en meerjarenraming is als volgt:

Begrotingssaldo per jaar	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldo	572 N	64 N	731 V	834 V

(x €1.000 - N = Nadelig, V = Voordelig)

Het begrotingssaldo geschoond voor de incidentele baten en lasten is als volgt:

Begrotingssaldo zonder incidentele baten en lasten	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldo	572 N	64 N	731 V	834 V
Begrotingssaldo onderdeel incidentele baten en lasten	546 V	6 V	6 N	168 V
Begrotingssaldo onderdeel structurele baten en lasten	1.118 N	70 N	737 V	666 V

(x €1.000 - N = Nadelig, V = Voordelig)

Nieuw beleid
In de begroting is voor het jaar 2021 in totaal € 692.000 aan nieuw beleid geraamd. Het nieuw beleid wordt gedekt uit het begrotingssaldo.

Begrotingstekorten 2021 -2022
Voor de geraamde begrotingstekorten is een aparte reserve gevormd: "reserve begrotingstekort 2020 - 2022" .

Deze is groot: € 2.741.000. Om het tekort in de begroting voor de jaren 2020-2022 te kunnen dekken worden onttrekkingen uit de reserves gedaan. Deze worden hieronder nader toegelicht.

Reserve

Ontwikkeling vrij besteedbare reserves
De vrij besteedbare reserves bestaan uit: de algemene reserve, de reserve zonder bestemming en de reserve grondexploitatie. Echter, de algemene reserve ad € 3,4 miljoen vormt de buffer voor opvang van incidentele nadelen en het weerstandsvermogen. Voor de reserve grondexploitatie geldt de bepaling dat deze minimaal een stand moet hebben van 30% van de waarde van de gronden die niet in exploitatie zijn genomen. Feitelijk is de reserve zonder bestemming vrij beschikbaar.

Jaar	Algemene reserves	Reserve zonder bestemming	Reserve begrotingstekort	Reserve grondexploitatie
Stand begin 2021	3.400	2.857	821	1.890
Toevoegingen/onttrekkingen		-921	-572	-30
Vorming reserve begrotingstekort				
Geraamd begrotingstekort 2021				
Stand eind 2021	3.400	1.936	249	1.859

(x €1.000)

De vrij beschikbare reservepositie is beperkt. De reserve zonder bestemming heeft ultimo 2021 een saldo van 1,9 miljoen.

Weerstandsvermogen
De belangrijkste risico's staan vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Voor een beoordeling van de financiële positie is ook een beeld nodig van de balanspositie. Dit wordt uitgedrukt in de kengetallen netto schuldquote, solvabiliteitsratio en het weerstandsvermogen. De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het eigen vermogen wordt uitgedrukt in het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de financiële weerbaarheid van de gemeente. De VNG adviseert een minimale ratio van 20%. De gemeente Staphorst zit meerjarig boven de 85%. Het kengetal netto schuldquote, ook wel bekend als de netto schuld als percentage van de inkomsten, geeft een indicatie van de financiële vermogenspositie van een gemeente. Met deze indicator wordt de netto schuld, zoals die zichtbaar is op de balans, uitgedrukt als een percentage van de inkomsten (exploitatie). De adviesgrens is maximaal 130%. De gemeente Staphorst zit voor 2021 op -20%. De weerstandscapaciteit is nog steeds goed. Dit blijkt uit de verhouding tussen het risicoprofiel en het aanwezige weerstandsvermogen (algemene en risicoreserve). Dat is meer dan 4,0. Dit betekent dat voor iedere euro aan risico’s er ruim vier euro aan reserves (algemene reserve en reserve grondexploitatie) post onvoorzien en de nog niet benutte belastingcapaciteit tegenover staan. Per 1 januari 2021 bedraagt de stand hiervan: € 7,9 milj. Het risicoprofiel bedraagt € 1,8 milj. oftewel: bijna 4,4 en daarmee is het weerstandsvermogen ruim voldoende om alle risico's af te dekken.

Algemene uitkering van het gemeentefonds
De meicirculaire 2020 is verwerkt in de begroting. De septembercirculaire 2020 is te laat beschikbaar om mee te nemen in de cijfers. De maatstaven in de meicirculaire 2020 zijn geactualiseerd, met name aan de hand van de woningbouwprogrammering. De meicirculaire 2020 leidt ten opzichte van de begroting 2020 tot de volgende uitkomsten:

	2021	2022	2023	2024
Begroting 2020	22.043	22.310	22.945	22.945

Begroting 2021	22.512	22.863	22.911	23.259
Verschil	**469**	**553**	**-34**	**314**

(x €1.000)

Onroerendezaakbelastingen en lastendruk

Voorgesteld wordt om het komende jaar 2021 een aantal gemeentelijke belastingen en heffingen, naast het inflatiepercentage van 1,5%, aanvullend te verhogen. Het gaat samengevat om:

- de onroerende zaakbelastingen met + 10%, dit conform het besluit bij de begroting 2020 om de OZB met 10% per jaar te verhogen t/m 2023;
- de toeristenbelasting stijgt met € 0,10 naar € 0,90 per overnachting in 2021 naar € 1 in 2022;
- de afvalstoffenheffing stijgt met € 34 van € 175 in 2020 naar € 209 in 2021;
- de rioolheffing daalt met € 22 van € 230 in 2020 naar € 208 in 2022.

De gemiddelde lastendruk inclusief inflatiecorrectie (1,5 %) per huishouden neemt komend jaar toe met € 40.

Sociaal domein:
Eén van de risicofactoren met potentieel groot financieel effect wordt gevormd door de kosten van het sociaal domein. Sinds begin 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor (extra) taken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en participatie. We krijgen hiervoor wel middelen, echter deze zijn tot nu toe onvoldoende geweest met name voor het uitvoeren van jeugdzorg. Dit geldt voor het merendeel van de Nederlandse gemeenten.

Bij de begroting 2020 is besloten om fors te investeren in het voorliggend veld. Zoals in de begroting 2020 is opgenomen gaat deze investering op zijn vroegst pas rendement opleveren vanaf 2022. Er wordt geïnvesteerd in het voorliggend veld in combinatie met beter inzicht in de kostenoverschrijdingen waarop maatregelen worden genomen om deze terug te dringen. Hier wordt in 2020 en 2021 hard aan gewerkt. Naar 2021 ligt een forse uitdaging om binnen het beschikbare budget te blijven. Dit o.a. ook doordat er geen buffer meer is; de reserve sociaal domein is leeg. Eventuele overschotten door de maatregelen die nu genomen worden moeten in de toekomst weer toegevoegd worden aan de reserve sociaal domein om zo de reservepositie weer te verbeteren.

Financiële hoofdlijnen

Inleiding

De financiële begroting 2021 is anders opgebouwd dan in voorgaande jaren. T/m 2019 bestond de zomernota uit de voortgangsrapportage van het huidige jaar en de kaderbrief voor de begroting van het volgende jaar. Vanaf begrotingsjaar 2020 is dit n.a.v. de evaluatie van de P&C Cyclus 2019 gewijzigd. De zomernota is vanaf het jaar 2020 de kaderbrief voor de begroting van het volgende jaar. Over de voortgang van het jaar 2020 bent u separaat geïnformeerd via de voortgangsrapportage 2020 die in september in de Raad is besproken en vastgesteld.

De begroting 2021 heeft ook een nieuwe opbouw in vergelijking met voorgaande jaren. De totstandkoming van de begroting 2020 was een uitdagend traject. Dat kwam met name doordat we voor het eerst in jaren geconfronteerd werden met begrotingstekorten. Naar aanleiding hiervan is een financiële scan uitgevoerd door de provincie Overijssel en is intern een evaluatie uitgevoerd op de P&C Cyclus 2019. Beide rapportages doen diverse aanbevelingen. Die worden in deze begroting opgevolgd.

De financiële hoofdlijn uit beide rapporten is dat de gemeente Staphorst moet werken aan een gezonde en structureel sluitende meerjarige exploitatie en dat de reservepositie niet verder aangetast kan worden, mede doordat in de afgelopen jaren nieuwe investeringen zijn gedekt uit reserves waardoor de reservepositie tot een absoluut minimum is teruggebracht.

De systematiek van de lijst met investeringen is losgelaten. In de begroting 2021 is onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën:

- Bijstelling bestaand beleid
- Nieuw beleid
- Bezuinigingsmaatregelen

Ook wordt het verloop van de begroting 2020 naar de begroting 2021 inzichtelijk gemaakt.

Algemene uitgangspunten

In het kader van het verder versterken van het financieel strategische beleid zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd die de basis zijn voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2021-2024:

- Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de eigen financiële beleidsregels van de gemeente Staphorst (zoals de financiële verordening en de nota reserves en voorzieningen) zijn het uitgangspunt.
- De gemeentebegroting moet voldoen aan eisen voor het repressief toezicht die de provincie stelt in hun toezichtkader. De colleges van Gedeputeerde Staten van de twaalf provincies hebben hiervoor een "gemeenschappelijk toezichtkader (GTK 2020)" vastgesteld. Deze is van toepassing op de begroting 2021 en verder.
- Het financiële kader vormt het coalitieakkoord 2018 - 2022 'samen, voor elkaar!' en de uitwerking hiervan in het collegeprogramma.
- De zomernota 2020 is aan u gepresenteerd op 3 juni 2020. De in deze bijeenkomst ingebrachte reacties zijn bij de samenstelling van deze begroting in de afweging betrokken.
- Oud voor nieuw: de begroting 2020-2023 tastte de reservepositie fors aan. Het is niet reëel om de reservepositie verder te laten verslechteren. Daarom moet nieuw beleid bekostigd worden uit bestaand beleid of bezuinigingen waarbij het uitgangspunt is dat de reservepositie niet verder mag verslechteren dan de stand ultimo de begroting 2020.
- De effecten van de coronacrisis zijn nog niet meegenomen in het structurele financiële beeld. Dit omdat het nog te vroeg is om deze te duiden. Uitgangspunt is dat juist nu de structurele begroting van de komende jaren op orde moet zijn omdat deze mogelijk negatief beïnvloed kan worden vanwege de coronacrisis. De risico’s zullen wel benoemd moeten worden.
- De aanbevelingen vanuit het rapport n.a.v. de financiële scan van de provincie zijn meegenomen in de opzet van deze begroting. Belangrijke uitgangspunten zijn het niet verder aantasten van de reservepositie en het robuuster maken van de exploitatiebegroting waarbij openstaande onderwerpen (zoals omgevingswet, duurzaamheid, dekking tekorten uit reserves) zoveel als mogelijk in de begroting zijn verwerkt.
- Loonsomstijging inclusief sociale lasten op basis van de laatst vastgestelde CAO, verwachte loonstijging van 2,6% in het jaar 2021, de jaren erna is 1,5% per jaar geraamd. Geraamd op maximum functieschaal en medewerker met uitloopschaal op maximum uitloopschaal.
- Prijsindexatie overige budgetten van 1,5% per jaar (voor contracten).

- Bijstelling budgetten verbonden partijen op basis van de begroting 2021 van de diverse verbonden partijen.

1. Samenvatting begrotingssaldo

Begrotingssaldo 2021-2024	2021	2022	2023	2024
Saldo begroting 2020-2023	**1.319**	**562**	**-632**	**-632**
Mutatie bestaand beleid	-1.031	-944	-370	-348
Mutatie nieuw beleid	692	802	837	712
Bezuinigingsmaatregelen	-407	-357	-566	-566
Saldo begroting 2021-2024	**572**	**64**	**-731**	**-834**

(bedragen x € 1.000 , positief=nadeel, negatief=voordeel)

Ten opzichte van de begroting 2020 is het begrotingssaldo in alle jaren verbeterd. Hierna worden de diverse onderdelen (mutatie bestaand beleid, mutatie nieuw beleid en bezuinigingsmaatregelen) nader toegelicht.

2. Bepaling structureel begrotingsaldo

Bepaling incidenteel Saldo	2021	2022	2023	2024
Incidentele lasten	2.316	2.179	2.223	2.002
Incidentele baten	- 2.862	- 2.185	- 2.217	- 2.170
Saldo incidenteel	**-546**	**-6**	**6**	**-168**

(bedragen x € 1.000 , positief=nadeel, negatief=voordeel)

Bepaling structurele begrotingssaldo	2021	2022	2023	2024
Saldo baten en lasten begroting	572 N	64 N	731 V	834 V
Bij / af: Saldo incidenteel	546 V	6 V	6 N	168 V

Structurele begrotingssaldo	1.118 N	70 N	737 V	666 V

(x €1.000)

Hier wordt het saldo weergegeven waarbij de begroting en meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht zijn. Structureel evenwicht betekent dat structurele lasten door structurele baten worden gedekt. Reëel evenwicht wil zeggen dat de ramingen volledig en realistisch zijn.

In het algemeen geldt voor:

- structurele baten en lasten dat deze tot nadere besluitvorming voor onbepaalde tijd in de begroting staan
- incidentele baten en lasten beïnvloeden het begrotingssaldo incidenteel

Om dit structurele evenwicht te kunnen bepalen is in deze begroting een limitatief overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen (zie bijlage incidentele baten en lasten).

De provincie Overijssel heeft als toezichthouder de wettelijke taak te beoordelen of er sprake is van structureel en reëel evenwicht.

Een consequentie van bovenstaande is dat het structurele begrotingssaldo lager is dan het begrotingssaldo. Immers zijn in de begroting ook uitgaven incidenteel gedekt. De belangrijkste posten betreffen onder andere de mutaties in de reserves: toevoegingen en onttrekkingen. Deze worden als incidenteel aangemerkt. Per saldo is de incidentele dekking jaarlijks hoger. Als gevolg hiervan hebben er in de begroting nog enkele aanvullende bijstellingen plaats gevonden.

3. Opbouw begroting 2021

Begrotingssaldo 2021-2024	2021	2022	2023	2024
Saldo begroting 2020	**1.319**	**562**	**-632**	**-632**
Bijstelling bestaand beleid	-976	-814	-336	-260
Nieuw beleid wettelijk (categorie nieuw beleid)	366	551	551	391
Robuust maken begroting advies provincie (categorie nieuw beleid)	335	270	305	340
Bezuinigingsmaatregelen	-407	-357	-566	-566
Saldo zomernota 2020	**637**	**213**	**-678**	**-803**
Bijstelling bestaand beleid (structurele effecten uit de voortgangsrapportage 2020)	53	-142	-47	-47
Saldo voortgangsrapportage 2020	**690**	**70**	**-725**	**-850**
Bijstelling bestaand beleid	-109	13	13	34

Nieuw beleid	-9	-19	-19	-19
Saldo begroting 2021	**572**	**64**	**-731**	**-834**

(bedragen x € 1.000 , positief=nadeel, negatief=voordeel)

Exploitatie	Meerjarenraming 2021	Mutaties Zomernota 2021	Mutaties Voortgangsrapportage 2021	Mutaties Begroting 2021	Begroting 2021
Lasten	38.479.491	293.500	32.664	87.443	38.893.098
Baten	-35.065.853	-461.000	20.763	-223.839	-35.729.930
Saldo van baten en lasten voor bestemming	**3.413.638**	**-167.500**	**53.427**	**-136.397**	**3.163.168**
Stortingen	982.000	0	0	300.000	1.282.000
Onttrekkingen	-3.076.469	-514.000	0	-282.419	-3.872.888
Mutaties reserves	**-2.094.469**	**-514.000**	**0**	**17.581**	**-2.590.888**
Saldo van baten en lasten na bestemming	**1.319.170**	**-681.500**	**53.427**	**-118.816**	**572.280**

4. Bijstelling bestaand beleid

Bijstelling bestaand beleid	2021	2022	2023	2024
Programma 0: September- en decembercirculaire gemeentefonds 2019	-417	- 470	-417	-417
Programma 0: Verwachte korting gemeentefonds vanwege herverdeling	-	425	850	850
Programma 0: Indexatie loonsom	130	130	130	130
Programma 0: Efficiëntere inrichting en samenwerking welzijn en cultuur	-	-150	-150	-150
Programma 0: Sport efficiënter inrichten	-	-60	-60	-60
Programma 1, 6 en 7: Bijstelling budgetten verbonden partijen	48	48	48	48
Programma 2: Extra investering fietspad Kanlaan	13	13	13	13
Programma 3: Bijstelling inkomsten reclamemast	50	50	50	50

Programma 6: Lagere bijdrage Sociale Werkvoorziening	- 800	-800	-800	-800
Bijstelling bestaand beleid zomernota 2020	**-976**	**-814**	**-336**	**-336**
Programma 0: Mei-circulaire 2020	-52	-249	-139	-139
Programma 0: Hogere kosten automatisering	27	27	27	27
Programma 6: Lagere bijdrage COA	58	59	60	60
Alle programma's: Overige mutaties	20	20	5	5
Bijstelling bestaand beleid voortgangsrapportage 2020	**53**	**-142**	**-47**	**-47**
Alle programma's: Overige mutaties	-109	13	13	34
Bijstelling bestaand beleid begroting 2021	**-109**	**13**	**13**	**34**
Totaal bijstelling bestaand beleid 2021-2024	**-1.031**	**-944**	**-370**	**-348**

(bedragen x € 1.000 , positief=nadeel, negatief=voordeel)

In de toelichting op de diverse programma's worden de mutaties nader toegelicht.

5. Nieuw beleid

Nieuw beleid	2021	2022	2023	2024
Programma 0: Transitiebudget eigen organisatie	60	60	60	60
Programma 1: Veilgheidsregio: vrijwilligers in dienstverband	40	40	40	40
Programma 4: Uitbreiding scholen Rouveen	-	PM	PM	PM
Programma 6: Nieuwe wet schulddienstverlening per 1-1-21	36	36	36	36

Programma 6: Nieuwe wet inburgering per 1-1-21	-	-	-	-
Programma 7: Hogere uitgaven duurzaamheid structureel	150	150	150	150
Programma 7: Hogere uitgaven duurzaamheid projectgeld	514	487	572	720
Programma 7: Incidentele uitgaven duurzaamheid dekken uit reserve	- 514	-487	- 572	-720
Programma 8: Hogere uitgaven omgevingswet	80	160	160	-
Programma 9: Verduurzaming gemeentehuis (naar energielabel C in 2023)	-	85	85	85
Programma 9: Interne aanpassingen gemeentehuis	-	15	15	15
Programma 9: Interne aanpassing politie/samenleving	-	5	5	5
Nieuw beleid wettelijk zomernota 2020	**366**	**551**	**551**	**391**
Programma 0: Kapitaallasten (investeringsbudget voor nieuw beleid)	25	50	75	100
Programma 0: Meerjaren Investeringsprognose	10	20	30	40
Programma 2: Wegenbeheer	300	200	200	200
Programma 9: Gebouwenbeheer: omzetten van reserve naar voorziening	-	-	-	-
Nieuw beleid Robuust maken begroting advies provincie zomernota 2020	**335**	**270**	**305**	**340**
Programma 3: Verhoging toeristenbelasting	-9	-19	-19	-19
Nieuw beleid begroting 2021	**-9**	**-19**	**-19**	**-19**

Totaal nieuw beleid begroting 2021	692	802	837	712

(bedragen x € 1.000 , positief=nadeel, negatief=voordeel)

In de toelichting op de diverse programma's worden de mutaties nader toegelicht.

6. Bezuinigingsmaatregelen

Bezuinigingsmaatregelen	2021	2022	2023	2024
Programma 3: Adoptie van rotondes door derden	1	1	1	1
Programma 8: Instellen ruimtelijk kwaliteitsfonds	90	90	90	90
Programma 2: Zakelijke omgaan met vergunningen K+L	3	3	3	3
Programma 9: Verlagen extern (juridisch) advies	15	15	15	15
Programma 0: Vacature stop (periode van drie maanden geen invulling)	135	135	135	135
Programma 0: 2,5 % bezuinigen op formatie door natuurlijk verloop	-	-	250	250
Programma 0: Verlagen inhuur buiten vacatureruimte met 10 %	6,5	6,5	6,5	6,5
Programma 9: Documentatie en vakliteratuur	5	5	5	5
Programma 9: Postverwerking/porti	5	5	5	5
Programma 9: Voorlichting en advertenties	5	5	5	5
Programma 9: Inbesteding schoonmaak gemeentehuis: besparing	7	11	11	11
Programma 6: Adviesraad sociaal domein	4	4	4	4
Programma 0: Besparing wethouder / vergaderkosten / verzekeringen	98	44	3	3
Programma 0: Werkkostenregeling (raad, college organisatie)	27	27	27	27
Programma 0: Burgerinitiatieven	5	5	5	5
Bezuinigingsmaatregelen zomernota 2020	**-407**	**-357**	**-566**	**-566**

Totaal bezuinigingsmaatregelen	**-407**	**-357**	**-566**	**-566**

(x €1.000)

In de toelichting op de diverse programma's worden de mutaties nader toegelicht.

7. Meerjaren Investeringsprognose

In aanloop naar de begroting 2021 is een Meerjaren Investeringsprognose opgesteld. Deze prognose bevat vervangingsinvesteringen. In eerste instantie bestaat deze uit de vervangingsinvesteringen in het kader van tractiemiddelen en vervangingsinvesteringen uit de lijst met investeringen cf de systematiek zoals deze t/m de begroting 2020 is gehanteerd. In de lijst met investeringen begroting 2020 zijn meerjarig ook vervangingsinvesteringen opgenomen. Deze zijn in onderstaande tabel verwerkt.

Omschrijving van de investering	Incidenteel (I) of Structureel (S)	Meerjarenbegroting 2021-2024				Last begroting 2021
		2021	2022	2023	2024	
Programma 2 | Verkeer en openbare ruimte						
Herinrichting Staphorst Noordoost fase 4: nieuw materiaal herinrichting	Structureel	145.000				res.afs.maats.nut
Herinrichting Staphorst Noordoost fase 5: nieuw materiaal herinrichting	Structureel			150.000		res.afs.maats.nut
Opzetstrooier nr. 5 (t.b.v. VW crafter)	Structureel - 6 jr.	38.000				6.333
Programma 7 | Volksgezondheid en milieu						
GRP-V 2016-2020 - Jaarschijf 2021 - Jaarschijven 2022 en verder volgen uit nieuw GRP-VI	Structureel	671.000				reserve riolering
Programma 9 | overhead						

Nieuw t.o.v. LVI 2020: bestelbus met open laadbak	Structureel				47.000	
Nieuw t.o.v. LVI 2020: kleine pick-up auto	Structureel	37.000				
Nieuw t.o.v. LVI 2020: Pickup- Bus met laadkraan	Structureel				55.000	
Nieuw t.o.v. LVI 2020: Maaiarm grote trekker	Incidenteel			20.000		reserve z. bes./grondexpl.

Het is de bedoeling dat deze lijst met vervangingsinvesteringen in de toekomst verder wordt gevuld zodat ook structureel inzicht wordt verkregen in de vervangingsinvesteringen.

8. Verloop reservepositie 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene reserves					
Algemene reserve	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400
Reserve zonder bestemming	2.857	1.936	1.224	1.118	1.144
Reserve voor grondexploitatie	1.889	1.859	1.828	1.796	1.765
Saldo algemene reserves	8.147	7.195	6.453	6.315	6.309
Bestemmingsreserves					
Reserves dekking afschrijving investeringen					
Reserve afschrijving investeringen openbare ruimte met maatschappelijk nut	6.975	6.686	6.391	6.118	5.840

Reserve afschrijving gemeentelijke gebouwen	11.564	10.784	10.026	9.321	8.616
Reserve afschrijving vervoermiddelen	756	618	467	316	165
Subtotaal reserves dekking afschrijving investeringen	*19.295*	*18.088*	*16.884*	*15.755*	*14.621*
Reserves t.b.v. kostendekkende tarieven					
Reserve rioolbeheer	3.374	3.328	3.328	3.328	3.328
Reserve matiging afvalstoffenheffing	128	0	0	0	0
Subtotaal reserves t.b.v kostendekkende tarieven	*3.502*	*3.328*	*3.328*	*3.328*	*3.328*
Reserves ter egalisatie van kosten					
Reserve wegenbeheer (verkeersinfra) a. betonwegen b. asfalt- en elementenverharding	4.000 1.969	4.000 1.805	4.000 1.626	4.000 1.431	4.000 1.221
Reserve gebouwenbeheer	1.501	1.590	1.623	1.673	1.723
Reserve automatisering	71	96	119	139	156
Subtotaal reserves ter egalisatie van kosten	*7.541*	*7.491*	*7.368*	*7.243*	*7.100*
Overige reserves met bestemming					

Reserves met bestemming	590	590	590	310	310
Reserve dekking nadelig begrotingssaldo '20 - '22	821	148	0	0	0
Reserve zandput Hooidijk	104	104	104	104	104
Reserve met bestemmingen	141	129	116	104	103
Reserve verkeersontsluiting	499	499	499	499	499
Reserve volkshuisvesting	0	0	0	0	0
Reserve EPOS	120	0	0	0	0
Reserve duurzaamheid	226	0	0	0	0
Reserve sociaal domein	0	0	0	0	0
Reserve achtergestelde lening Vitens	81	0	0	0	0
Reserve onderhoud combischool Staphorst	0	0	0	0	0
Subtotaal overige bestemmingsreserves	2.582	1.470	1.309	1.017	1.016
Saldo bestemmingsreserves	32.923	30.377	28.890	27.343	26.066
Totaal reserves	**41.070**	**37.573**	**35.343**	**33.658**	**32.375**

(x €1.000)

Algemene reserves

De algemene reserves betreft de vrij besteedbare reserve. In de nota reserves en voorzieningen is vastgelegd dat de algemene reserve minimaal 3,4 miljoen moet bedragen. De reserve zonder bestemming en de reserve voor grondexploitatie betreffen "vrij besteedbare reserves". De ruimte is echter beperkt om deze reserves nog verder aan te spreken. Door de terugloop van de vrij besteedbare reserves in de afgelopen jaren is het uitgangspunt bij de begroting 2021 dat de vrij besteedbare reservepositie niet verder mag verslechteren. T.o.v. de begroting 2020

is de reserve positie verbetert, met name door het terugdringen van de begrotingstekorten en het overschot in de meerjarenraming van 2023 en 2024.

Reserves dekking afschrijving investeringen

De reserves ter dekking van afschrijving investeringen betreffen reserves die zijn ingesteld om kapitaallasten van investeringen uit afgelopen jaren te dekken. Deze reserves lopen terug doordat de jaarlijkse kapitaallasten van diverse investeringen worden onttrokken uit deze reserve. Als alle investeringen zijn afgeschreven, zijn deze reserves leeg. In de exploitatie is er dan geen budget voor vervangingsinvesteringen doordat de kapitaallasten van de investeringen worden gedekt door een onttrekking uit deze reserves. Bij vervangingsinvesteringen in de toekomst moet dus in de exploitatie ruimte vrij gemaakt worden om deze investeringen ten laste van het begrotingssaldo te brengen. In de begroting 2021 is meerjarig een post opgenomen voor vervangingsinvesteringen in de toekomst om zo ruimte te creëren voor vervangingsinvesteringen die nu nog gedekt worden uit de reserve dekking afschrijving investeringen. Hiermee wordt de begroting meer solide naar de toekomst.

Reserves t.b.v. kostendekkende tarieven

De reserves t.b.v. de kostendekkende tarieven zijn egalisatiereserves. De egalisatiereserve afval is bijna leeg. In de afgelopen jaren zijn de lasten hoger geweest dan de baten waarbij het tekort is gedekt uit de reserve. Vanaf 2021/ 2022 kan dit niet meer waardoor het tarief voor afval gaat stijgen zoals in deze begroting is voorgesteld.

De reserve voor riolering is relatief hoog, in deze begroting is voorgesteld om de rioolheffing voor 2022 te verlagen waarbij deze reserve wordt aangesproken.

Reserves ter egalisatie van kosten

Dit betreffen de egalisatiereserves voor het groot onderhoud van de gebouwen, de egalisatiereserve voor het onderhoud van de wegen en de egalisatiereserve voor automatisering.

Overige reserves

Dit betreffen alle overige reserves met een specifieke bestemming. Aandachtspunt is de reserve sociaal domein. Er is vanaf 2021 geen buffer meer voor het sociaal domein doordat de reserve volledig is gebruikt om o.a. de tekorten in afgelopen jaren op te vangen.

Programma 0 - Algemeen bestuur en organisatie

Een goed bestuur is er voor haar samenleving en bestuurt op democratische en transparante wijze met het algemeen belang voor ogen. Dit doen we op lokaal niveau met onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en verenigingen. In de regio werken we onder andere samen met de provincie, andere gemeenten en overheden. Wij zijn dienstbaar aan de Staphorster samenleving.

Onze missie definieert het bestaansrecht en de identiteit van onze organisatie.

Missie
"Staphorst is een gemeente met karakter, lef, vernieuwend en ondernemend;
Wij geven de Staphorster samenleving ruimte en vertrouwen om verantwoordelijkheid te nemen. Inwoners en bedrijven die ons nodig hebben, kunnen op ons rekenen. We versterken en versnellen initiatieven in de samenleving en werken samen aan resultaat; wij zetten ons in voor het proces van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'."

Onze missie is tegelijkertijd met de omgevingsvisie vastgesteld.

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
0.1	Bestuur	G.J. Kok MDR
0.2	Burgerzaken	ing. L. Mulder
0.5	Treasury	ing. L. Mulder
0.61	OZB woningen	ing. L. Mulder
0.62	OZB niet-woningen	ing. L. Mulder
0.64	Belastingen overig	ing. L. Mulder
0.7	Alg. Uitk. en Ov. Uitk. Gem. fonds	ing. L. Mulder
0.8	Overige baten en lasten	ing. L. Mulder
0.10	Mutatie reserves	ing. L. Mulder
0.11	Resultaat baten en lasten	ing. L. Mulder

Speerpunten

Arbo/werkomstandigheden

Eind 2019 is er een RI&E opgesteld. In 2020 is er door de coronacrisis geen uitvoering gegeven aan het plan van aanpak RI&E. Dit zal in 2021 opgepakt worden. Het belangrijkste punt in dit plan is het opstellen van een integraal arbobeleid. Daarin is aandacht voor de inrichting van de werkplekken op het gemeentehuis, de thuiswerkplekken, de werkplekken op de werf, het dienstencentrum, de sporthal en gymzaal, en voor de vraag 'hoe om te gaan met agressie?'

Informatiemanagement

Informatiemanagement gaat onder andere over informatiebeheer, -beveiliging en privacy. Het is de opgave om de beschikbare middelen - functies, processen, systemen en applicaties, maar vooral ook de aanwezige gegevens - zo veilig, efficiënt en effectief mogelijk in te richten en te benutten.
Doel is het zo goed mogelijk ondersteunen van Staphorst bij het realiseren van haar bestuurlijke opgaven; van voorbereiding en besluitvorming t/m uitvoering en controle achteraf. De belangrijkste activiteiten voor 2021 zijn:

• Verdere doorontwikkeling van de informatieorganisatie.
• Kwaliteitszorg inrichten: zowel ten aanzien van de in de organisatie (beschikbare) gegevens en rapportages als het gebruik daarvan in de processen.
• Het aanwezige applicatie- en gegevenslandschap herbezien en waar nodig optimaliseren.
• Implementatie van wettelijke vereisten zoals (het digitale stelsel van) de Omgevingswet.
• Doorontwikkeling van het digitaal zaakgericht werken en archiveren.

Wat mag algemeen bestuur en organisatie ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijzigingen	Begroting 2021	Meerjarenraming 2022	Meerjarenraming 2023	Meerjarenraming 2024
Lasten	3.021.244	2.710.520	2.844.503	3.020.026	2.839.251	2.922.467
Baten	-25.185.801	-26.390.195	-27.284.055	-28.118.393	-28.951.733	-29.389.971
Saldo van baten en lasten voor bestemming	**-22.164.557**	**-23.679.675**	**-24.439.552**	**-25.098.367**	**-26.112.482**	**-26.467.504**
Stortingen	236.750	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	-83.482	-81.193	-81.193	0	0	0
Mutaties reserves	**153.268**	**-81.193**	**-81.193**	**0**	**0**	**0**
Saldo van baten en lasten na bestemming	**-22.011.290**	**-23.760.868**	**-24.520.745**	**-25.098.367**	**-26.112.482**	**-26.467.504**

Afwijkingen t.o.v. begroting 2020 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 22.979 naar € 24.520. De mutatie betreft meerjarenschijf 2021 uit de begroting 2020 versus huidige begroting 2021. De belangrijkste afwijkingen zijn		
Bijstelling bestaand beleid Algemene uitkering De septembercirculaire 2019 en meicirculaire 2020 laat een structurele verbetering zien in de jaarschrijven 2021-2024. Dit komt door een opwaartse bijstelling van de accrestranche 2020. Ook de accrestranches in de jaren na 2020 worden opwaarts bijgesteld. De belangrijkste verklaring voor de opwaartse bijstelling voor de periode van 2020 tot en met 2024 ligt in aanpassingen in het investeringsritme van het Ministerie van I&W en Defensie en in het sluiten van het Pensioenakkoord. Deze aanpassingen leiden tot een daling van het accres in 2019, maar tot een stijging in de daaropvolgende jaren. Het woningmarktpakket waartoe in de Miljoenennota besloten is, leidt tot een opwaartse bijstelling van het accres vanaf 2020. Vanaf het jaar 2022 is een verwachte korting op het gemeentefonds geraamd. In het jaar 2022 € 425.000 en vanaf het jaar 2023 € 850.000	469	

Bijstelling bestaand beleid Loonsomindexatie In de begroting 2020 is rekening gehouden met een loonsom indexatie per jaar van 1,5% per jaar. Deze is nu voor 2021 becijferd op 2,6%, afgeleid van de septembercirculaire 2019. Het verschil tussen de 2,6% en de 1,5% is meegenomen in de bijstelling van het bestaand beleid.		130
Bijstelling bestaand beleid Hogere kosten automatisering Per abuis is de raming voor systeem-/netwerkbeheer € 27.200 te laag opgenomen, dit betreft een correctie.		27
Nieuw beleid Transitiebudget Op dit moment is er geen ruimte in de begroting voor de doorontwikkeling van medewerkers en organisatie, waardoor we het risico lopen dat organisatie en medewerkers zich niet verder ontwikkelen. Dit zal uiteindelijk gaan leiden tot een ongewenst verloop. Dit budget kan ingezet worden voor o.a. individuele coachings- en loopbaantrajecten van medewerkers en functie wijzigingen. Vanuit de cao heeft de gemeente de verplichting om elke 3 jaar aan medewerkers een loopbaanbegeleiding aan te bieden en de mogelijkheid tot het gebruik maken van het generatiepact		60
Nieuw beleid Kapitaallasten In de begroting van gemeente Staphorst zijn structureel geen kapitaallasten opgenomen voor vervangingsinvesteringen en investeringen in de toekomst. We dekken nu veel investeringen uit reserves die bij vervanging in de toekomst uit het begrotingssaldo gedekt moeten worden. Het is dus belangrijk om de begroting naar de toekomst “robuust” te maken en nu al budget te gaan opnemen voor toekomstige vervangingsinvesteringen. Op basis van een gemiddeld afschrijvingstermijn van 20 jaar is er hiermee jaarlijks een investeringsbudget beschikbaar van € 500.000. Het kapitaallastenbudget is nu verwerkt als een soort stelpost. Dekking uit deze stelpost kan alleen plaatsvinden na goedkeuring door de Raad, dus op basis van een raadsvoorstel en raadsbesluit. De financiële verordening wordt hierop in het najaar 2020 aangepast. In de meerjarenschijven 2022-2024 stijgen de kapitaallasten jaarlijks met € 25.000		25
Nieuw beleid Meerjareninvesteringsprognose Vervanging van materieel, onderwijshuisvesting en renovatie van gebouwen is niet structureel geborgd in de begroting. Vervanging van materieel wordt nu jaarlijks via de lijst van investeringen verwerkt. Het College wil dit structureel gaan borgen in de begroting en een meerjareninvesteringsprognose opstellen voor materieel, onderwijshuisvesting en renovatie van gebouwen. Het budget wat we nu opnemen aan kapitaallasten is € 10.000 per jaar wat jaarlijks met € 10.000 oploopt.		10

Bezuinigingsmaatregel Vacaturestop Wanneer een vacature ontstaat wordt gekeken of en wanneer deze opengesteld moet worden. Bij de loonsomsturing wordt nu ook rekening gehouden met het feit dat de doorlooptijd van een werving- en selectieprocedure ongeveer 3 maanden is. Afhankelijk van de functie en de arbeidsmarkt kan de procedure langer duren dan de genoemde 3 maanden. In een aantal gevallen wordt gedurende de vacatureperiode gebruik gemaakt van externe inhuur. Door vanaf 2021 geen inhuur in te zetten tijdens de vacatureperiode, is een bezuiniging haalbaar. Dit ook doordat de personeelsformatie in afgelopen jaren robuust is gemaakt.	135	
Bezuinigingsmaatregel Besparing wethouder / vergaderkosten en verzekeringen In 2018 is besloten dat de wethouders een formatie-uitbreiding kregen van totaal 2,55 fte naar 2,95. Na het vertrek van één wethouder zijn de portefeuilles opnieuw verdeeld. De huidige wethouders hebben aangegeven in de periode tot de nieuwe bestuursperiode te kunnen volstaan met deze bezetting. Daarna zal opnieuw bezien worden of de formatie voldoende is. De loonkosten worden hierdoor lager. Omdat de andere collegeleden de portefeuilles overgenomen hebben, zullen ook de kosten van dienstreizen, vaste reiskostenvergoeding, reiskosten woon-werkverkeer, overnachtingen en overige verblijfskosten afnemen.	98	
Bezuinigingsmaatregel Werkkostenregeling Voor het jaar 2020 is een bedrag geraamd van € 62.374 als extra belasting voor de werkkostenregeling. Voorgesteld wordt om dit bedrag structureel met € 27.000 te verlagen. Dit op basis van werkelijke bestedingen in voorgaande jaren.	27	
Bezuinigingsmaatregel Burgerinitiatieven Vooruitlopend op de nieuwe beleidsnota wordt nu voorgesteld het beschikbare bedrag naar beneden bij te stellen. De afgelopen jaar is het beschikbare budget niet volledig gebruikt.	5	
Bezuinigingsmaatregel Inhuur derden De gemeente besteedt werkzaamheden uit aan derden. Door kritisch te kijken naar de uitbestedingen in relatie tot de kosten, verwachten wij een besparing te kunnen realiseren van 10%.	7	
Bezuinigingsmaatregel Personeelsformatie In de meerjarenschijven is er vanaf 2023 jaarlijks een bezuiniging geraamd van € 250.000 op de personeelsformatie door natuurlijk verloop. In de afgelopen 2 jaar heeft een kwaliteitsimpuls plaatsgevonden in de personeelsformatie. De personeelsformatie is ook gegroeid en er zijn diverse nieuwe mensen aangetrokken voor het groeiende takenpakket. De jaren 2020 – 2022 staan in het teken van het verder professionaliseren van de organisatie. Het is de verwachting dat er vanaf 2023 bespaard kan worden op de formatie door de verder professionalisering. De investering die we nu doen kan in de toekomst leiden tot een besparing op de personeelsformatie.		

Bijstelling bestaand beleid In de meerjarenschijven is er vanaf 2022 jaarlijks een bijstelling van het bestaand beleid geraamd van € 150.000 door het efficiënter inrichten en samenwerking op het gebied van welzijn en cultuur. Jaarlijks wordt in de welzijns- en sociaal culturele sfeer een groot aantal subsidies verstrekt. We willen het komende jaar een evenwichtige afweging maken en komen tot voorstellen om de uitgaven structureel te verlagen. We willen daarbij inzetten op efficiëntere inrichting en samenwerking en een keuze maken op inhoudelijke basis en niet de zogenaamde kaasschaafmethode toepassen.		
Bijstelling bestaand beleid In de meerjarenschijven is er vanaf 2022 een bijstelling van het bestaand beleid geraamd van € 60.000 door het efficiënter inrichten van sport. In de afgelopen jaren is in het merendeel van de gemeenten het eigendom van sportaccommodaties en -velden geprivatiseerd. Daar heeft tot nu toe in Staphorst nooit een bewuste heroriëntatie op plaatsgevonden, wij hebben het merendeel van de sportaccommodaties en –velden in volledig eigendom. We willen gaan inzetten op een andere verantwoordelijkheid voor de in eigendom zijnde sportaccommodaties en sportvelden. Bij planvorming daarvoor zal een efficiëntere inrichting en verduurzaming (ook) een belangrijke punt zijn.		

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Betreft onttrekking ten behoeve van lening Vitens die verdeeld is over 15 jaar. 2021 is het laatste jaar.	81	

Betrokkenheid verbonden partijen

N.V. BNG te Den Haag
Betrokkenheid Bank Nederlandse Gemeenten als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten
N.V. Rendo te Meppel
Betrokkenheid Rendo als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten
N.V. Vitens te Zwolle
Betrokkenheid Vitens als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten
N.V. Enexis te 's-Hertogenbosch
Betrokkenheid Enexis als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten
Wadinko B.V. te Zwolle
Betrokkenheid Wadinko als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

Meer (financiële) informatie over de verbonden partijen is opgenomen in Paragraaf 5 | Verbonden partijen.

Programma 1 - Openbare orde en veiligheid

Veiligheid is een voorwaarde voor een gezonde en dynamische samenleving. Samenwerking met de nationale politie, de veiligheidsregio en op het gebied van gezondheidszorg is van groot belang.

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	G.J. Kok MDR
1.2	Openbare orde en veiligheid	G.J. Kok MDR

Speerpunten

Ondermijning

Met het lokale ondermijningsbeeld willen we een indruk geven van de ondermijnende criminaliteit in de gemeente Staphorst.

Stap 1 - Bewustwording
Het is belangrijk dat bewustzijn en kennis van de straat- en sleutelfunctionarissen niet alleen worden vergroot, maar ook dat deze kennis behouden blijft, en waar nodig wordt geïntensiveerd. Door het thema binnen de organisatie onder de aandacht te brengen, kan het zicht op ondermijnende criminaliteit worden vergroot.

Stap 2 – Informatiehuishouding
Een specifiek onderdeel van belang, is de eigen informatiepositie. Gemeenten beschikken vaak over veel informatie. Deze is echter vaak verspreid over verschillende afdelingen en bevindt zich meestal niet in systemen. Regelmatig wordt onderling niet afgestemd en worden signalen dus niet gedeeld.

Stap 3- Bestuurlijke weerbaarheid
Het is minstens zo belangrijk om als gemeente bestuurlijk weerbaar te zijn. Daarom is het van belang om het gemeentelijke beleid goed in kaart te hebben. Ook belangrijk is dat de gemeente Staphorst een passend en actueel beleid heeft en dat het opgestelde beleid daadwerkelijk wordt gehandhaafd.

Wat mag openbare orde en veiligheid ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijzigingen	Begroting 2021	Meerjarenraming 2022	Meerjarenraming 2023	Meerjarenraming 2024
Lasten	1.279.049	1.540.180	1.449.298	1.470.203	1.491.411	1.513.092
Baten	-61.694	-51.150	-56.992	-57.847	-58.715	-59.596
Saldo van baten en lasten voor bestemming	**1.217.355**	**1.489.030**	**1.392.306**	**1.412.356**	**1.432.696**	**1.453.496**
Stortingen	236.750	0	6.000	6.000	6.000	6.000
Onttrekkingen	0	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Mutaties reserves	**236.750**	**-10.000**	**-4.000**	**-4.000**	**-4.000**	**-4.000**
Saldo van baten en lasten na bestemming	**1.454.105**	**1.479.030**	**1.388.306**	**1.408.356**	**1.428.696**	**1.449.496**

Afwijkingen t.o.v. 2020 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel

Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 1.413 naar € 1.388. De mutatie betreft meerjarenschijf 2021 uit de begroting 2020 versus huidige begroting 2021. De belangrijkste afwijkingen zijn:		
Nieuw beleid Vrijwilligers in dienstverband De toenemende kosten van de vrijwillige brandweer zullen via een verdeelsleutel doorberekend worden in de bijdrage van de deelnemende gemeenten aan de VR. Het aandeel van Staphorst bedraagt 2,73%, dit betekent max. € 40.950 verhoging van de bijdrage van Staphorst aan de VR. Mogelijk zou de regelgeving een jaar later kunnen laten ingaan, omdat de besluitvorming pas in 2021 plaatsvindt. Er vindt mogelijk compensatie plaats vanuit de Algemene Uitkering, maar dat is voorlopig nog te onzeker om op te nemen. Om deze reden is een structureel bedrag geraamd van € 40.000 met ingang van begrotingsjaar 2021.		40

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Betreft jaarlijkse dotatie aan reserve groot onderhoud brandweerkazerne		6
Betreft jaarlijkse onttrekking voor afschrijvingslasten brandweerkazerne	10	

Betrokkenheid verbonden partijen

Veiligheidsregio IJsselland te Zwolle
Betrokkenheid Veiligheidsregio als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstelling/effecten

Meer (financiële) informatie over de verbonden partijen is opgenomen in Paragraaf 5 | Verbonden partijen.

Programma 2 - Verkeer en vervoer

Een goede infrastructuur is voor onze gemeente van groot belang. Het is belangrijk voor de verkeersveiligheid, de luchtkwaliteit en de verkeershinder. Ook is het van groot belang voor de bereikbaarheid van onze gemeente, de bedrijven, het winkelgebied en woningen. Naast de genoemde onderwerpen is de openbare ruimte vaak ook de plaats waar mensen elkaar ontmoeten en recreëren.

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
2.1	Verkeer en vervoer	mr. A. Mussche
2.5	Openbaar vervoer	mr. A. Mussche

Speerpunten

Verbreding spoorwegovergang JJ Gorterlaan

In 2021 gaat de gemeente een ontwerp uitwerken voor het verbreden van de spoorwegovergang. Dit gebeurt in samenwerking met spoorbeheerder ProRail en een gecertificeerd ingenieursbureau. Bij het ontwerp wordt het doortrekken van een vrijliggend fietspad langs de J.J. Gorterlaan over de spoorwegovergang meegenomen. Dit ter bescherming van de kwetsbare verkeersdeelnemers. Ook wordt een definitieve kostenraming opgesteld. Daarnaast gaan we de werkzaamheden inplannen. Getracht wordt om de werkzaamheden in 2022 uit te voeren in combinatie met andere werkzaamheden aan de spoorlijn Meppel-Zwolle, zodat de kosten van mogelijke te treffen voorzieningen etc. gedeeld kunnen worden met andere werkzaamheden. Hierdoor worden kosten bespaard.

Verplaatsen op- en afritten A28

Het verplaatsen van de op- en afritten is komende jaren financieel niet haalbaar vanwege het ontbreken van (co)financiering vanuit andere overheden op korte termijn . De ambitie blijft voor de lange termijn. Het college blijft in gesprek met andere overheden om het gezamenlijke belang van deze ambitie te benadrukken. Ondertussen groeit Staphorst wel door. Daarom kijkt het college ook hoe de doorstroming van het verkeer in de spits op korte termijn geborgd kan worden. Eventuele onderzoeken worden betaald uit een budget dat in 2019 beschikbaar is gesteld.

Treinstation Staphorst

Het Ministerie zet in op de decentralisatie van de sprinterdienst Zwolle – Leeuwarden per 2025. Dit is het traject waarop het treinstation Staphorst mogelijk komt. De openstellingstijden van spoorbruggen en de spoorcapaciteit vormen mogelijk een bottleneck bij de verdichting van de treindiensten Leeuwarden – Zwolle. Nadat hierover meer duidelijk is geworden, verwachten we in 2021 specifieker te kijken naar de dienstregeling, de ruimtelijke inpassing en de exploitatiekosten.

Verkeersafwikkeling en -veiligheid

Uit het verkeersonderzoek voor Rouveen uit 2020 komen voorstellen voort om onveilige verkeerssituaties te verbeteren. Om welke maatregelen het gaat, of de raad hiermee kan instemmen en of hiervoor geld beschikbaar wordt gesteld, zal eind 2020 en 2021 bekend worden. Mogelijk kunnen maatregelen gefaseerd worden uitgevoerd.

Fietspadenplan

Besluitvorming over het geactualiseerde Fietspadenplan heeft in 2020 plaatsgevonden.
Vervolgens moet worden vastgesteld of en wanneer nieuwe projecten voor de aanleg van vrijliggende fietspaden kunnen worden opgenomen op de lijst van investeringen.

Wat mag verkeer en vervoer ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijzigingen	Begroting 2021	Meerjarenraming 2022	Meerjarenraming 2023	Meerjarenraming 2024
Lasten	2.522.338	2.886.798	2.902.913	2.945.213	2.963.140	3.007.392
Baten	-225.770	-84.200	-79.686	-80.686	-81.701	-82.882
Saldo van baten en lasten voor bestemming	**2.296.568**	**2.802.598**	**2.823.228**	**2.864.527**	**2.881.439**	**2.924.510**
Stortingen	896.750	560.000	860.000	860.000	860.000	860.000
Onttrekkingen	-975.453	-1.228.859	-1.304.090	-1.323.276	-1.317.750	-1.317.750
Mutaties reserves	**-78.703**	**-668.859**	**-444.090**	**-463.276**	**-457.750**	**-457.750**
Saldo van baten en lasten na bestemming	**2.217.865**	**2.133.739**	**2.379.138**	**2.401.251**	**2.423.689**	**2.466.760**

Afwijkingen t.o.v. 2020 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 2.131 naar € 2.379. De mutatie betreft meerjarenschijf 2021 uit de begroting 2020 versus huidige begroting 2021. De belangrijkste afwijkingen zijn:		
Bijstelling bestaand beleid Fietspad Kanlaan Het extra krediet voor het fietspad Kanlaan wordt geactiveerd en omgezet in kapitaallasten. De totale kapitaallasten zijn € 65.000 per jaar. Deze jaarlijkse kapitaallasten worden voor € 52.500 gedekt uit de reserve afschrijving investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Hierdoor resteert € 12.500 jaarlijkse kapitaalslasten als extra last in de begroting 2021		13
Nieuw beleid Wegenbeheer In de begroting was € 300.000 te weinig opgenomen voor het groot onderhoud van de wegen. Volgens het wegenbeheersplan 2017-2020 is jaarlijks € 1 miljoen nodig voor het groot onderhoud van de wegen. Dit wegenbeheersplan is gebaseerd op de vastgestelde kwaliteitsniveaus door de Raad. In de begroting was € 700.000 opgenomen. Structureel zat er dus € 300.000 te weinig in de begroting. In de afgelopen jaren is hierdoor bespaard op het groot onderhoud van de wegen en is het eventuele tekort gedekt uit de reserve wegen. We lopen hierdoor een risico op kapitaalvernietiging en verdere aantasting van de reservepositie wegen.		300
Bezuinigingsmaatregelen Zakelijke omgaan met vergunningen K+L De tarieven voor het aanvragen van een vergunning is nu kostendekkend. Echter leidingbeheerders vragen vergunningen vaak te laat aan en melden werkzaamheden ook vaak te laat. Hiervoor kunnen we een soort boete opleggen. Een vergunning die te laat is aangevraagd kunnen we bijvoorbeeld €75,- extra gaan rekenen en werkzaamheden die te laat zijn gemeld €25,- extra. Dit doet o.a. gemeente Zwolle ook.	3	

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting

Jaarlijkse dotatie wegenbeheerplan		860
Jaarlijkse onttrekking voor dekking kapitaallasten van: asfaltwegen, elementverhardingen, kunstwerken, openbare verlichting, straatmeubilair, parkeren.	1.279	
Renovatie lichtmastareaal voor de jaren 2021 en 2022	25	

Betrokkenheid verbonden partijen

Niet van toepassing.

Programma 3 - Economie en ondernemen

De gemeente Staphorst is een gemeente met ondernemers en ondernemingen waar wij trots op zijn. De ondernemende cultuur en de daaruit voortvloeiende maakindustrie horen onmiskenbaar bij de identiteit van de gemeente Staphorst. Het belang voor de plaatselijke werkgelegenheid is groot. Daarom willen wij een aantrekkelijke vestigingsplaats blijven voor ondernemers. De gemeente Staphorst zal zo min mogelijk drempels opwerpen voor de doorontwikkeling van het bedrijfsleven. Ook is er aandacht voor innovatieve ondernemers en het verlagen van de regeldruk. Staphorst wil ondernemers goed faciliteren door goed bereikbare en veilige bedrijventerreinen. Ook is er ruimte voor de verscheidenheid en de fase waarin ondernemers verkeren. Zo ook voor starters en bedrijven die groei doormaken.

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
3.1	Economische ontwikkeling	ing. L. Mulder
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	ing. L. Mulder
3.3	Bedrijvenloket	ing. L. Mulder
3.4	Economische promotie	ing. L. Mulder

Speerpunten

Dynamisch winkelhart

Het ambitieplan Recreatie en Toerisme bevat een programma Gebiedsontwikkeling De Streek. Staphorst wil het winkelhart versterken, samen met omwonenden en ondernemers. In de kern Staphorst bevindt zich het grootste winkelhart van de gemeente. De gebiedsontwikkeling De Streek richt zich op deze kern. Voor realisatie van de ambitie zijn zes pijlers benoemd: goed bereikbaar centrum, verkeersveilig winkelgebied, openbare ruimte, veelzijdig winkelaanbod, ontmoeten en verblijven en beleven. In dit programma staan ontmoeten, verblijven en beleven centraal. Met de OSR en de Stichting Recreatie en Toerisme wordt uitvoering gegeven aan de gebiedsontwikkeling De Streek.

Bedrijventerreinen ontwikkelen

Momenteel loopt er een procedure om tot een onherroepelijk bestemmingsplan en een grondexploitatieplan te komen voor bedrijventerrein De Esch IV. Deze ontwikkeling speelt in op de vraag van lokale ondernemers. De verwachting is dat de kaveluitgifte binnen enkele jaren voltooid wordt, mede omdat een groot deel van de eigendomsposities in het bezit is van lokale ondernemers, die zelf de gronden exploiteren door middel van een exploitatiebijdrage.

Afhankelijk van de uitgiftesnelheid op De Esch IV en van de resterende vraag, zal voorgesteld worden om voorbereidingen te treffen voor een nieuw bedrijventerrein. Dit in overleg met de Provincie en op basis van het Regionale Afsprakendocument Bedrijventerreinen. De Esch 0 kan een rol van betekenis spelen naast het in de Omgevingsvisie opgenomen zoekgebied De Esch V. Dit is afhankelijk van een locatiebesluit door de raad over de beoogde nieuwe op- en afritten.

Hart voor landbouw

Wij bieden ondernemers die geconfronteerd worden met het vrijvallen van agrarische gebouwen ruimte om te komen tot nieuwe bestemmingen. Hierbij bewaken wij de belangen van bestaande agrarische bedrijven en die van de omgeving. Wij bieden daarbij onze landbouwbedrijven in het buitengebied ruimte voor (ondergeschikte) nevenactiviteiten, zoals de verkoop van streekproducten of plattelandstoerisme. Mogelijkheden hiervoor zijn opgenomen in het Bestemmingsplan Buitengebied.

Wat mag economie en ondernemen ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijzigingen	Begroting 2021	Meerjarenraming 2022	Meerjarenraming 2023	Meerjarenraming 2024
Lasten	143.608	198.133	200.645	203.655	206.709	209.810
Baten	-112.165	-159.960	-207.488	-219.258	-221.710	-225.483
Saldo van baten en lasten voor bestemming	**31.443**	**38.173**	**-6.843**	**-15.603**	**-15.000**	**-15.673**
Stortingen	236.750	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	-20.587	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	**216.163**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo van baten en lasten na bestemming	**247.606**	**38.173**	**-6.843**	**-15.603**	**-15.000**	**-15.673**

Afwijkingen t.o.v. 2020 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 69 naar € 7. De mutatie betreft meerjarenschijf 2021 uit de begroting 2020 versus huidige begroting 2021. De belangrijkste afwijking is:		
Bijstelling bestaand beleid Reclamemast De inkomstenraming voor de reclamemasten was te hoog opgenomen in de begroting 2021. Dit komt met name uit de analyse van de jaarrekening 2019. De zichtbaarheid van de mast is onvoldoende, daardoor staan de inkomsten onder druk en is de raming met € 50.000 structureel naar beneden bijgesteld.		50
Nieuw beleid robuust maken begroting Toeristenbelasting Verhoging van het de toeristenbelasting.	9	

Betrokkenheid verbonden partijen

Niet van toepassing.

Programma 4 - Onderwijs

Goed onderwijs is van het grootste belang om in sociaal, maar zeker ook in economisch opzicht, goed te kunnen functioneren. Bij dat uitgangspunt horen goed toegeruste scholen, die hoogwaardig onderwijs bieden. Ook horen daarbij activiteiten die bijvoorbeeld laaggeletterdheid zoveel mogelijk voorkomen. Goed onderwijs vindt plaats in goed toegeruste, duurzame gebouwen, die zo mogelijk efficiënt ingezet worden ten gunste van andere maatschappelijke activiteiten.

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
4.1	Basisonderwijs	ing. L. Mulder
4.2	Onderwijshuisvesting	ing. L. Mulder
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	ing. L. Mulder

Speerpunten

Theorie en praktijk in balans

De behoefte en mogelijkheden van een koppeling tussen praktijk en theorie voor HAVO-leerlingen zijn begin 2020 geïnventariseerd. Dit gebeurde tijdens een bijeenkomst met alle scholen voor het voortgezet onderwijs (VO) met leerlingen uit Staphorst. De scholengemeenschappen Pieter Zandt en Greijdanus gaven vervolgens aan graag samen verder te kijken hoe deze koppeling concreet kan worden vormgegeven. De andere scholen volgen de ontwikkelingen, maar nemen (nog) niet actief deel.
Met Pieter Zandt én met een aantal bedrijven in Staphorst zijn afspraken gemaakt om een pilot te draaien in Q1 en Q2 van 2021. Daarbij zullen HAVO 4 - leerlingen één dag per week stage lopen in een bedrijf met HBO-functies. 2021 is dus een pilotjaar. We hopen in Q2 van 2021 te evalueren en de andere VO scholen te inspireren.
De samenwerking met bedrijven biedt meerdere voordelen. Het biedt studenten perspectief, het geeft bedrijven de kans om jonge mensen al vroeg aan de sector of zelfs het bedrijf te binden, er zal een gerichtere en beter passende doorstroom ontstaan en het maakt regionaal talent zichtbaar.

Wat mag onderwijs ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijzigingen	Begroting 2021	Meerjarenraming 2022	Meerjarenraming 2023	Meerjarenraming 2024
Lasten	1.680.063	1.658.626	1.670.784	1.688.741	1.706.957	1.732.561
Baten	-365.981	-393.930	-399.739	-405.560	-411.893	-418.072
Saldo van baten en lasten voor bestemming	**1.314.082**	**1.264.696**	**1.271.045**	**1.283.181**	**1.295.063**	**1.314.489**
Stortingen	236.750	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000
Onttrekkingen	-523.765	-464.000	-464.000	-464.000	-464.000	-464.000
Mutaties reserves	**-287.015**	**-446.000**	**-446.000**	**-446.000**	**-446.000**	**-446.000**
Saldo van baten en lasten na bestemming	**1.027.066**	**818.696**	**825.045**	**837.181**	**849.063**	**868.489**

Afwijkingen t.o.v. 2020 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel

Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 830 naar € 825. De mutatie betreft meerjarenschijf 2021 uit de begroting 2020 versus huidige begroting 2021. Dit betreft voornamelijk een indexatie van baten en lasten.		
Nieuw beleid Uitbreiding scholen Vanuit de Triangel en Levensboom is er een officieel verzoek om uitbreiding ingediend. Het lijkt er nu op dat de Levensboom een semi-permanente oplossing nodig heeft. Bij de Triangel ligt dit anders. Het aantal leerlingen stijgt boven de prognose uit. Ook kunnen zij aantonen dat dit de komende jaren zo blijft. De gesprekken hierover worden gevoerd. Omdat het bedrag onduidelijk is, nemen we een PM post op die we later concreet willen invullen.		

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Jaarlijkse dotatie voor groot onderhoud peuterspeelzalen		18
Jaarlijkse onttrekking voor dekking kapitaallasten peuterspeelzalen	460	

Betrokkenheid verbonden partijen

Stichting dagelijks beheer MCR te Rouveen
Betrokkenheid Stichting Dagelijks Beheer MCR Rouveen als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

Meer (financiële) informatie over de verbonden partijen is opgenomen in Paragraaf 5 | Verbonden partijen.

Programma 5 - Sport, cultuur, recreatie en toerisme

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
5.1	Sportbeleid en activering	mr. A. Mussche
5.2	Sportaccommodaties	mr. A. Mussche
5.3	Cultuurpresentatie	mr. A. Mussche
5.4	Musea	mr. A. Mussche
5.5	Cultureel erfgoed	ing. L. Mulder
5.6	Media	G.J. Kok MDR
5.7	Openbaar groen en recreatie	ing. L. Mulder/ mr. A. Mussche

Speerpunten

Uitvoering Beweeg & Sport akkoord

Voor de uitvoering van dit akkoord is een uitvoeringsagenda opgesteld. Deze is gericht op het realiseren van de doelstellingen van de Beweeg- en Sportvisie. Per deelakkoord (6) zijn een aantal speerpunten (22) benoemd. Die zullen de komende jaren (2020-2023) zoveel mogelijk worden geconcretiseerd. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

• Per speerpunt wordt onder regie van de gemeente een plan van aanpak gemaakt, samen met partners. Er wordt een wisselende groep partners betrokken, afhankelijk van het onderwerp en hun rol.
• Gezocht wordt naar interventies die passen bij het gekozen doel en de doelgroep. Waar relevant, wordt onderscheid per kern gemaakt. Hierbij is er ruimte voor vernieuwing.
• De agenda is dynamisch en kan jaarlijks worden aangepast.

Efficiëntere inrichting en samenwerking welzijn, cultuur en sport

Door de verantwoordelijkheid voor sport- en welzijnsaccomodaties op een andere wijze te benaderen kan mogelijk efficiënter met collectieve middelen worden omgegaan. Ook kan zo een impuls worden gegeven aan de burgerbetrokkenheid bij wezenlijke voorzieningen in de gemeente.

Verbeteren entree Staphorst en uitbreiding museum Staphorst

Wij willen dat het gebied rondom Hotel Waanders aantrekkelijker wordt als entree van Staphorst. Het pand van hotel Waanders is inmiddels verkocht en de nieuwe eigenaar heeft een plan ingediend voor de een nieuwe ontwikkeling op de percelen Waanders en het oude Countus kantoor. De eigenaar van de oude boerderij is zelf bezig met een plan, deze gaat los van de andere percelen (Waanders en oud Countus kantoor) het perceel ontwikkelen. In het plangebied hebben we nog een kadastraal eigendom liggen (stuk Muldersweg, nu parkeerplaats Waanders) waardoor wij ook belanghebbende zijn bij de herontwikkeling. De ontsluiting van de Muldersweg op de Stovonde zijn belangrijke punten voor de gemeente.

Op de locatie Museum Staphorst zijn plannen in ontwikkeling voor zowel het museum (uitbreiding) als de voormalige boerderij Kruidhof (restauratie/herbestemming). Naar verwachting zullen beide projecten in de loop

van 2021 worden afgerond. Na afronding zal in opdracht van de gemeente de museumsteeg worden voorzien van nieuwe, passende bestrating en verlichting. Parkeervoorziening voor bussen wordt gerealiseerd in overleg met de nieuwe eigenaar van ‘pand Kruidhof’. Met de restauratie van de boerderij en herinrichting van de museumsteeg zal de beeldkwaliteit op deze locatie sterk verbeteren.

Doorontwikkelen recreatie- en natuurgebieden

De stichting Recreatie en Toerisme Staphorst is opgericht. Zij richt zich op het samenwerken en bundelen van het toeristisch recreatief aanbod inclusief evenementen en het zichtbaar maken daarvan. De Stichting voert haar ambitieplan uit.
De stichting wordt betrokken In de ontwikkeling van de vier deelgebieden: Reestdal, Zwarte Dennen, Olde Maten en De Streek. De ontwikkeling ligt in handen van de bewoners en initiatiefnemers per deelgebied, onder regie van de gemeente. De stichting denkt mee. De gemeente heeft een faciliterende rol in het proces.
In het Reestdal en in Oldematen hebben partijen uit het gebied een gebiedsprogramma opgesteld waarmee de recreatieve waarde kan worden versterkt. In 2021 wordt dit uitgevoerd.

Revitalisering recreatieparken

In 2019 hebben we met de overige Vechtdalgemeenten de pilot ‘Vitale vakantieparken het Vechtdal’ uitgevoerd. In Staphorst deed Park ‘t Veldhuijs mee aan de pilot. In 2020 is gestart met het vervolg van de pilot voor Staphorst met de gebiedsaanpak recreatief cluster IJhorst. Hier geven we in 2021 vervolg aan.
De verkenning van de kwaliteitsimpuls vitale verblijfsrecreatie cluster IJhorst resulteerde in een gebiedsvisie voor de ontwikkeling van het cluster. Deze visie bevat een totaalbeeld voor het gebied. Dit beeld wordt per park verder uitgediept. Dit gebeurt met een plan van aanpak per park, met passende instrumenten voor de overheid, ondernemers en eigenaren om de gebiedsvisie te kunnen realiseren.

Pilot langjarig landschapsbeheer

Staphorst is één van de gebieden binnen de Provincie Overijssel die als pilot aan de slag gingen met langjarig duurzaam landschapsbeheer. De gemeente heeft de ambitie om het langjarig beheer van landschapselementen in Staphorst te regelen, samen met Stichting Historieherstel Staphorst, LTO Noord afdeling West-Overijssel, Stichting Landbouw Contact Commissie en Landschap Overijssel.
Voor 2021 wordt ingezet op het informeren van doelgroepen over het project langjarig landschapsbeheer en het werven van potentiele deelnemers. Daarnaast streven we naar meer draagvlak en acceptatie voor de nieuwe aanpak van het landschapsbeheer.

Wat mag sport, cultuur, recreatie en toerisme ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijzigingen	Begroting 2021	Meerjarenraming 2022	Meerjarenraming 2023	Meerjarenraming 2024
Lasten	3.063.524	3.813.333	3.611.730	3.391.972	3.435.647	3.300.620
Baten	-284.816	-204.986	-225.524	-228.908	-232.340	-235.825
Saldo van baten en lasten voor bestemming	**2.778.708**	**3.608.347**	**3.386.206**	**3.163.064**	**3.203.307**	**3.064.794**
Stortingen	319.750	115.000	95.000	95.000	95.000	95.000
Onttrekkingen	-288.481	-723.076	-628.824	-455.203	-446.288	-271.288
Mutaties reserves	**31.269**	**-608.076**	**-533.824**	**-360.203**	**-351.288**	**-176.288**
Saldo van baten en lasten na bestemming	**2.809.977**	**3.000.271**	**2.852.382**	**2.802.861**	**2.852.019**	**2.888.506**

Afwijkingen t.o.v. 2020 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel

Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 2.917 naar € 2.852. De mutatie betreft meerjarenschijf 2021 uit de begroting 2020 versus huidige begroting 2021. Dit betreft voornamelijk indexatie van baten en lasten.		

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Jaarlijkse dotatie en onttrekking voor groot onderhoud sportgebouwen en oorlogsmonumenten	67	95
Jaarlijkse onttrekking voor dekking kapitaallasten speeltoestellen en gebouwen sportaccommodaties	205	
Jaarlijkse onttrekking breedtesport tot en met 2024	12	
Onttrekking voor groot onderhoud openbaar groen jaarlijks tot 2024	175	
Onderhoud bomen buiten en binnen de bebouwde kom voor het jaar 2021 (lijst met kredieten)	85	
Routenetwerk fiets- en wandelpaden (lijst met kredieten)	60	
Opstellen beleidsplan verkoop/ gebruik gemeentegrond (lijst met kredieten)	25	

Betrokkenheid verbonden partijen

Niet van toepassing.

Programma 6 - Sociaal domein

In 2015 zijn Rijkstaken overgeheveld naar de gemeente in het kader van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning en Participatiewet. Aanleiding tot het overhevelen van taken naar de gemeente waren de grote uitdagingen waar het Sociaal Domein voor staat. ‘Meer van hetzelfde’ is niet langer mogelijk: het moet anders! Steeds duidelijker wordt dat de traditionele benadering met veel professionele hulp en ondersteuning leidt tot meer afhankelijkheid en bovendien financieel niet langer houdbaar is. De transformatie in het sociaal domein moet ertoe leiden dat de samenleving zelf problemen oplost in plaats van dat de gemeente oplossingen aanbiedt. Dat problemen worden voorkomen zodat dure voorzieningen niet nodig zijn. Het invulling geven aan de transformatie is (nog steeds) een leerproces. Het merendeel van de gemeenten slaagt er ook nog niet goed in om hier richting aan te geven en hebben te kampen met grote tekorten in het sociaal domein. Het helpt daarbij niet dat de middelen om er goed invulling aan te geven niet ter beschikking staan aangezien bij de overheveling van de budgetten grote kortingen zijn toegepast. Ook helpt het niet dat het beleid van de rijksoverheid belemmerend werkt (bijv. het wmo abonnementstarief) bij het stimuleren van de inwoner om de eigen verantwoordelijkheid te pakken.

De komende jaren staan in het teken van preventie en vroegsignalering om aan de voorkant de transformatie vol in te zetten. De investeringen die daarop voor de komende jaren gepland staan moeten op termijn leiden tot de besparingen die nodig zijn om binnen de beschikbare budgetten te blijven.

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	G.J. Kok MDR / mr. A. Mussche
6.2	Wijkteams	mr. A. Mussche
6.3	Inkomensregelingen	mr. A. Mussche
6.4	Begeleide participatie	mr. A. Mussche
6.5	Arbeidsparticipatie	mr. A. Mussche
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	mr. A. Mussche
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	mr. A. Mussche
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	mr. A. Mussche

Speerpunten

Invoering nieuwe inburgeringswet

Per 1 juli 2021 treedt de nieuwe Inburgeringswet in werking. Die geeft de gemeente de regie over de inburgering van statushouders. Hij geeft een duale opdracht aan statushouders en gemeente: parallel werken aan inburgering en aan participatie in de samenleving, bij voorkeur via arbeid.
De gemeente biedt scholing (inkoop) en maatschappelijke begeleiding (inkoop) aan. Daarbij is meer maatwerk mogelijk dan nu, waarbij aangesloten moet worden op de leerbaarheid van de statushouder. Daarnaast wordt de gemeente verplicht de statushouder het eerste half jaar van zijn verblijf in Staphorst te ontzorgen. Dit om de statushouder - begeleid - financieel zelfredzaam te maken en zo schulden te voorkomen.
De actieve bemoeienis van de gemeente met de statushouder zal aanzienlijk groter worden. Te zijner tijd wordt de gemeente door het Rijk op haar prestaties/resultaten beoordeeld.
De Inburgeringswet legt een koppeling met de Participatiewet en zal in nauwe afstemming met die wet uitgevoerd worden.

Optimaliseren voorliggende voorzieningen Sociaal Domein

In het kader van de doorontwikkeling van de voorliggende voorzieningen is de overlegstructuur en de samenwerking met de belangrijkste partijen in 2019 opnieuw vorm gegeven. Daarbij staan afstemming en een nog meer samenhangende aanpak centraal. Dat leidde tot de vorming van een stuurgroep Gezond Meedoen Staphorst! Hierin zijn verschillende van de organisaties die actief zijn in het voorliggende veld èn de gemeente vertegenwoordigd.
De stuurgroep heeft in 2019 een visiedocument opgesteld. In gezamenlijkheid worden projecten ontwikkeld die uitvoering geven aan dit visiedocument, en daarnaast ook aan de Uitvoeringsagenda van ons lokaal gezondheidsbeleid. Succesvolle projecten zullen de komende jaren worden gecontinueerd en nieuwe opgestart. Alle projecten zijn er op gericht de zelfstandigheid van inwoners te bevorderen. Daarbij vormt positieve gezondheid de basis en wordt geprobeerd het gebruik van (duurdere) maatwerkvoorzieningen te voorkomen of uit te stellen. Daarbij zal ook het platform Gezond Meedoen Staphorst! (bestaande uit ruim dertig vooral lokale organisaties) een belangrijke rol vervullen.

Kostenbeheersing Wmo/Jeugd

Voor het besparen van kosten op geïndiceerde zorg in het kader van de Jeugdwet en Wmo moet er aan twee voorwaarden worden voldaan: een sterke toegang en een sterk integraal samenwerkend voorveld. Dit zal op termijn tot lagere kosten op de geïndiceerde zorg leiden en vraagt om een investering vooraf.
Aan een sterk integraal samenwerkend voorveld wordt veel aandacht besteed. Daarvoor zijn in 2020 ook structureel middelen beschikbaar gesteld.
In de loop van 2019 is het Team Samenleving gevormd; de toegang tot geïndiceerde voorzieningen. Voor dit team stonden in 2020 meerdere trainingen gepland voor teamontwikkeling, deskundigheidsbevordering en over het vormgeven aan een nieuwe integrale werkwijze/methodiek. Door corona (o.a. thuiswerken) heeft het oppakken hiervan vertraging opgelopen.
Om meer grip te krijgen op de huidige situatie en om beter te kunnen anticiperen op de toekomst gaan we meer en beter gebruik maken van beschikbare gegevens over inzet en gebruik van voorzieningen. Met behulp van dashboards en rapportages gaan we ontwikkelingen en trends monitoren. Daarmee kunnen we beleidskeuzes onderbouwen en de effecten daarvan volgen.

Reestmond

Het bedrijf Reestmond functioneert op basis van een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Het heeft de opdracht werk te bieden aan inwoners met een indicatie sociale werkvoorziening (sw-status) het wordt op basis van de GR gefinancierd met bijdragen van de drie aangesloten gemeenten.
Na langdurig en intensief overleg heeft het Dagelijks Bestuur van Reestmond in september 2020 besloten tot een andere verdeling van de financiële last dan de afgelopen jaren het geval is geweest. Het voorstel voor die gewijzigde verdeling ligt op dit moment bij de aangesloten gemeenten. Mede op basis daarvan kan de bijdrage van Staphorst aan Reestmond vanaf 2021 structureel met € 1.026.000 naar beneden worden bijgesteld. In die lagere bijdrage is verdisconteerd dat Staphorst per 1 januari 2021 10 sw-medewerkers in eigen dienst neemt. De kosten daarvan gaat Staphorst zelf dragen. De nadere technische uitwerking hiervan volgt door middel van een begrotingswijziging, die binnenkort aan u wordt voorgelegd.

Vroegsignalering schulden

Op 01-01-2021 treedt de vernieuwde Wet Gemeentelijk Schuldhulpverlening (WGS) in werking. Deze wet biedt ruimere mogelijkheden tot vroegsignalering van schulden. Er ontstaat een wettelijke grondslag om op basis van meerdere signalen over betalingsachterstanden actie te ondernemen en persoonsgegevens uit te wisselen. Dit ter voorkoming van serieuze schuldproblemen en een beroep op de schuldhulpverlening.
De wetswijziging verplicht gemeenten te reageren op een melding. Bij vroegsignalering reageert de gemeente proactief op signalen van instanties. Dit moet ertoe leiden dat de betreffende huishoudens sneller in beeld zijn en hulp kan worden aangeboden.

Wat mag het sociaal domein ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijzigingen	Begroting 2021	Meerjarenraming 2022	Meerjarenraming 2023	Meerjarenraming 2024
Lasten	12.121.554	13.726.120	11.524.564	11.508.724	11.545.410	11.729.916
Baten	-2.608.558	-3.057.600	-2.211.787	-2.244.974	-2.278.637	-2.313.719
Saldo van baten en lasten voor bestemming	**9.512.996**	**10.668.520**	**9.312.778**	**9.263.750**	**9.266.772**	**9.416.197**
Stortingen	1.095.498	15.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Onttrekkingen	-1.868.694	-310.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Mutaties reserves	**-773.196**	**-295.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo van baten en lasten na bestemming	**8.739.800**	**10.373.520**	**9.312.778**	**9.263.750**	**9.266.772**	**9.416.197**

Afwijkingen t.o.v. 2020 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving.	Voordeel	Nadeel
Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 9.977 naar € 9.313. De mutatie betreft meerjarenschijf 2021 uit de begroting 2020 versus huidige begroting 2021. De belangrijkste afwijkingen zijn:		
Bijstelling bestaand beleid Reestmond Het bedrijf Reestmond functioneert op basis van een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Het heeft de opdracht werk te bieden aan inwoners met een indicatie sociale werkvoorziening (SW-status). Het bedrijf wordt op basis van de GR gefinancierd door bijdragen van de drie aangesloten gemeenten. Er wordt sinds medio 2017 gesproken over de financiële verdeelsleutel. Voor het totstandkoming van de begroting 2021 heeft Staphorst de voorwaarde gesteld dat er sprake moet zijn van een andere verdeling dan die de afgelopen jaren is toegepast. Wij gaan er van uit dat overeenstemming kan worden bereikt over een verdeling die gebaseerd is op het aantal mensen dat per gemeente werkzaam is bij Reestmond. Op basis hiervan is het budget structureel naar beneden bijgesteld.	800	
Bijstelling bestaand beleid COA De bijdrage maatschappelijke begeleiding wordt achteraf via een decentralisatie-uitkering uitbetaald, in plaats van een bijdrage vanuit het COA. Dit is per abuis niet verwerkt in de begroting 2020.		58
Nieuw beleid Wet gemeentelijke schuldhulpverlening De vernieuwde Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (per 01-01-2021) biedt ruimere mogelijkheden met betrekking tot vroeg signalering. Het biedt een wettelijke grondslag voor het betrekken van meerdere signalen en het uitwisselen van persoonsgegevens bij vroeg signalering in het kader van schuldhulpverlening. De wetswijzing brengt de reactieplicht van gemeenten op een melding met zich mee. De raming is dat dit leidt tot extra lasten in het kader van schuldhulpverlening en het is onzeker of dit gecompenseerd wordt vanuit de algemene uitkering.		36

Bezuinigingsmaatregel Adviesraad sociaal domein De Adviesraad Sociaal Domein (ASDS) is bij verordening ingesteld. Zij adviseert het college over vraagstukken in de volle breedte van het sociaal domein. Er is kritisch gekeken naar het budget en de uitgaven. Op basis hiervan is het mogelijk om het budget naar beneden bij te stellen.	4	

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Jaarlijkse onttrekking voor de gemeentelijke bijdrage de Herberg tot en met 2024	10	
Jaarlijkse dotatie voor groot onderhoud dienstencentrum		10

Betrokkenheid verbonden partijen

Werkvoorzieningsschap Reestmond te Meppel
Betrokkenheid Reestmond als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten
Regionaal Serviceteam Jeugd (RSJ) IJsselland
Betrokkenheid Uitvoeringsorganisatie Jeugdzorg (RSJ) als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

Meer (financiële) informatie over de verbonden partijen is opgenomen in Paragraaf 5 | Verbonden partijen.

Programma 7 - Gezondheid en milieu

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
7.1	Volksgezondheid	mr. A. Mussche
7.2	Riolering	mr. A. Mussche
7.3	Afval	ing. L. Mulder
7.4	Milieubeheer	ing. L. Mulder
7.5	Begraafplaatsen	mr. A. Mussche

Speerpunten

Positieve gezondheid

Kernuitgangspunt van het lokaal gezondheidsbeleid is het begrip Positieve Gezondheid. Daarbij staat niet ziekte, maar de mens centraal.
Er wordt uitgegaan van eigen regie op het leven, mentaal en fysiek welbevinden, het dagelijks functioneren en het persoonlijk netwerk (kortom: de samenhang).
Voor het uitdragen van dit begrip en het bereiken van resultaat is de betrokkenheid van alle partijen in het sociaal domein van belang: van (semi-) professionele - en vrijwilligersorganisaties in het voorliggend veld tot de gecontracteerde zorgpartijen.
In de tweede helft 2020 en in 2021 worden door gerichte training alle betrokkenen medewerkers op de betekenis en het belang van positieve gezondheid gewezen.
Het programma levert een bijdrage aan de transformatie in het sociaal én ruimtelijk domein.

Programma Energie & Klimaat

Op 12 mei 2020 heeft de gemeenteraad de volgende ambities vastgesteld voor het programma Energie & Klimaat:

• Energietransitie: in 2030 komt 49% van de totale vraag naar energie uit hernieuwbare bronnen.
• Klimaatadaptatie: uiterlijk in 2021 heeft Staphorst via stresstesten, risicodialogen en een uitvoeringsagenda de opgaven en maatregelen in beeld gebracht. Uiterlijk in 2030 is de financiële dekking geborgd voor alle maatregelen die nog moeten worden genomen.
• Circulaire economie: in 2030 worden in Staphorst 50% minder primaire grondstoffen verbruikt.

De ambities sluiten aan bij landelijk beleid: het Klimaatakkoord, het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en Nederland Circulair 2050. Vanuit het programma wordt op projectmatige wijze uitvoering gegeven aan projecten die nodig zijn om de gestelde doelen te halen. De gemeenteraad wordt periodiek over de voortgang geïnformeerd.

Klimaatadaptatie en circulaire economie

Klimaatadaptie: in 2021 gaan we aan de slag met risicodialogen en het opstellen van een uitvoeringsagenda. Doel hiervan is het creëren van bewustwording en eigenaarschap op het vlak van droogte, hitte, wateroverlast, overstroming en de afname van de biodiversiteit. Aan de hand van de uitvoeringsagenda worden vervolgmaatregelen in gang gezet.
Circulaire economie: er is een startnotitie opgesteld, die als doel heeft om keuzes te maken over de rol en taken van de gemeente op het vlak van circulaire economie. Daarnaast wordt in het kader van circulaire economie gewerkt aan een voorstel over hoe we schouwafval, bermmaaisel en bladafval op een duurzame wijze kunnen inzetten.

Wat mag gezondheid en milieu ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijzigingen	Begroting 2021	Meerjarenraming 2022	Meerjarenraming 2023	Meerjarenraming 2024
Lasten	4.400.816	4.765.641	5.383.230	5.373.743	5.494.357	5.750.030
Baten	-3.388.280	-3.301.660	-3.520.604	-3.689.040	-3.762.813	-3.855.643
Saldo van baten en lasten voor bestemming	**1.012.537**	**1.463.981**	**1.862.625**	**1.684.703**	**1.731.544**	**1.894.388**
Stortingen	357.472	0	5.000	5.000	5.000	5.000
Onttrekkingen	-333.394	-414.685	-711.803	-529.328	-577.879	-725.879
Mutaties reserves	**24.078**	**-414.685**	**-706.803**	**-524.328**	**-572.879**	**-720.879**
Saldo van baten en lasten na bestemming	**1.036.615**	**1.049.296**	**1.155.822**	**1.160.375**	**1.158.665**	**1.173.509**

Afwijkingen t.o.v. 2020 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 876 naar € 1.156. De mutatie betreft meerjarenschijf 2021 uit de begroting 2020 versus huidige begroting 2021.		
Nieuw beleid Op 12 mei 2020 heeft de gemeenteraad besloten om de volgende ambities te verankeren in de omgevingsvisie van de gemeente Staphorst: Energietransitie. In 2030 komt minimaal 49% van de totale energiebehoefte in Staphorst uit hernieuwbare energie; Klimaatadaptatie. Uiterlijk in 2021 heeft de gemeente via stresstesten, risicodialogen en een uitvoeringsagenda de opgaven en maatregelen in beeld gebracht. Uiterlijk in 2030 is de financiële dekking voor alle maatregelen die (nog) moeten gebeuren, geborgd; Circulaire economie. in Staphorst worden in 2030, 50% minder primaire grondstoffen verbruikt Om deze doelen te halen, is een tijdelijke programma-organisatie (Programma Energie & Klimaat) ingericht. Vanwege het tijdelijke karakter zijn de benodigde middelen incidenteel. Het gaat om diverse korte projecten met verschillende looptijden. Elk project duurt niet langer dan 2 jaar. Zodra de doelen van het programma behaald zijn, wordt de programma-organisatie ontbonden. Hiervoor is projectgeld in de zomernota 2020 opgenomen voor de jaren 2021-2024. Deze uitgaven zijn incidenteel waarbij ze gedekt worden uit de reserves. Hiervoor wordt een reserve duurzaamheid ingesteld die gevoed wordt met dit bedrag ten laste van de reserve dekking nadelig begrotingssaldo 20-22. De reden waarom het projectgeld gedekt wordt uit de reserve is het feit dat we in de afgelopen jaren ook extra budget hebben gekregen vanuit het Rijk via de algemene uitkering voor duurzaamheid. Dit is in de afgelopen jaren niet gelabeld maar ten gunste van de begroting gebracht. Bovendien is het de verwachting dat we in de komende jaren vanuit de algemene uitkering ook extra geld krijgen voor duurzaamheid. Deze worden dan toegevoegd aan de reserve duurzaamheid. Op deze manier krijgen we beter inzicht in de inkomsten en uitgaven van deze nieuw taak van gemeenten. Het incidenteel beschikbare budget is voor 2021 € 514.000, 2022 € 487.000, 2023 € 572.000 en voor 2024 € 720.000. Na ontbinding van de programma-organisatie zijn we echter niet ineens helemaal “klaar” met duurzaamheid. We verwachten dat er ook sprake zal zijn van een structurele component (o.a. formatie taakveld duurzaamheid). Hiervoor is een bedrag opgenomen van € 150.000 per jaar.		150

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Jaarlijkse dotatie en onttrekking voor groot onderhoud begraafplaatsen (de verwachte onttrekking fluctueert per jaar)	11	5
Jaarlijkse onttrekking voor duurzaamheid voor de jaren 2022 is de onttrekking € 487, 2023 € 572 en 2024 € 720	514	
Incidentele onttrekking uit de reserve duurzaamheid	321	
Onttrekking voor energieloket 3.0 voor 2021 en 2022 (lijst met kredieten)	40	

Betrokkenheid verbonden partijen

GGD IJsselland te Zwolle
Betrokkenheid GGD als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten
N.V. Rova te Zwolle
Betrokkenheid ROVA als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten
Omgevingsdienst IJsselland te Zwolle
Betrokkenheid Omgevingsdienst IJsselland bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

Meer (financiële) informatie over de verbonden partijen is opgenomen in Paragraaf 5 | Verbonden partijen.

Programma 8 - Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
8.1	Ruimtelijke ordening	ing. L. Mulder
8.2	Grondexploitatie	ing. L. Mulder
8.3	Wonen en bouwen	ing. L. Mulder

Speerpunten

Ontwikkeling woningbouw

Het college heeft in juni '20 ingestemd met het concept-bestemmingsplan De Slagen 2e fase (max. 114 woningen). Afhankelijk van de proceduredoorloop worden naar verwachting in Q2 van 2021 de eerste kavels uitgegeven.

• Op de locatie IJhorst–Poeleweg komen max. 39 woningen. Het ontwerpbestemmingsplan en ontwerpbeeldkwaliteitsplan zijn ter inzage gelegd.
• Na vaststelling van het bestemmingsplan kan de kavelverkoop starten, parallel aan het bouwrijp maken.
• Bestemmingsplan Rouveen-Zuid is in voorbereiding en wordt naar verwachting medio 2021 aan de raad aangeboden.

Voor 2021 worden er nieuwe prestatieafspraken gemaakt met wooncorporatie VechtHorst, o.b.v. de (geactualiseerde) Woonvisie 2020-2024. Hierin komt onder meer de sociale huurwoningenopgave aan bod.

Omgevingswet

Wat betreft het programma Omgevingswet zullen de projecten verder worden opgestart en uitgevoerd die voortvloeien uit het Programmaplan 2020-2029, dat in 2020 door college en raad werd goedgekeurd.
Vanuit EPOS zijn vergunningverlening en RO qua bedrijfs- en werkprocessen al grotendeels ingericht volgens de nieuwe wet. Hier werken we verder aan, samen met burgers en professionals, zodat steeds meer processen in de Fysieke Leefomgeving 'Omgevingswetproof' worden.
Belangrijke projecten die de komende jaren worden uitgevoerd en afgerond zijn: de aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en veranderingen op het gebied van Toezicht en Handhaving. Ook projecten rond het Omgevingsplan en verminderde regelgeving zullen medio 2020/2021 worden opgestart, rekening houdend met de kernwaarden van EPOS.
Bij alle projecten geldt dat het belangrijk is om de organisatie qua kennis en cultuur zo breed mogelijk voor te bereiden op de nieuwe wetgeving/werkwijze.
Het doel van al deze projecten is om als gemeente bij inwerkingtreding van de Omgevingswet te voldoen aan alle minimale wettelijke vereisten, terwijl we ook minimaal ons huidige dienstverleningsniveau kunnen bieden.

Pilot circulair energielandschap

In de Omgevingsvisie van de gemeente Staphorst is ten zuiden van Rouveen een duurzaam energielandschap ingetekend. Realisatie van bedrijvigheid past echter niet in het ruimtelijke beleid van de provincie Overijssel. Toch hebben Gedeputeerde Staten positief gereageerd op het starten van een pilot om de mogelijkheden van een duurzaam energielandschap in Staphorst te verkennen. Hierdoor kan in de visie van GS geëxperimenteerd worden met het inpassen van energieopwekking en energieopslag in het landschap.
De pilot is inmiddels gestart. Het behoud van ruimtelijke kwaliteit is een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast is het van belang dat er daadwerkelijk sprake zal zijn van een energielandschap met meerdere elementen van opwekking en opslag van een substantiële omvang.
Provincie en gemeente maken afspraken over onder andere de vestigingsvoorwaarden, de ontwikkelstrategie en over het aanpassen van het provinciaal ruimtelijk beleid.

Wat mag volkshuisvesting en ruimtelijke ordening ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijzigingen	Begroting 2021	Meerjarenraming 2022	Meerjarenraming 2023	Meerjarenraming 2024
Lasten	4.245.356	2.731.131	2.407.339	2.288.817	2.330.583	2.365.542
Baten	-3.174.046	-1.473.000	-1.672.280	-1.692.871	-1.713.757	-1.738.114
Saldo van baten en lasten voor bestemming	**1.071.309**	**1.258.131**	**735.059**	**595.946**	**616.826**	**627.428**
Stortingen	1.316.030	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Onttrekkingen	-1.020.296	-335.000	-150.450	-30.907	-31.370	-31.370
Mutaties reserves	**295.734**	**-331.000**	**-146.450**	**-26.907**	**-27.370**	**-27.370**
Saldo van baten en lasten na bestemming	**1.367.043**	**927.131**	**588.609**	**569.039**	**589.455**	**600.058**

Afwijkingen t.o.v. 2020 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 523 naar € 588. De mutatie betreft meerjarenschijf 2021 uit de begroting 2020 versus huidige begroting 2021.		
Nieuw beleid Omgevingswet De beschikbare middelen die in 2018 tot nu beschikbaar zijn gesteld, zullen niet voldoende zijn om aan alle minimale vereisten van de Omgevingswet te voldoen en daarbij ons huidige dienstverleningsniveau te kunnen blijven borgen. Hiervoor dient een extra incidenteel bedrag van € 400.000 te worden toegekend aan het programma, waarvan het merendeel is begroot voor de ontwikkeling van een gemeente dekkend Omgevingsplan. Dit bedrag is dus nodig om aan onze wettelijke taken als gemeente te kunnen voldoen. Het incidentele bedrag van € 400.000 is nu verdeeld over 3 jaar, te weten € 80.000 in 2021, € 160.000 in 2022 en € 160.000 in 2023.		80
Bezuinigingsmaatregel Ruimtelijk kwaliteitsfonds Het instellen van een ruimtelijk kwaliteitsfonds kan er toe dienen om per type bouwplan een bijdrage te bepalen en deze te vragen van een initiatiefnemer of ontwikkelaar. Het fonds bevat een verdeelsleutel waar deze gelden vervolgens moeten worden ingezet, c.q. aan welk project. Naast genoemde bouwplannen kunnen ook andere ontwikkelingen worden onderzocht, welke een bijdrage kunnen leveren. Denk aan uitbreidingen van bedrijven in het buitengebied die niet bouwplan gerelateerd zijn. Er zijn voorbeelden hiervan bekend in ‘gemeenteland’. De bijdrage ruimtelijke ontwikkeling/ruimtelijk kwaliteitsfonds is gebaseerd op de gedachte dat ruimtelijke ontwikkelingen (bouwactiviteiten) kunnen leiden tot verlies aan ruimtelijke kwaliteit en dat dit verlies moet worden gecompenseerd. Achterliggend doel is het behoud en waar mogelijk versterking van de (groene) kwaliteiten van zowel het buitengebied als het stedelijke gebied. Hier kan een koppeling worden gelegd met de opgaven in landschap /natuur/recreatie/klimaat/ruimtelijk welke genoemd staan in de Omgevingsvisie. In de af te sluiten exploitatieovereenkomsten wordt een bijdrage ruimtelijke ontwikkeling gevraagd. De hoogte van de van de bijdragen kan gedifferentieerd worden.	90	

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting

Jaarlijkse dotatie en onttrekking voor groot onderhoud gemeentelijke woningen		4
Onttrekking EPOS	120	
Onttrekking vennootschapsbelasting grondexploitatie	30	

Betrokkenheid verbonden partijen

Niet van toepassing.

Programma 9 - Overhead en financiën

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
0.4	Overhead	-
Onderverdeeld in:	Personeel	ing. L. Mulder
	Informatievoorziening	ing. L. Mulder
	Organisatie	ing. L. Mulder
	Financiën	ing. L. Mulder
	Algemene zaken	G.J. Kok MDR
	Communicatie	G.J. Kok MDR
	Huisvesting	ing. L. Mulder

Speerpunten

Financieel gezond

We werken aan een gezonde, structureel sluitende, robuuste meerjarige exploitatie, waarbij de vrij beschikbare reservepositie niet verder wordt aangetast.
De begroting is realistisch en duurzaam, waarbij we zorgen voor een goede balans tussen ambities en de beschikbare financiële middelen.
Voor wensen met financiële gevolgen gelden de kaderstelling en de begroting als gepaste momenten om de juiste afwegingen te maken. Buiten deze cyclus worden alleen wijzigingen opgenomen als ze onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdelijk zijn.
We actualiseren ons financieel beleid door - indien nodig - de betreffende (financiële) verordeningen en nota's aan te passen.

Loonsom-/formatiesturing

De raad heeft verzocht om periodiek (conform de P&C cyclus) te worden geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de begrootte en actuele loonsom.
Een werkgroep is gestart met het inzichtelijk maken en optimaliseren van de processen, bijbehorende applicaties en het beheer daarvan. Dit om een stabiele beheerorganisatie in te richten, zodat op gewenste momenten beschikt kan worden over actuele en betrouwbare gegevens, en over rapportages die (mede) gericht zijn op de formatie (formatiesturing). Bij de inrichting van dit beheer wordt rekening gehouden met de nog nader af te stemmen informatiebehoefte vanuit de organisatie, auditcommissie en raad.

Rechtmatigheidsverklaring

Vanaf het jaar 2021 zal het college zelf een rechtmatigheidsverklaring moeten afgeven over de jaarrekening. Tot op heden verstrekt de externe accountant een controleverklaring bij de jaarrekening over zowel rechtmatigheid als getrouwheid. Het onderdeel rechtmatigheid verdwijnt. Het wordt een taak van het college om zich daarover te verantwoorden. Hierdoor zal de borging van de rechtmatigheid (het naleven van wet- en regelgeving) in de bedrijfsprocessen nog belangrijker worden, om te voorkomen dat we achteraf voor

verrassingen komen te staan.
Met de invoering van de rechtmatigheidsverklaring zal het controleproces verder aangescherpt moeten worden.

Kostendekkende leges, afvalstoffenheffing en rioolheffing

De aangekondigde bezuinigingen en vragen vanuit de raad geven aanleiding om de kostendekkendheid van de lokale heffingen nogmaals kritisch onder de loep te nemen. Hiermee moet inzichtelijk worden of er sprake is van inkomstenpotentieel. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de geraamde baten de geraamde lasten niet mogen overschrijden.
Een belangrijk aandachtspunt is de juistheid van de kostentoerekening in het kader van lokale heffingen. Momenteel wordt hier onderzoek naar gedaan. Het doel van dit onderzoek is om in het proces van de begroting 2021-2024 een volledig juist en onderbouwd voorstel te doen inzake tarifering en onderbouwing van lokale heffingen.

Verduurzaming en aanpassing gemeentehuis

De eis uit het Bouwbesluit 2012 is dat kantoorgebouwen in 2023 moeten voldoen aan energielabel C. Het huidige gemeentehuis voldoet hier niet aan.
In het Energieakkoord is afgesproken dat gestreefd wordt naar een energie-neutrale gebouwde omgeving in 2050. Als tussenstap willen we tenminste gemiddeld het niveau van het (huidige) label A voor alle gebouwen halen in 2030.
Ook in het Coalitieakkoord 2018-2022 van de gemeente Staphorst staat, dat het proces start om in 2050 energieneutraal te zijn. Dit betekent dat de komende periode (groot) onderhoud aan het gemeentehuis plaats moet vinden om te kunnen voldoen aan de gestelde eisen. Tegelijkertijd wordt ook de werkomgeving verbeterd.

Verbeteren gebouwenbeheer

Om de financiële verordening uit te voeren, wil het college het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen planmatig en daardoor efficiënt verrichten.
Basis hiervoor is de nota Strategische Visie Gebouwen. Hierin is o.a. vermeld welke gebouwen gemeentelijk (kern) bezit zijn. De gebouwen zijn inmiddels bouwkundig- en installatietechnisch geïnspecteerd. Op basis daarvan is een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld.

Wat mag overhead en financiën ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijzigingen	Begroting 2021	Meerjarenraming 2022	Meerjarenraming 2023	Meerjarenraming 2024
Lasten	6.473.532	6.735.419	6.818.092	7.054.232	7.097.014	7.195.825
Baten	-196.588	-70.715	-71.776	-72.853	-73.945	-75.054
Saldo van baten en lasten voor bestemming	**6.276.944**	**6.664.704**	**6.746.316**	**6.981.379**	**7.023.069**	**7.120.770**
Stortingen	497.750	270.000	284.000	284.000	284.000	284.000
Onttrekkingen	-676.869	-788.061	-512.528	-540.228	-488.870	-468.870
Mutaties reserves	**-179.119**	**-518.061**	**-228.528**	**-256.228**	**-204.870**	**-184.870**
Saldo van baten en lasten na bestemming	**6.097.825**	**6.146.643**	**6.517.788**	**6.725.151**	**6.818.199**	**6.935.900**

Afwijkingen t.o.v. 2020 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 5.696 naar € 6.518. De mutatie betreft meerjarenschijf 2021 uit de begroting 2020 versus huidige begroting 2021. De belangrijkste afwijkingen zijn:		

Bezuinigingsmaatregelen Door bezuinigingsmaatregelen op diverse onderdelen zoals, postverwerking, voorlichting, extern juridisch advies, vakliteratuur en inbesteding schoonmaak kan er structureel bespaard worden.	37	
Nieuw beleid Interne aanpassingen De verschillende afdelingen van het gemeentehuis hebben meer ruimte nodig. Daarnaast moeten we blijven voldoen aan de wettelijke ARBO normen en moeten er aanpassingen plaatsvinden vanwege verdere digitalisering van de werkprocessen.. Daarnaast moeten er aanpassingen plaatsvinden omdat services meer geautomatiseerd en gedigitaliseerd worden. Deze aanpassingen leidt tot een aanvullende investering. De kapitaallasten van deze investering zijn € 20.000 per jaar vanaf het jaar 2022.		20
Nieuw beleid Energielabel gemeentehuis De eis uit het Bouwbesluit 2012 is dat kantoorgebouwen in 2023 moeten voldoen aan energielabel C. Het huidige gemeentehuis voldoet hier niet aan. In het Energieakkoord is afgesproken dat gestreefd wordt naar een energie-neutrale gebouwde omgeving in 2050 met als tussenstap in 2030 tenminste gemiddeld het niveau van het (huidige) label A voor alle gebouwen in 2030. Ook in het Coalitieakkoord 2018-2022 van de gemeente Staphorst is opgenomen, dat het proces om te komen tot het behalen van de doelstelling om in 2050 energieneutraal te zijn, wordt gestart. Dit betekent dat de komende periode (groot) onderhoud van het gemeentehuis plaats zal moeten vinden om te voldoen aan de gestelde eisen. Het voornoemde onderhoud gaat gepaard met het verbeteren van de werkomgeving. Op basis van een berekening is er ongeveer € 2,8 miljoen nodig om energielabel C te behalen. Een deel van dit budget kan gedekt worden uit verkopen van gemeentelijke gebouwen (als voorstel opgenomen in de strategische gebouwenvisie) en het beschikbare budget voor groot onderhoud van het gemeentehuis in reserve voor gemeentelijke gebouwen. Netto is er € 1,3 miljoen nodig wat leidt tot een kapitaallast van € 85.000 per jaar vanaf het jaar 2022.		

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Jaarlijkse dotatie en onttrekking groot onderhoud gemeentehuis en werkplaats (het saldo van de onttrekking fluctueert)	54	83
Jaarlijkse dotatie en onttrekking reserve automatisering (het saldo van de onttrekking fluctueert)	176	201
Jaarlijkse onttrekking voor dekking kapitaallasten van: gemeentehuis, werkplaats, vervoermiddelen, trekker, vrachtauto en toebehoren	251	
Vervanging hogedrukreiniger (lijst met kredieten)	12	
Aanschaf klepelmaaier (lijst met kredieten)	20	

Betrokkenheid verbonden partijen

Geen verbonden partijen in dit programma.

Paragrafen

Paragraaf 1 - Weerstandsvermogen en risicomanagement

Inleiding op de paragraaf

Algemeen
De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft aan hoe solide de financiële huishouding van de gemeente is. Een financieel weerstandsvermogen is van belang wanneer er zich financiële tegenvallers voordoen. Het beleid is vastgelegd in de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement.

Bepaling weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen van de gemeente over de risicogevoeligheid is de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van een opgetreden risico op te vangen. Dit is de verhouding van de hierboven beschreven beschikbare en noodzakelijke weerstandscapaciteit (om mogelijk risico´s af te dekken). Hierbij is de impact van de risico's vastgesteld op een zekerheidspercentage van 90%. Uit deze verhouding komt een ratio, waar een kwalificatie aan wordt gegeven. We dienen minimaal aan kwalificatie A te voldoen.

A | Ontwikkeling weerstandsvermogen

Grafisch weergegeven leidt het weerstandsvermogen tot onderstaande opstelling voor het jaar 2021:

WEERSTANDSCAPACITEIT	RISICO'S
Algemene reserve	Programma 1
Reserve Grondexploitatie	Programma 2
Post onvoorzien	enz.
Onbenutte belastingcapaciteit	enz.
€ 8.382	**€1.806**

WEERSTANDSVERMOGEN =
BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT / IMPACT RISICO'S BIJ 90% ZEKERHEID

Weerstandsvermogen 4.6

Passen we deze ratio toe op de tabel, zoals benoemd in de beleidsnota, dan is de kwalificatie:

A - (meer dan) uitstekend

Ontwikkeling
De ontwikkeling van het weerstandsvermogen is als volgt:

Bedragen x € 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Weerstandscapaciteit	13.124	8.013	7.867

Risico's	1.856	1.856	1.806
Weerstandsvermogen	**7.0**	**4.3**	**4.4**

B | Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt bepaald:

Incidentele weerstandscapaciteit	Begroting
1 | Algemene reserve	3.400
2 | Reserve zonder bestemming	1.936
3 |Reserve Grondexploitatie	1.859
4 | Post onvoorziene uitgaven	34
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	**7.229**

(x €1.000)

Structurele weerstandscapaciteit	Begroting
5 | Post onvoorziene uitgaven	p.m.
6 | Onbenutte belastingcapaciteit	638
7| Begrotingsruimte	0
8 | Bezuinigingen	0
Totaal structurele weerstandscapaciteit	**638**

(x €1.000)

Totaal bedrag weerstandscapaciteit	**7.867**

(x €1.000)

Toelichting
AD 1 | Algemene reserve
De stand van de algemene reserve is aan het eind van het jaar 3,4 miljoen euro, € 200 per inwoner

AD 2 | Reserve zonder bestemming

De reserve zonder bestemming geeft aan het einde van 2021 een verwacht saldo van € 1.936.000 De daling ten opzichte van 2019 en 2020 is mede veroorzaakt door het instellen van een in 2020 nieuw gevormde reserve dekking nadelig begrotingssaldo.

AD 3 / Reserve Grondexploitatie
De reserve grondexploitatie geeft naar verwachting aan het einde van 2021 een saldo van € 1.859.000. De reserve is in 2020 afgeroomd ten gunste van de reserve zonder bestemming.

AD 4| Post onvoorziene uitgaven
Bij het begin van het begrotingsjaar wordt deze gesteld op € 2,- per inwoner (totaal € 34.000).

AD 5 | Post onvoorziene uitgaven
Is al verwerkt bij 4, leidt anders tot dubbeltellingen

AD 6 | Onbenutte belastingcapaciteit

Gemeente Staphorst kan haar belastingen verhogen en heffingen kostendekkend maken om financiële tegenvallers op te vangen. Het verschil tussen de fictieve opbrengsten bij maximale heffings- en belastingtarieven en de begrote opbrengsten is de onbenutte belastingcapaciteit.

AD 7 | Begrotingsruimte
De begroting 2021 sluit met een negatief saldo van € 572.00. Voor dit saldo is er al in 2020 een onttrekking gedaan uit de Algemene Reserve (instellen bestemmingsreserve nadelig begrotingsresultaat 2020-2022). Dit saldo is dus al verwerkt bij 2 en leidt anders tot dubbeltellingen.

AD 8 | Bezuinigingen
De begroting 2021 sluit met een negatief saldo van € 572.000. In dit saldo zijn reeds bezuinigingsmaatregelen opgenomen (zie dekkingsplan). Deze zijn dus al verwerkt in het begrotingssaldo en hier niet weer meenemen, leidt anders tot dubbeltellingen.

Tabel 1:	**Berekening saldo reserve zonder bestemming**	
	Saldo 01-01-2020	3.527
	af: Eenmalige dekking investeringen 2020	2.940
	af: Vorming reserve dekking nadelig begrotingssaldo 2020-2022	2.742
	bij: Inzet mutatie bestemmingsreserves ten gunste van reserve zonder bestemming	6.216
	Onttrekking jaar 2020 (rekeningsaldo 2019)	1.204
	Saldo 31-12-2020	**2.857**
	af: Eenmalige dekking investeringen 2021	921
	Saldo 31-12-2021	**1.936**

(x €1.000)

Tabel 2:	**Berekening saldo reserve grondexploitatie (x €1.000)**

	Saldo 01-01-2020	6.773
	af: toevoeging aan reserve zonder bestemming	4.600
	af: Onttrekkingen 2020	284
	Toevoegingen jaar 2020	-
	Saldo 31-12-2020	**1.889**
	Onttrekkingen 2021	30
	Toevoegingen 2021	0
	Saldo 31-12-2021	**1.859**

(x €1.000)

Tabel 3:	Soort belasting				Norm opbrengst	Opbrengst Staphorst	Onbenutte belastingcapaciteit
		Totale waarde (x €1.000)	Norm Tarief landelijk	Tarief Staphorst			
	Woonruimte eigenaar	1.554	0,0939	0,1085	1.459	1.686	-226
	Niet woonruimte eigenaar	497	0,1576	0,1970	783	979	-196
	Niet woonruimte gebruiker	391	0,1270	0,1584	496	619	-123
	Leges Burgerzaken/ overige belastingen				638	261	377
	Begrafenisrechten				345	345	0
	Volkshuisvesting / RO procedures				1.550	744	806

	Totaal bedrag	638

(x €1.000)

C | Risicobeheersing

Om de risico's van Gemeente Staphorst in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Dit profiel maakt onderdeel uit van de vastgestelde nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 2017. Vervolgens heeft er bij het opstellen van de rekening 2019 en de begroting 2021 een update plaatsgevonden van de risico's, waardoor er een nieuw risicobedrag is ontstaan van € 1.851.000.

1 | Mutaties geïdentificeerde risico´s in de nota;
2 | Periodiek overleg MT / Risicomanager / benoemen nieuwe risico's;
3 | Opgenomen risico's met meeste impact na aanpassing.

Samenvatting:

Risicobedrag / weerstandscapaciteit na vaststellen rekening 2019:		**€ 1.856.310**
Mutaties geïdentificeerde risico's nota	- €230.000	
Nieuwe risico's	€180.000	
Afname risicobedrag		€50.000
Totaal nieuw risicobedrag/ weerstandscapaciteit begroting 2021		**€ 1.806.310**

Dit bedrag wordt opgenomen bij het bepalen van weerstandsvermogen.

1 | Mutaties geïdentificeerde risico's in de nota

Conform de nota Weerstandsvermogen heeft er tussen het MT en de risicomanager een overleg plaatsgevonden over mogelijke risico's. Dit heeft geleid tot aanpassing van onderstaande, bestaande risico's met bijbehorend risicobedrag.

Programma	Risico	Toelichting	Nieuw risico?	Risico-bedrag	Netto bedrag	Toelichting
5 Sport, Recreatie en Toerisme	De beperking/afschaffing van teruggave btw op sportaccommodaties leidt tot extra kosten.	De verwachting is dat er een besluit zal worden genomen over inperking/afschaffing van teruggave btw op sportaccommodaties. Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat er een correctie ontstaat over de teruggevraagde btw van de afgelopen 10 jaar over de nieuwe sportaccommodaties (denk aan Rouveen),	nee	€50.000	-€45.000	Er is een overgangsregeling vastgesteld en de gemeente is vrijgesteld van het eventueel terugbetalen van btw.

Programma	Risico	Toelichting	Nieuw risico?	Risico-bedrag	Netto bedrag	Toelichting
		waarbij rekening gehouden zal worden gehouden met bestaande afschrijvingsduur.				
6 Sociaal Domein	Invoering van de verschillende objectieve verdeelmodellen leidt tot een tekort op de uitvoering van de verschillende taken.	Op dit moment is er sprake van 4 nieuwe verdeelmodellen: gemeentefonds (2015), WMO (2016) , Jeugdzorg (2016) en Algemene Bijstand (2015) Hierdoor ontstaan er herveeldeffecten ,welke voor Staphorst ongunstig zullen uitvallen: WMO - 1 milj! Om deze effecten op te vangen zal er wel sprake zijn van een ingroeipad, maar onduidelijk is in hoeverre dit opgevangen kan worden binnen de bestaande begrotingen.	nee	€100.000	-€50.000	De invoering van de nieuwe verdeelmodellen heeft plaatsgevonden en maakt onderdeel uit van de algemene uitkering.
6 Sociaal Domein	Invoering decentralisaties leidt tot hogere kosten dan begroot. Door het Rijk zijn deze decentralisaties gepaard gegaan met een bezuiniging van 25%.	De invoering van de decentralisaties gaat gepaard met een aantal onzekerheden: Onduidelijkheid aantal cliënten, het afsluiten van inkoopcontracten;inhoe verre valt hier een besparing te behalen, verantwoordelijkheid geldstromen bij samenwerking,personele consequenties, overgang naar objectief verdeelmodel	nee	€150.000	-€135.000	De invoering van de decentralisatie uitkering maakt onderdeel uit van de algemene uitkering en maakt onderdeel uit van de reguliere werkzaamheden.
Overig	Uitbraak van pandemie, waarbij de getroffen maatregelen grote maatschappelijke en economische impact heeft.	Door de uitbraak van het coronavirus loopt de gemeente opbrengsten mis zoals huur, toeristenbelasting en mogelijk lagere leges. Op allerlei vlak worden er hogere kosten verwacht.	ja	€ 300.000	€ 30.000	Door de coronacrisis is duidelijk geworden dat het risico van een pandemie als reëel beschouwd dient te worden

Programma	Risico	Toelichting	Nieuw risico?	Risico-bedrag	Netto bedrag	Toelichting
Overig	Er is nog geen formeel besluit genomen over Rijksbijdrage jeugd vanaf 2022.	Stelpost in meicirculaire inzake extra geld voor jeugd In de septembercirculaire 2020 wordt tevens de uitslag verwacht van het onderzoek naar de kosten Jeugdzorg. Gemeenten mogen in de aanloop hiervan een raming opnemen vanaf 2022 (dus ook in 2025) ter waarde van het gemeentelijk aandeel in € 300 miljoen. Voorwaarde is wel dat gemeenten tevens zelf maatregelen op dit taakveld treffen gericht op beheersing van kosten.	ja	€300.000	€ 150.000	Ondanks dat er nog geen formeel besluit is genomen over de Rijksbijdrage inzake jeugd, wordt dit wel meegenomen in de berekening van de verwachte algemene uitkering.
Totaal mutaties bestaande risico's begroting 2021					**-€50.000**	

2 | Periodiek overleg tussen MT en risicomanager
Conform de nota Weerstandsvermogen heeft er tussen het MT en de risicomanager een overleg plaatsgevonden over mogelijke risico's. Naast aanpassing van de bestaande risico's zijn er geen nieuwe risico's gesignaleerd.

3 | Op genomen risico's met meeste impact na aanpassing risicoprofiel
Na verwerking van voorgaande mutaties in nieuwe en bestaande risico's, ontstaat onderstaand overzicht. Hierin presenteren we u de 10 risico's met de meeste impact, als die zich voordoen.

Nr	Programma	Risico	Kans	Max. financieel gevolg
1	9 | Overhead	Het niet voldoende functioneren van personeel of onvoldoende personeel, wat leidt tot extra kosten.	90%	€ 250.000
2	0 | Algemeen bestuur en organisatie	Het verliezen van de grip op of tegenvallende exploitatieresultaten van de verschillende samenwerkingsvormen of gesubsidieerde instellingen (dienstverlening moet wel op peil blijven) kan leiden tot extra kosten of minder dividend.	70%	€300.000
3	0 | Algemeen bestuur en organisatie	Het ontbreken van een stabiel perspectief van de algemene uitkering uit het gemeentefonds kan leiden tot een vermindering van inkomsten	70%	€250.000

Nr	Programma	Risico	Kans	Max. financieel gevolg
4	Overig	Grote projecten kunnen leiden tot risico's die niet afgedekt zijn.	50%	€300.000
5	6 | Sociaal domein	Er is nog geen formeel besluit genomen over Rijksbijdrage jeugd vanaf 2022.	50%	€300.000
6	9 | Overhead	De kans bestaat dat stortingen onvoldoende zijn om de onttrekkingen voor het onderhoud van kapitaalgoederen niet in evenwicht zijn bij uitvoering van (groot) onderhoud/vervanging van huidige kapitaalgoederen wat leidt tot uitstel waardoor derden schadeclaims indienen. Tevens zijn door bezuinigingen de stortingen/ onttrekkingen aangepast, waardoor risico loopt van onvoldoende gelden voor uitvoering	90%	€150.000
7	6 | Sociaal domein	Het ontbreken van een plafond of maximum voor een aantal uitgaven wat leidt tot sterk stijgende uitgaven (open einde regelingen)	70%	€150.000
8	9 | Overhead	De complexiteit van informatievoorziening/beveiliging kan leiden tot hogere kosten dan voorzien	50%	€200.000
9	0 | Algemeen bestuur en organisatie	Politieke beslissingen van het Rijk, die leiden tot lagere inkomsten of hogere afdrachten	50%	€200.000
10	0 | Algemeen bestuur en organisatie	Het onjuist gebruiken maken van persoonsgegevens/privacygegeven i.k.v. de nieuwe AVG kan leiden tot een boete die kan oplopen tot 4% van de omzet	30%	€300.000
Totaal aantal grote risico's				**€2.400.000**

D | Kengetallen financiële positie

Het BBV heeft voorgeschreven dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen.

Naast het opnemen van de tabel met de basisset dient een beoordeling gegeven te worden van de onderlinge verhoudingen van de kengetallen, in relatie tot de financiële positie van onze gemeente. De wijze waarop de kengetallen meewegen in de uiteindelijke beoordeling van de financiële positie van de mede overheid is voorbehouden aan het horizontale controle- en verantwoordingsproces. Zonder normering zijn de kengetallen moeilijk te duiden. In de nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing is de volgende normering opgenomen. Bij de normering is aansluiting gezocht bij de normering zoals voortgevloeid is uit onder meer de stresstest van 100.00+ gemeenten.

Hierdoor ontstaat onderstaande tabel, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetallen financiële positie	Categorie

	A	B	C
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsrisico	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	Begr. en mrj >0%	Begr. of mjr >0%	Begr. en mjr<0%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%
Als beleidsuitgangspunt wordt genomen dat getracht wordt alle kencijfers te laten voldoen aan het minst risicovolle profiel is A.			

Signaleringsoverzicht
Bovenstaande kerncijfers en de ontwikkeling ervan in de gemeente Staphorst leidt tot onderstaand signaleringsoverzicht:

Kengetallen financiële positie	Werkelijk	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Netto schuldquote	-65	-19	21	-20	-20	-19
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-63	-18	-20	-20	-19	-19
Solvabiliteitsratio	89	88	86	86	85	85
Grondexploitatie	10	18	9	9	8	8
Structurele exploitatieruimte	4	0	0	0	737	766
Belastingcapaciteit	90	95	95			

Toelichting:

De netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de mede overheid ten opzichte van de eigen middelen (negatief teken is geen schuld). Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Staphorst is één van de weinige gemeenten in Nederland die per saldo geen schuld heeft.

De solvabiliteitsratio geeft een inzicht in de mate waarin de mede overheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter in staat om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Van alle gemeenten heeft de gemeente Staphorst een van de beste solvabiliteitsratio. De solvabiliteitsratio is voor onze gemeente dan ook bijzonder goed. Dit komt mede voort door de grondverkopen in de afgelopen jaren.

Het kengetal **grondexploitatie** geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Deze waarde moet in de komende jaren worden terugverdiend bij de verkoop van de gronden.

Het kengetal **structurele exploitatieruimte** is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een begroting/rekening waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting/rekening waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn (een sluitende begroting met geen of een klein saldo op onvoorzien).

De **belastingcapaciteit** geeft een inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente of provincie zich verhoud ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De gemiddelde lastendruk per woning in onze gemeente ligt iets lager dan het landelijk gemiddelde.

Paragraaf 2 - Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding op de paragraaf

Algemeen
In deze paragraaf gaan wij in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de grotere kapitaalgoederen in deze gemeente. Hierbij moet onder andere worden gedacht aan de kosten van instandhouding van: wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Een groot deel van het 'vermogen' van onze gemeente ligt in de grond of op het openbaar gebied. Het is dan ook van belang dat hierover een zorgvuldig beheer wordt gevoerd. Juist de kwaliteit van het openbaar gebied wordt door de inwoners vaak intensief beleefd.

Wegenbeheer

A | Beleidskader
Het wegenbeleidsplan voor de periode 2017–2020 is door de raad vastgesteld op 18 april 2017. De ambtelijke organisatie is bezig met het opstellen van een nieuw wegenbeheerplan.

B | Financiële consequenties beleidsdoel
Op basis van het wegenonderhoudsplan is het jaarlijks budget bij het vastgestelde scenario 1 voor de uitvoering van groot onderhoud aan de asfalt- en elementenverharding € 674.000. De stand van de reserve is ultimo 2020 € 4 milj.

Dekking:
- uit de exploitatie een jaarlijkse storting van € 860.000;
- de niet verbruikte gereserveerde dekkingsmiddelen uit de lijst van investeringen;

- inverdieneffecten, aanbestedingsvoordelen, uitstel uitvoering en
- eventueel teruglopen van de weg-kwaliteit naar streefkwaliteit.

C | Financiële consequenties in de begroting
Op basis van het wegenbeleidsplan 2017 – 2020 is in de begroting 2021 een bedrag van € 1.324.000 opgenomen. Dekking vindt plaats vanuit de reserve wegbeheer. Op basis van inspectie en een maatregeltoets worden de geraamde werkzaamheden aangepast en zal wanneer nodig de raming worden bijgesteld.

De kosten van het wegenbeheersplan zoals deze opgenomen zijn in de begroting en rekening bedragen:

	Begroot 2021	Begroot 2020	Werkelijk 2019
Begroting (= wegenbeheerplan)	1.324	1.009	979
Begrotingswijziging	0	0	0
Begroting na wijziging	1.324	1.009	979
Hiervan uitgegeven			794

(x € 1.000)

Rioolbeheer

A | Beleidskader
Het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan-V. 2017-2020 is door de raad vastgesteld op 13 september 2016. Aan de raad wordt voorgesteld om het GRP te verlengen met een jaar naar 2021.

B | Financiële consequenties beleidsdoel
Op basis van de financiële doorrekening (variant 0) is in het vGRP-V door de raad besloten om voor de periode

2017 – 2020 een vast bedrag van € 230 vast te stellen. Het bedrag neemt af in 2021 naar € 208 . Door de daling van de heffingshoogte zal de reserve afnemen. Hiermee wordt de reserve ingezet om de lasten richting burger niet te laten oplopen.

C | Financiële consequenties in de begroting
De kosten van maatregelen die worden opgenomen in het GRP-V, worden gedekt uit de te verkrijgen rioolheffing.

Waterbeheer

A | Beleidskader
Grondwaterbeleid
Betrokken partijen: waterschap en gemeente Staphorst hebben gezamenlijk beleid ten aan zien van het water vastgelegd en coördineren de uitvoering. Hierbij is aansluiting gezocht met het vGRP-V.

Hemelwaterbeleid
De wettelijke basis voor de gemeentelijke zorgplicht inzake hemelwater staat verwoord in artikel 3.5 van de Waterwet.

B | Financiële consequenties beleidsdoel
De verbrede rioolheffing (vGRP-V) is bedoeld om de kosten die voortvloeien uit dit beleidsonderdeel te dekken.

C | Financiële consequenties in de rekening
De kosten van maatregelen die worden opgenomen in het GRP-V, worden gedekt uit de te verkrijgen rioolheffing.

Groenbeheer

A | Beleidskader
Het groenbeleidsplan 2019-2030 is door de raad vastgesteld op 26 februari 2019.

B | Financiële consequenties beleidsdoel
De uitvoering van het Groenbeleidsplan Staphorst 2019-2030 leidt tot invulling van met name investeringen. In het nieuwe groenbeleidsplan zijn nieuwe projecten voorgesteld. Als dekkingsmiddel wordt vooral de reserve ‘Volkshuisvesting’ ingezet.

C | Financiële consequenties in de rekening
De exploitatielasten voor het onderhoud van het openbaar groen zowel binnen als buiten de bebouwde kom bedragen voor 2021: €1.198.000

	Begroting 2021	Begroot 2020	Werkelijk 2019
Bedrag totaal x € 1.000	€1.198	€ 1.179	€ 895

Gebouwenbeheer

A | Beleidskader

De nota onderhoud gemeentelijke gebouwen dient te worden herzien. Voorafgaand hieraan is in 2020 gestart met het ontwikkelen van een strategische visie over het gemeentelijk vastgoed beheer. Planning is dat zowel de nota strategische visie gemeentelijke gebouwen als het geactualiseerde gebouwenbeheerplan inclusief het dekkingsplan in het najaar van 2020 aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd.
Op basis van het huidige meerjarenonderhoudsplan zijn de ramingen in de begroting 2021 voor het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen opgenomen.
Gezien de (ontwikkel)plannen met betrekking tot het Dienstencentrum, de Poele en Gemeenteweg 85 wordt bij genoemde objecten het onderhoud beperkt tot het noodzakelijk niveau.

B | Financiële consequenties beleidsdoel
In het gebouwenbeheerplan zijn de totale onderhoudskosten over de bepaalde planperiode meerjarig meegenomen zodat de gemiddelde kosten kunnen worden bepaald. Door middel van de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen waar de jaarlijkse storting of onttrekking uit plaatsvindt zijn de kosten afgedekt. Het kleine dagelijkse onderhoud is rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht.

C | Financiële consequenties in de rekening
De storting in de reserves onderhoud bedragen:

Soort	Begroting 2021	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	221	221	171

(x €1.000)

Paragraaf 3 - Financiering

Algemene inleiding op de paragraaf

Algemeen
Basis vormt de wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Het doel van deze wet is het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden evenals het beheersen van de renterisico's. Onderdeel van deze wet is de Regeling Uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo). Uitvoering van de regelgeving vindt plaats door het vaststellen van kaders in het Treasurystatuut.

Uitvoering financieringsfunctie

Naast het statuut stelt de Gemeentewet een treasuryparagraaf verplicht in de begroting en jaarrekening. Dit is nader uitgewerkt in artikel 17 van de financiële verordening. In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen op grond van artikel 13 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

A) Kasgeldlimiet
Voor het uitzetten van gelden met een looptijd korter dan een jaar geldt een maximum bedrag. Deze kasgeldlimiet is wettelijk vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. De gemiddeld in een kwartaal opgenomen vlottende schuld (rekening-courantkredieten, kasgeldleningen) mag dit bedrag niet overschrijden. Op basis van de begroting 2021:

Omvang van de begroting per 1 januari 2021	€39.563
Kasgeldlimiet in procenten van de grondslag	8,5%
Kasgeldlimiet in bedrag	€3.362
Totaal vlottende schuld	0
Ruimte	**€ 3.362**

(x €1.000)

De gemeente Staphorst overschrijdt de kasgeldlimiet niet, er is een overschot.

B) Renterisico norm
De renterisico norm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen niet hoger mogen zijn dan 20% van het verwachte begrotingstotaal voor 2021. De reguliere aflossing is voor 2021 geraamd op € 0,5 miljoen. De gemeente Staphorst blijft hiermee ruim binnen de renterisico norm. Voor de komende jaren ziet dit er als volgt uit:

Berekende renterisiconorm	2021	2022	2023	2024
Begrotingstotaal	39.563	40.160	41.102	41.626
Percentageregeling	20	20	20	20
Renterisiconorm	**7.912**	**8.032**	**8.220**	**8.325**

(x €1.000)

Renterisico op vaste schuld	2021	2022	2023	2024
Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
Aflossingen	48	51	0	0
Renterisico	48	51	0	0
Renterisiconorm	7.912	8.032	8.220	8.325
Rente onder risiconorm	**7.864**	**7.981**	**8.220**	**8.325**
Overschrijding renterisiconorm	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t

(x €1.000)

C) EMU-saldo
In het volgende overzicht de ontwikkeling van het EMU-saldo:

		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
+ 1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking reserves	-3.438	-2.229	-1.414	-1.271
+ 2	Afschrijvingen t.l.v. exploitatie	1.839	1.937	1.886	1.934
+ 3	Bruto dotaties aan de post voorziening t.l.v. exploitatie	97	98	100	100
- 4	Uitgaven aan investeringen in (im)materiële activa die op de balans worden geactiveerd	962	236	397	102
+ 5	De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bedragen van het Rijk, Provincie of Europese Unie en overigen	-	-	-	-
+ 6A	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)	-	-	-	-
- 6B	Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	-	-	-	-

- 7	Uitgaven aan de aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	119	74	180	208
+ 8A	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	1.200	1.340	440	0
- 8B	Boekwinst op grondverkopen	800	900	400	205
- 9	Betalingen t.l.v. voorzieningen	100	100	100	100
- 10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks t.l.v. reserves worden gebracht en die niet vallen onder een van de andere genoemde posten	-	-	-	-
11 A	Gaat u deelnemingen verkopen?	nee	nee	nee	nee
- 11B	Zo ja; boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	-	-	-	-
	Berekend EMU Saldo	-2.283	-164	-65	148
	Individuele referentie waarde	1.505	1.505	1.505	1.505
	Tekort of overschot EMU saldo	**-3.788**	**-1.669**	**-1.570**	-1.357

(x €1.000)

In de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte zijn alleen die investeringen meegenomen waarvoor de raad een krediet beschikbaar heeft gesteld. Ook zijn er geen winsten op grondverkopen verwerkt. Deze te verwachten winsten mogen niet in de begroting als (incidentele) baten worden meegenomen.

D) Liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte
Overzicht van de verwachte financiële positie voor de jaren 2021 tot en met 2024

	Financiële positie	2021	2022	2023	2024
1	**Beginsaldo**	7.530	5.050	5.219	5.295
Mutaties in financieringssaldo					
2	Saldo mutaties vaste activa	866	1.717	1.659	1.852
3	Mutatie nog te bestemmen exploitatiesaldo	0	0	0	0
4	Saldo mutaties reserves en voorzieningen	3.498	2.228	1.683	1.283

5	Saldo mutaties langlopende schulden	48	51	0	0
6	**Mutaties financieringssaldo (2-3-4-5)**	-2.680	-562	-24	569
7	Saldo mutaties vlottende activa	200	731	100	100
8	Saldo mutaties vlottende passiva	0	0	0	0
9	**Mutaties netto werkkapitaal (7-8)**	200	731	76	100
10	**Mutaties in liquide middelen (-6 - 9)**	-2.480	169	76	669
11	Eindsaldo (1 + 10)	**5.050**	**5.219**	**5.295**	**5.964**

(x €1.000)

E) Rentekosten en opbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie
Hieronder vindt u een opsomming van alle uitgezette en opgenomen gelden zoals deze meegenomen zijn in de begroting van 2021.

Soort	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024
Uitgezette gelden op lange termijn	1.571	1.551	1.531	1.511
Uitgezette gelden op korte termijn	5.663	6.137	6.784	8.174
Aandelenbezit	184	184	184	184
Opgenomen gelden lange termijn	-51	0	0	0
Opgenomen gelden korte termijn	0	0	0	0
Totaal	**7.367**	**7.872**	**8.499**	**9.869**

(x €1.000)

F) Renteschema
Met ingang van 2020 wordt er geen rente meer toegerekend omdat de omslagrente negatief is

G) Rentevisie
Door de huidige onrust op de financiële markten is het lastig een goede verwachting uit te spreken over de ontwikkeling van de rentekosten en rentebaten.

Paragraaf 4 - Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond onze bedrijfsvoering.

Organisatie algemeen

De samenleving is continue in verandering. Deze veranderingen vragen om andere relaties tussen de gemeente en haar inwoners, ondernemingen en maatschappelijke organisaties. Om hier goed op in te spelen, heeft de organisatie haar visie, strategische doelen en kernwaarden opnieuw tegen het licht gehouden houden.

Eind 2019 is het MT aan de slag gegaan met de organisatieontwikkeling. Met behulp van het 7s model heeft het MT de kernkwaliteiten van de organisatie in kaart gebracht. En is er gekeken waar ontwikkelingen nodig zijn om als organisatie te werken aan een stip op de horizon.

Stip op de horizon
‘Samen de toekomst kleuren van een ondernemend en verbindend Staphorst’

De ontwikkelingen die nodig zijn om te werken aan een stip op de horizon vinden plaats rond:
- De visie van de organisatie, waar willen wij naar toe werken?
- De kernwaarden, vanuit welke waarden handelen wij als gemeente?
- De strategische doelstellingen om te komen waar we in 2025 willen staan.

Dit ontwikkeltraject noemen we “Ons gesprek”. Door stapsgewijs verandering aan te brengen aan de visie, strategische doelstellingen en kernwaarden, die afgestemd zijn op de door de raad vastgestelde omgevingsvisie kan de organisatie groeien naar de toekomst.

Visie
Om aan de vastgestelde missie vorm en inhoud te geven ontwikkelt de organisatie zich tot:

‘Een betrouwbare organisatie met omgevingsbewuste medewerkers, die hun vak met passie uitvoeren. Vanuit dat vertrekpunt werken we oplossingsgericht samen om Staphorst te ontwikkelen. In verbondenheid met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties nemen we zo verantwoordelijkheid voor de woon- werk- en leefomgeving.’

Strategische doelstellingen
De paden die we bewandelen om de gesprekken te voeren zijn de paden, strategische doelstellingen, vanuit de omgevingsvisie:
- Het pad van de innovatieve platteland economie
- Het pad van een gezonde en dynamische samenleving
- Het pad van de verantwoorde vernieuwing.

Kernwaarden
De kernwaarden die eind 2019 door het MT zijn vastgesteld:
- Betrouwbaar
- Bewust van je omgeving
- Samen voor Staphorst
- Trots op je werk

2021 is het jaar waarin het MT met haar medewerkers verdere gesprekken voert om de kernwaarden vorm en inhoud te geven. De integraliteit tussen de verschillende werkvelden wordt komend jaar verder versterkt. De integraliteit verder opzoeken is een belangrijk item dat uit eerdere sessies met medewerkers naar voren is gekomen.

Samenwerking

Uitgangspunt en doel is dat Staphorst een autonome zelfstandige gemeente blijft. Dit stelt ons voor de uitdaging om er zorg voor te dragen de taken goed aan te kunnen, de financiën op orde te hebben en de burger goed te bedienen.

Regionale samenwerking
De gemeente Staphorst neemt actief deel aan een aantal regionale samenwerkingsverbanden. Deze samenwerkingsverbanden voeren namens de gemeenten taken uit waarin gemeenten afzonderlijk van elkaar vaak niet of onvoldoende effectief kunnen voorzien. Veel van deze gemeenschappelijke regelingen zijn gestoeld op wettelijke basis. Denk bijvoorbeeld aan de Veiligheidsregio IJsselland, de GGD en de Omgevingsdienst. De gemeente stelt zich als partner actief en positief-kritisch op.

Rechtmatigheidsverklaring

Vanaf het jaar 2021 zal het college zelf een rechtmatigheidsverklaring moeten afgeven over de jaarrekening. Tot op heden verstrekt de externe accountant een controleverklaring bij de jaarrekening over zowel rechtmatigheid

als getrouwheid. Het onderdeel rechtmatigheid verdwijnt. Het wordt een taak van het college om zich daarover te verantwoorden. Hierdoor zal de borging van de rechtmatigheid (het naleven van wet- en regelgeving) in de bedrijfsprocessen nog belangrijker worden, om te voorkomen dat we achteraf voor verrassingen komen te staan. Met de invoering van de rechtmatigheidsverklaring zal het controleproces verder aangescherpt moeten worden.

Informatiemanagement

Herinrichting van de i-organisatie
In 2020 is gestart met herinrichting van de informatiebeheer- en managementorganisatie welke in 2021 zijn beslag zal krijgen.
De tijd dat ICT en IM(informatiemanagement) 'los stonden' van de gemeentelijke processen is voorbij. ICT en IM zijn integraal onderdeel van de gemeentelijke bedrijfsvoering en dienstverlening. Derhalve zijn een betere vraag-aanbod sturing en beheersing, regie en meer integraliteit binnen de IM, ICT advies- en projectorganisatie en procesconsulenten speerpunten van verandering.

Visie ontwikkeling informatievoorziening en ICT
Op verschillende niveau's is de behoefte aan een actuele visie op informatievoorziening en ICT onderkend. Derhalve wordt een traject opgestart om te komen tot een actuele visie die enerzijds aansluit bij de vele landelijke ontwikkelingen en anderzijds past bij de ambitie, behoefte en mogelijkheden van de gemeente Staphorst. Pragmatisch met een gezonde balans tussen doelmatigheid en rechtmatigheid zijn daarbij uitgangspunten. De visie zal ook leiden tot een roadmap en (mogelijke) projecten, integraal, in samenhang met procesoptimalisatie, IM en ICT uit te voeren.

Gemeentebrede actualisatie van digitaal zaakgericht werken & archiveren en procesoptimalisatie
Er is gestart met een gemeentebrede actualisatie van digitaal zaakgericht werken & archiveren inclusief procesoptimalisatie. Dit programma zal tot 2022 doorlopen. In dit programma worden teams die nu nog (deels) met papier werken zoveel mogelijk ondersteund om (vrijwel volledig) digitaal zaakgericht te gaan werken en te archiveren incl. zo optimaal mogelijke proces (her)inrichting. Uitgangspunt is dit zo veel mogelijk met reeds in de gemeente aanwezige informatiesystemen te realiseren.

Informatieveiligheid
a. Baseline Informatiebeveiliging Overheid
Vanaf 1 januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht, als opvolger van de baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG).
De BIO legt meer nadruk op risicomanagement dan de BIG, die meer gaat over specifieke maatregelen. De rol van het bestuur en het management is ten aanzien van risicomanagement explicieter dan de BIG aangaf.
In 2020 is er informatiebeveiligingsbeleid door het college vastgesteld op basis van de BIO. Er is een informatiebeveiligingsplan opgesteld met de uit te voeren activiteiten, welke door het MT is geaccordeerd.

b. Verantwoording Informatieveiligheid
Verantwoording (zowel horizontaak als verticaal) over informatiebeveiliging binnen gemeenten vindt plaats met behulp van ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).
Nog in 2020 zullen de zelfevaluaties voor de diverse onderdelen uitgevoerd worden.
In 2021 stelt de gemeente voor DigiD en Suwinet een collegeverklaring op. Deze wordt door een IT-auditor getoetst. Het door de IT-auditor opgestelde assurance-rapport dient als basis voor de verantwoording aan de raad en de rijksoverheid.

Privacy
Het privacybeleid is het kader waarin de gemeente Staphorst aangeeft aan welke principes zij zich houdt bij de verwerking van persoonsgegevens. De afgelopen jaren zijn de nodige stappen genomen om dit privacybeleid in te bedden in de organisatie. Ondanks de genomen stappen blijft het nodig om in te zetten op verdere implementatie en actualisatie van het privacybeleid.
Op dit moment worden alle werkprocessen in beeld gebracht om inzichtelijk te krijgen waar in de organisatie persoonsgegevens worden verwerkt. Daarnaast blijft de bewustwording (voor zowel privacy als informatieveiligheid) van medewerkers een continu punt van aandacht.

Personeel | HRM

In 2020 is extra budget beschikbaar gesteld ten behoeve van de formatieve knelpunten. Dit was noodzakelijk om als gemeente alle wettelijke taken goed uit te kunnen blijven voeren met behoud van een zelfstandige en solide organisatie. Er is sprake van een groei aan taken welke voorheen bij de Rijksoverheid lagen. Met de invulling van de formatieve knelpunten kan Staphorst voldoen aan de eisen die vanuit het rijk aan de gemeente worden gesteld.

Loonsomontwikkeling
Voor de komende jaren is geen uitbreiding van capaciteit begroot (ten opzichte van de begroting 2020, incl. oplossing knelpunten), maar zijn daarentegen de volgende bezuinigingen verwerkt:

- voor geheel 2021 en de helft van 2022 wordt de functie van de 3e wethouder niet ingevuld. Dit betekent een incidentele afname van de formatie met 1 fte (2021) en 0,5 fte (2022).

- Beperking inhuur bij wisseling personeel (periode van 3 maanden geen invulling).
  Wanneer een vacature ontstaat wordt gekeken of en wanneer deze opengesteld moet worden. Bij de loonsomsturing wordt nu ook rekening gehouden met het feit dat de doorlooptijd van een werving- en selectieprocedure ongeveer 3 maanden is. Afhankelijk van de functie en de arbeidsmarkt kan de procedure langer duren dan de genoemde 3 maanden. In een aantal gevallen wordt gedurende de vacatureperiode gebruik gemaakt van externe inhuur. Door vanaf 2021 geen inhuur in te zetten tijdens de vacatureperiode, is een bezuiniging van € 135.000 haalbaar.

- 2,5% bezuinigen op formatie door natuurlijk verloop.
  In de afgelopen 2 jaar heeft een kwaliteitsimpuls plaatsgevonden in de personeelsformatie. De personeelsformatie is ook gegroeid en er zijn diverse nieuwe mensen aangetrokken voor het groeiende takenpakket. De jaren 2020 – 2022 staan in het teken van het verder professionaliseren van de organisatie. Het is de verwachting dat er vanaf 2023 bespaard kan worden op de formatie door de verder professionalisering. De investering die we nu doen kan in de toekomst leiden tot een besparing op de personeelsformatie. Daarom is er vanaf 2023 een bedrag van € 250.000 structureel in de begroting opgenomen aan bezuinigingen op formatie door natuurlijk verloop.

Externe inhuur
Wij streven er naar het percentage dat uitgegeven wordt aan externe inhuur terug te brengen naar maximaal 10% van de loonsom door kritisch te kijken naar de noodzaak van inhuur en het flexibeler inzetten van eigen personeel en het vergroten van de interne mobiliteit.

HR Gesprekscyclus
In 2021 gaan we starten met een nieuwe HR gesprekscyclus die beter aansluit bij de wens om medewerkers meer zelf de regie te geven over hun loopbaan en zo meer taakvolwassenheid te creëren. Uitgangspunt van de nieuwe gesprekscyclus is tweezijdigheid en gelijkwaardigheid.

Digitalisering personeelsmanagement (e-HRM)
In 2021 gaan wij verder met de digitalisering van het personeelsmanagement door e-HRM. Dit zorgt voor meer transparantie doordat HR-informatie breder toegankelijk is.

Opleiden en ontwikkelen
Ook in 2021 is het opleiden en ontwikkelen van medewerkers een belangrijk onderdeel van de HR-cyclus. Hierbij is aandacht voor zowel vakinhoudelijke opleidingen en trainingen, maar ook voor opleidingen en trainingen in het kader van persoonlijke ontwikkeling.
Het doel is om de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te vergroten. Dit bereiken we door de medewerkers te betrekken bij de richting (visie) van de organisatie en wat dit van hen vraagt. Medewerkers moeten de ruimte en middelen krijgen om daar naar toe te groeien door het volgen van een opleiding of door middel van coaching. Ook is er aandacht voor persoonlijke voorkeuren, bijvoorbeeld intern doorstromen.
Het doel om de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te vergroten kan dus bereikt worden door:
• op tijd richting aan te geven;
• ruimte te geven om daar naar toe te groeien;
• medewerkers te faciliteren door tijd en geld beschikbaar te stellen t.b.v. opleiding en/of coaching.

In 2021 wordt 1,5% van de loonsom begroot voor opleiding en ontwikkeling. Daarnaast een afzonderlijk budget voor coaching.

Loonsomsturing
Door gebruik te maken van loonsomsturing worden overschrijdingen bij de uitvoering van de basistaken opgevangen binnen de totale loonsom. Er wordt geen aanvullend percentage van de loonsom geraamd voor inzet van externen of ziektevervanging. Hierdoor is het mogelijk op een flexibele manier externen in te zetten. De verantwoordelijkheid voor de loonsomsturing ligt bij het management en het college. Door toepassing van het instrument loonsomsturing zullen overschrijdingen op de loonsom zich minder voordoen.

Personeelsformatie in fte's

Organisatie-onderdeel	Formatie 31-12-2017	Formatie 31-12-2018	Formatie 31-12-2019	Begroting 2020 excl. knelpunten	Begroting 2021
College + griffie	5,22	5,62	4,67	5,67	4,67
Secretaris	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Bestuur & Managementondersteuning	43,31	53,51	55,56	53,84	61,62
Ontwikkeling & Beheer	45,59	44,78	48,60	46.88	57,64
Samenleving	25,64	24,53	26,19	26,41	26,30
Totaal ambtelijke organisatie	115,54	125,38	131,35	130.77	146,56
Oproepkrachten kantine, bode, sporthal en dienstencentrum	0,50	0,77	0,77	0.53	0,81
Babsen	0,07	0,08	0,08	0,09	0,09
Stagiaires + trainees	1,81	1,00	1,00	8.33	8,33
Totaal diversen	2,38	1,85	1,85	8,95	9,23

Trainees
In de begroting is extra formatie opgenomen voor trainees. Een traineeship is een (starters)functie waarin een medewerker wordt opgeleid tot specialist in een bepaald vakgebied. In het programma van een traineeship staat de combinatie van werken en leren centraal. Onze trainees worden in twee jaar tijd opgeleid en kunnen wanneer er een vacature ontstaat doorstromen op deze vacature.

Wet banenafspraak
Het bieden van een werkomgeving voor mensen met een arbeidsbeperking is een onderdeel van goed werkgeverschap. Het creëren van banen bij reguliere werkgevers voor mensen met een arbeidsbeperking is onderdeel van de Wet banenafspraak en het quotum arbeidsbeperkten.
Op basis van het huidige aantal fte's binnen de organisatie en het vastgestelde quotumpercentage van 2,35 % voor 2021 moet de gemeente Staphorst eind 2021 5 banen realiseren voor mensen uit de doelgroep. De norm voor één baan is gesteld op 25,5 uur per week. In augustus 2020 hadden we 7,8 banen in het kader van de Wet banenafspraak. Door de overname van de mensen van Reestmond zal dit aantal volgend jaar licht stijgen. Hiermee voldoen we voor 2021 ruimschoots aan het quotum.

Generatiepact/pensioen
Het generatiepact is een onderdeel van het vitaliteitsbeleid. In de onderhandelingen van de Cao Gemeenten wordt gekeken naar de mogelijkheid om het generatiepact standaard in de Cao op te nemen. Tot die tijd kunnen onze medewerkers gebruik maken van het generatiepact van Staphorst.
Medewerkers vanaf 57 jaar mogen dan 20% minder werken, vanaf 62 jaar 50% minder, tegen gedeeltelijke doorbetaling. De gemiddelde leeftijd van de organisatie komt, mede door deze regeling, lager uit dan het gemiddelde bij gemeenten met een vergelijkbare omvang.

Huisvesting

Werken waar, wanneer en hoe je dat wilt dat is in het kort het nieuwe Werken (HNW).
Hierbij gaat het om het werk wat verricht wordt en niet het perse aanwezig zijn en uren maken.
Als medewerker krijg je de ruimte en de vrijheid om je werk binnen bepaalde grenzen naar eigen inzicht te doen.
HNW betekent dus flexibeler werken, ook bijvoorbeeld thuis, met meer zelfstandigheid. Hierdoor kun je beter bepalen hoe je je werk effectiever, efficiënter en - niet onbelangrijk - plezieriger invult.
Dit betekent wel dat kantoren en gemeentehuizen hier op ingericht worden met bijvoorbeeld: stiltekamers, bel gelegenheden, ontmoetingsplekken met audiovisuele voorzieningen, ict voorzieningen gericht op mobiel werken etc. Ook werkplekken moeten flexibel worden ingericht, door bijvoorbeeld hoog – laag bureaus, zodat er

gemakkelijk van werkplek gewisseld kan worden en voldaan wordt aan de Arbo eisen. Het huidige gemeentehuis voldoet hier nog niet aan.

Gemeentelijke heffingen/basisregistraties

Uitbreiding lokaal belastinggebied
De VNG pleit al langere tijd voor een lokaal belastinggebied dat qua omvang beter past bij de steeds grotere hoeveelheid taken en verantwoordelijkheden van gemeenten. Gemeenten zijn nu voor een belangrijk deel van hun inkomsten afhankelijk van uitkeringen door het Rijk. Ondanks ingenieuze verdeelsleutels blijkt het niet mogelijk om de financiële middelen volledig aan te laten sluiten op de gemeentelijke taken. Een eigen belastinggebied van voldoende omvang is dan ook van groot belang om als gemeenten de vele taken waar te kunnen maken. Daarnaast biedt een eigen belastinggebied de lokale politiek betere mogelijkheden om keuzes te maken en verantwoording aan de kiezers af te leggen. Naar verwachting zal een uitbreiding vanaf 2023 gerealiseerd worden.

Landinrichting Staphorst (ruilverkaveling) en gevolgen WOZ
Het proces met betrekking tot de ruilverkaveling loopt al enige tijd. De gevolgen van de ruilverkaveling zijn voor de WOZ administratie aanzienlijk. Alle mutaties dienen doorgevoerd en beoordeeld te worden. Naar verwachting gaan de overdrachten begin 2021 plaatsvinden. Zodra de gegevens bij het Kadaster zijn verwerkt kan gestart worden met de werkzaamheden ten behoeve van de WOZ administratie.

Ontwikkeling WOZ
Investeringen voor een adequate WOZ-uitvoering (bron Waarderingskamer). Om te zorgen dat er een maatschappelijk draagvlak voor en vertrouwen in de WOZ-waarden blijft, moet de WOZ-uitvoering de komende jaren mee-ontwikkelen met maatschappelijke en technische ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen vragen om investeringen van de gemeenten en hebben overigens een breder bereik dan uitsluitend de WOZ-uitvoering. De WOZ-uitvoering wordt in toenemende mate een geïntegreerd onderdeel van de bijhouding van (GEO)basisregistraties en van geïntegreerde communicatie met inwoners en bedrijven die "regie op hun gegevens" willen.

Ontwikkelingen GEO-informatie (GeoVisie)
Geografische gegevens worden steeds belangrijker. Om die reden heeft Staphorst een GeoVisie vastgesteld. Deze visie voorziet in het nut en de noodzaak een kwalitatief goede beheerorganisatie op te zetten met betrekking tot de GEO-gerelateerde basis- en kernregistraties. Van belang is uiteindelijk met de juiste applicaties en koppelvlakken, processen en taakverdeling te komen tot een situatie waarbij sprake is van een beheerorganisatie en gewerkt wordt met het concept “éénmalig inwinnen en meervoudig gebruik”. Op deze manier kunnen de baten maximaal worden benut en wordt gebruik gemaakt van de juiste, kwalitatief hoogwaardige gegevens. Dit is van belang omdat overheden verplicht zijn gebruik te maken van de gegevens uit de basisregistraties. Het belang van een goede beheerorganisatie is bovenal hoog gelet op de komst van het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Onjuiste informatie kan resulteren in problemen.

Samenhangende objectenregistratie
Een samenhangende objectenregistratie of centrale objectenregistratie (COR) is één centraal georganiseerde uniforme registratie met daarin basisgegevens over objecten in de fysieke werkelijkheid. Daaronder verstaan we objecten die in het terrein zichtbaar zijn, zoals gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en bomen, aangevuld met enkele objecten als woonplaatsen en openbare ruimten. In de objectenregistratie gaan in ieder geval de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) en de basisregistratie grootschalige topografie (BGT) op. Daarnaast is het de bedoeling dat ook het gedeelte van de WOZ administratie waarin objectgegevens zijn opgenomen en een aantal basisgegevens uit de registraties voor het beheren van de openbare ruimte (BOR) in de objectenregistratie worden opgenomen. Hierdoor wordt dubbele opslag van objectinformatie zoveel mogelijk voorkomen (‘éénmalig registreren, meervoudig gebruik).

Paragraaf 5 - Verbonden partijen

Algemeen

Algemeen
Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de financiële mate van betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden waarin onze gemeente in financieel opzicht participeert en (tevens) een bestuurlijke invloed kan uitoefenen. Voor de visie op de verbonden partijen wordt verwezen naar de nota verbonden partijen.

Beleidskader
De nota verbonden partijen is door de raad op 10 mei 2016 vastgesteld.

2 | Bestaande verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) IJsselland te Zwolle				
Bestuurlijk belang	11 deelnemende gemeenten. Deelname in algemeen bestuur wethouder A. Mussche en als plv lid L. Mulder. Iedere gemeente heeft 1 stem.			
Financieel belang gemeente	Het financieel belang komt tot uiting in de jaarlijkse bijdrage. Afgerond: voor 2021 € 750.000. Percentage van het totaal: 3,77 %			
Openbaar belang/ doelstelling	GGD IJsselland werkt aan een gezonde samenleving: vitale inwoners in een gezonde leefomgeving. Dit doen we door het uitvoeren van onderzoek, het signaleren van gezondheidsrisico's, het adviseren van gemeenten en inwoners, het bevorderen van gezond gedrag en het bieden van een vangnet voor mensen die (tijdelijk) niet zelfredzaam zijn. Zo vergroten we gelijke kansen op een gezond leven. We werken voor én met de elf gemeenten in IJsselland en samen met diverse organisaties: voor een gezonde samenleving. GGD IJsselland is daarnaast onderdeel van een samenhangend aanbod van publieke gezondheid in Nederland en voert taken uit zoals deze in de wet Publieke gezondheid aan gemeenten zijn opgedragen.			
Financiële kengetallen (x €1.000)		Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
	Eigen vermogen	2.423	1.422	1.418
	Vreemd vermogen	8.426	8.094	8.038
	Resultaat	1.055-	0	0
Risico's	Elke gemeente geeft een bijdrage per inwoner voor de basisproducten die voor alle gemeenten gezamenlijk worden uitgevoerd (inwonerbijdrage). GGD IJsselland voert een actief financieel risicobeleid. De weerstandscapaciteit wordt geëvalueerd op basis van een financiële risico-inventarisatie. Aanvullende producten en diensten worden gefinancierd door de gemeenten die deze afnemen. Voor de risico's voor incidentele aanvullende diensten (maatwerk en projecten) is een aparte voorziening getroffen. Risico's voor structureel aanvullende producten kunnen niet ten laste komen van alle gemeenten in de Gemeenschappelijke regeling. Indien de weerstandscapaciteit niet voldoet, kunnen gemeenten – naar rato van het inwonertal - worden aangesproken op een eventueel exploitatietekort. Op basis van de meerjarenraming van GGD IJsselland is het risico voor de deelnemende gemeenten klein.			
Ontwikkelingen	De begroting is verder geactualiseerd door de actuele omvang van DVO-taken mee te nemen en er is rekening gehouden met een verwachte omzet van de aanvullende diensten jeugdgezondheidszorg en projecten. De begroting neemt hierdoor toe in			

	omvang, maar deze toename wordt dus verklaard door aanvullende diensten die niet gefinancierd worden uit de algemene inwonerbijdrage

Veiligheidsregio IJsselland te Zwolle				
Bestuurlijk belang	11 deelnemende gemeenten. Deelname in algemeen bestuur door de burgemeester G.J. Kok.			
Financieel belang gemeente	Het financieel belang komt tot uiting in de jaarlijkse bijdrage: voor 2021 € 998.667. Percentage van het totaal: 2,73%			
Openbaar belang/ doelstelling	In oktober 2010 is de Wet veiligheidsregio's in werking getreden. Op basis hiervan zijn in Nederland 25 veiligheidsregio's ingesteld waaronder Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ). Veiligheidsregio IJsselland richt zich op het voorkomen en bestrijden (van de gevolgen) van branden, ongevallen, rampen en crises. Dit gebeurt in het gebied van de elf, via een gemeenschappelijke regeling, aangesloten gemeenten.			
Financiële kengetallen (x €1.000)		Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
	Eigen vermogen	5.375	4.617	5.217
	Vreemd vermogen	30.935	30.395	36.138
	Resultaat	759	0	0
Risico's	Er is een risicoprofiel opgesteld om de risico's van de organisatie in kaart te brengen. Deze zijn in een rapportage vastgelegd. De tien risico's met de meeste invloed op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit zijn: Grootschalige/langdurige inzet, stijgende rentepercentages, fiscale controles, stijgende pensioenpremies, datalek, transitie meldkamer, besluiten van het Veiligheidsberaad met financiële of personele gevolgen, marktontwikkelingen oefentrajecten, wijzigingen in beleid of financiering van de Rijksoverheid en complexiteit Europese aanbestedingen. Op basis van alle risico's met bijbehorende inschatting is een analyse gemaakt van de benodigde weerstandsvermogen voor Veiligheidsregio IJsselland. Met behulp van een zogenaamde Monte-Carlo (MC)-simulatie is het verband tussen risico en aan te houden weerstandsvermogen bepaald. Uit de rapportage van risicomanagement blijkt dat, op basis van een zekerheidspercentage van 90%, het weerstandsvermogen 1,18 miljoen euro zou moeten bedragen. De benodigde weerstandscapaciteit ligt in de lijn der verwachting op basis van de bedragen die andere veiligheidsregio's hanteren. Veiligheidsregio IJsselland heeft op 31-12-2019 een weerstandsvermogen van één miljoen euro, dat geeft een betrouwbaarheid van 85%. Dit betekent dat de veiligheidsregio bij een dergelijke weerstandscapaciteit naar verwachting eenmaal in de zes à zeven jaar niet in staat zal zijn zonder aanvullende financiering een positief eigen vermogen te behouden. Op basis van het huidige risicoprofiel is de beschikbare weerstandscapaciteit als onvoldoende te beschouwen. Het is echter wel raadzaam definitieve uitspraken pas te doen wanneer enige ervaring is opgedaan met de gevolgde werkwijze in het benoemen en inschatten van risico's. De benoemde risico's kunnen langdurige financiële gevolgen hebben. De eventuele financiële gevolgen kunnen voor een beperkte periode worden gedekt. In die periode			

	moet een structurele oplossing worden gevonden. De gemeente kan worden aangesproken op een eventueel exploitatietekort, zie bovenstaand percentage.
Ontwikkelingen	De kosten worden vanaf 2017 voor 75% verdeeld op basis van de historische kosten en voor 25% op basis van een meer geobjectiveerde methodiek, te weten het gemeentefonds. In 2019 zou de verdeelmethodiek opnieuw worden geëvalueerd waarbij in principe het gekozen combinatiemodel gehandhaafd blijft. Er wordt alleen gekeken of het geobjectiveerde aandeel van het gemeentefonds in de verdeelmethodiek kan worden vergroot. Besluitvorming is uitgesteld om ontwikkelingen rondom de bestuurlijke opdracht om te komen tot een toekomstbestendige brandweer, de Wnra en dienstverband vrijwilligers inzichtelijk te krijgen. Verwachting is dat binnen een jaar de financiële gevolgen duidelijk worden en het gesprek over de gevolgen en eventuele herziening van de verdeelsleutel bij elkaar komen. Voor Veiligheidsregio IJsselland blijft er nog een te realiseren taakstelling voor de ontoereikende BTW compensatie van structureel 130.000 euro (vanaf 2024). Dit nadeel is tijdens het proces van de regionalisering al in beeld gebracht.

Werkvoorzieningsschap Reestmond te Meppel			
Bestuurlijk belang	De gemeenten Meppel, Westerveld en Staphorst nemen deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Reestmond. Wethouders L. Mulder en A. Mussche zijn vertegenwoordigd het Algemeen Bestuur namens de gemeente Staphorst. In het Dagelijks Bestuur is de gemeente vertegenwoordigd door wethouder A. Mussche.		
Financieel belang gemeente	In de concept-begroting 2021 is een gemeentelijke bijdrage van € 832.000 opgenomen.		
Openbaar belang/ doelstelling	Het zorg dragen voor aangepaste werkgelegenheid voor personen met medische/ of sociale beperkingen.		
Financiële kengetallen		Begroting 2020	Begroting 2021

(x €1.000)	Gemeentelijk belang in verb. partij	17%	8%
	Eigen vermogen	€ 1.983	€ 1.680
	Vreemd vermogen	€ 3.353	€ 2.020
	Operationeel resultaat (voor gem. bijdr.)	-/- € 10.205	
Risico's	De concept-begroting 2021 van Reestmond is op dit moment nog niet vastgesteld.		
Ontwikkelingen	De zogenaamde 'Groen & Grijs activiteiten" van Westerveld en Staphorst maken per 01-01-2021 geen deel meer uit van de begroting van Reestmond. De gemeentelijke bijdrage is in de concept-begroting 2021 Reestmond aangepast, nl op basis van het aantal SE's.		

Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland (BVO)				
Bestuurlijk belang	De (bedrijfs) uitvoeringsorganisatie - BVO is opgericht door 11 gemeenten: Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Ommen, Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle. Bovengenoemde 11 gemeenten nemen in deze nieuwe vorm van een GR , waar geen sprake is van een algemeen bestuur, alleen van een dagelijks bestuur. In dit dagelijks bestuur is Staphorst vertegenwoordigd door wethouder A. Mussche. Het bestuur besluit bij volstrekte meerderheid van stemmen.			
Financieel belang gemeente	Het financieel belang komt tot uiting in de jaarlijkse bijdrage: voor 2021 is een bijdrage van € 49.525 opgenomen in de begroting. Dit betreft 2,9% van de totale bijdrage uit de GR die de BVO ontvangt. Betreft de kosten van de uitvoeringsorganisatie sec; derhalve exclusief het budget voor de zorg kosten.			
Openbaar belang/ doelstelling	De uitvoeringsorganisatie is opgericht door 11 gemeenten die in opdracht van deze samenwerkende gemeenten verantwoordelijk is voor de inkoop, contractmanagement, monitoring, (financiële) administratie en regionale inhoudelijke thema's van de jeugdhulp.			
Financiële kengetallen (x €1.000)		Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020
	Eigen vermogen	0	0	0
	Vreemd vermogen	6.788	onbekend	onbekend
	Resultaat	0	0	0

Risico's	Fluctuatie in BVO-menskracht op het gebied van administratie, inkoop en contractmanagement als regiogemeenten besluiten de inkoop lokaal te organiseren.
Ontwikkelingen	In 2021 krijgt de doorontwikkeling van de inkoopstrategie en de P&C cyclus extra aandacht.

Omgevingsdienst IJsselland te Zwolle				
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen Bestuur. Portefeuillehouder: wethouder L. Mulder.			
Financieel belang gemeente	Op basis van de verdeelsleutel (4,7%) en de overige diensten is de bijdrage van de gemeente Staphorst: € 511.936.			
Openbaar belang/ doelstelling	De Omgevingsdienst IJsselland wil een hoogwaardige bijdrage leveren aan een veilige, gezonde, aantrekkelijke en duurzame omgeving om in te wonen, werken en leven. Onder het motto 'Lokale binding, regionale bundeling' combineert de Omgevingsdienst nabijheid met schaalvergroting. De verbinding van kwaliteitsverbetering en efficiencywinst komt zo binnen bereik. De Omgevingsdienst is een betrouwbare partner in de keten met het Openbaar Ministerie (OM), politie, Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) en Veiligheidsregio (VR) en een samenwerkingspartner van de waterschappen in Overijssel. De Omgevingsdiensten die zijn ontstaan hebben het doel om meerwaarde te creëren op het gebied van de fysieke leefomgeving. De Omgevingsdienst IJsselland wil van toegevoegde waarde zijn voor het bedrijfsleven, de inwoners en de leefomgeving van IJsselland.			
Financiële kengetallen (x €1.000)		Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
	Eigen vermogen	406	316	316
	Vreemd vermogen	2.179	2.179	2.179
	Resultaat	5	0	0
Risico's	De risico-inventarisatie zoals deze nu is vastgesteld resulteert in een benodigd weerstandsvermogen van 311.000 euro en bedraagt hiermee ongeveer 3% van de begroting Het aanwezige weerstandsvermogen is op dit moment voldoende.			
Ontwikkelingen	De groei van de economie die de werkdruk vergroot bij met name de werkvelden: vergunningverlening, toezicht/handhaving en advies. Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) Autonome ontwikkeling: invoering Omgevingswet in met het bijbehorend DSO. Verbod asbestdaken eind 2024, als gevolg van het verbod op het hebben van een asbesthoudend dak wordt er een toename verwacht van het aantal asbestsaneringen			

3 | Bestaande verbonden partijen - Vennootschappen en coöperaties

BNG Bank N.V. , Den Haag		
Bestuurlijk belang	Eén stem per aandeel van € 2.50. Portefeuillehouder: wethouder L. Mulder	
Financieel belang gemeente	30.030 aandelen ad € 2,50 totale waarde € 75.075. Het dividendbedrag voor 2020 is geraamd op € 85.000.	
Openbaar belang/ doelstelling	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	
Financiële kengetallen (x €1 milj.)	Provincies en gemeenten worden geacht vooruit te kijken tot en met het komende begrotingsjaar, maar helaas kan de BNG bank deze financiële informatie niet verstrekken. BNG Bank emitteert leningen, die beursgenoteerd zijn. Om die reden is BNG Bank gehouden aan de regels die de Autoriteit Financiële Markten stelt aan het verstrekken van mogelijk koersgevoelige informatie. Het verstrekken van cijfers en verwachtingen over eigen vermogen en netto resultaat valt daar uitdrukkelijk onder. BNG Bank gaat pas tot publicatie van de gerealiseerde resultaten over na behandeling van de door de externe accountant goedgekeurde jaarrekening en het voorstel tot winstuitkering door de Raad van Commissarissen. Gegeven de complexiteit van de boekhoudkundige regelgeving die voor het bankwezen geldt en de omvang van de balans van BNG Bank, kunnen de definitieve gegevens over het lopende jaar 2020 in de loop van 2021 beschikbaar worden gesteld. De laatst bekende financiële kengetallen zijn:	
		Jaarrekening 2019 (geen begroting aanwezig)
	Eigen vermogen	4.154
	Vreemd vermogen	144.802
	Achtergestelde schulden	733
	Resultaat	2019: € 1,27 per aandeel
Risico's	Beperkt, tot deelname in het aandelenkapitaal. Het resultaat financiële transacties zal ook in de nabije toekomst gevoelig blijven voor politieke, economische en monetaire ontwikkelingen. In april 2020 heeft de BNG bank de dividendbetaling over 2019 opgeschort tot oktober 2020. Het risico bestaat dat er geen dividend uitgekeerd gaat worden over 2019.	

N.V. Rendo te Meppel	
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 4,3%, portefeuillehouder: wethouder L. Mulder.

Financieel belang gemeente	43 aandelen ad € 453,77, totale waarde € 19.512.	
Openbaar belang/ doelstelling	De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.	
Financiële kengetallen (x €1.000)		Jaarrekening 2019 (geen begroting aanwezig)
	Eigen vermogen	74.600
	Vreemd vermogen	92.685
	Resultaat	9.501
Risico's	Beperkt, tot deelname aandelenkapitaal. Zie ook financieel belang.	

N.V. Rova te Zwolle		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 3,09%. Portefeuillehouder L . Mulder.	
Financieel belang gemeente	1. 217 aandelen, nominaal € 113,45 totale waarde € 24.618. 2. Achtergestelde lening van: € 378.903. Rentevergoeding: 8%.	
Openbaar belang/ doelstelling	Werken aan het terugdringen van afval en het bevorderen van hergebruik van grondstoffen. De gemeente Staphorst draagt zorg voor onze publieke leefomgeving en alles wat daarin gebeurt. Is verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking van het afval van inwoners. Omdat beheer in alle dynamiek en hectiek van het dagelijkse leven efficiënt en effectief uit te kunnen voeren werken gemeenten w.o. Staphorst veelal samen. Zo ook binnen ROVA. Als gemeentelijke uitvoeringsorganisatie in dienst van 23 samenwerkende gemeenten heeft deze zich verbonden aan bovengenoemde maatschappelijke verantwoordelijkheid. ROVA heeft zich ontwikkeld tot een duurzaam dienstenbedrijf. Duurzame ontwikkeling begint bij het besef van het dragen van verantwoordelijkheid naar toekomstige generaties en het zuinig moeten zijn op de schaarse grondstoffen die worden verbruikt.	
Financiële kengetallen (x €1.000)		Jaarrekening 2019 (geen begroting aanwezig)
	Eigen vermogen	33.817
	Vreemd vermogen	55.983
	Resultaat	5.686
Risico's	Beperkt, tot: 1. Deelname aandelenkapitaal.	

	2. Verstrekte achtergestelde lening ad € 379.000 (afgerond). In het geval van faillissement van de ROVA worden de gemeenten achtergesteld: de achtergestelde gemeenten komen in de volgorde van schuldeisers dus achter de concurrente schuldeisers, en heeft slechts voorrang ten opzichte van de aandeelhouders.

N.V. Vitens te Zwolle		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,32%, aantal aandelen: 18.531. Portefeuillehouder: wethouder L. Mulder.	
Financieel belang gemeente	18.531 aandelen ad € 1, in totaliteit € 18.531. Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt 40% van het netto resultaat. Tevens heeft de gemeente Staphorst een achtergestelde lening met een oorspronkelijk bedrag ad €1.217.900 (ontstaan 2006 door omzetting preferente aandelen) en een looptijd van 15 jaar. Rentevergoeding: o.b.v .10 jarige geldlening +1%. Restant hoofdsom eind 2019 € 162.378.	
Openbaar belang/ doelstelling	Het produceren, distribueren en leveren van drinkwater aan onze inwoners en andere afnemers en de daarbij horende dienstverlening.	
Financiële kengetallen (x €1 mln.)		Jaarrekening 2019 (geen begroting aanwezig)
	Eigen vermogen	533,3
	Vreemd vermogen	1.293
	Resultaat	11,1
Risico's	Beperkt tot deelname aandelenkapitaal.	

Enexis Holding N.V. te 's Hertogenbosch	
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,0226%. Portefeuillehouder: wethouder L. Mulder.
Financieel belang gemeente	Op 29 december 2016 heeft de gemeente Staphorst de aflossing van de EDON lening omgezet in aankoop 1.448 aandelen Enexis Holding. Totaal aantal aandelen eind 2018: 33.779. Nominale waarde per aandeel: € 0,46. Totale waarde van de aandelen: € 14.671. Deze zijn in 2019 gewaardeerd op € 30,38 per stuk.
Openbaar belang/ doelstelling	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,8 miljoen huishoudens, bedrijven en

	overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.	
Financiële kengetallen (x €1 mln.)		Jaarrekening 2019 (geen begroting aanwezig)
	Eigen vermogen	4.112
	Vreemd vermogen	4.144
	Resultaat na belasting	210
Risico's	Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.	

Wadinko B.V. te Zwolle		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 1,67%. Portefeuillehouder wethouder L. Mulder.	
Financieel belang gemeente	40 aandelen, geen balanswaarde.	
Openbaar belang/ doelstelling	De vennootschap heeft tot doel het deelnemen in ondernemingen en vennootschappen, met name die welke ten doel hebben het stimuleren van en het deelnemen in ontwikkelingen en projecten op het gebied van milieu, techniek en innovatie, alsmede het daartoe deelnemen in andere ondernemingen en vennootschappen.	
Financiële kengetallen (x €1 mln.)		Jaarrekening 2019 (geen begroting aanwezig)
	Eigen vermogen	68,6
	Vreemd vermogen	1,6
	Resultaat (netto winst)	2,0
Risico's	Inherent aan haar doelstellingen loopt Wadinko risico's. Door de interne maatregelen, met betrekking tot risicobeheersing, zoals beschreven in de jaarrekening, zijn de risico's voor de aandeelhouders beperkt.	

CBL Vennootschap B.V. te 's-Hertogenbosch			
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen 0,0226%. Portefeuillehouder wethouder L. Mulder		
Financieel belang gemeente	432 aandelen, 0.0226% van het gestort aandelen kapitaal ad € 20.000 = € 4,32.		
Openbaar belang/ doelstelling	De functie van deze vennootschap was de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent te vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds. Voor zover na beëindiging van alle CBL's (CBL: Cross Border Leases) en de betaling uit het CBL Escrow Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld was overgebleven in het CBL Escrow Fonds, is het resterende bedrag in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en verkopende aandeelhouders.		
Financiële kengetallen	Balans	2019	2020
	Eigen vermogen	€ 90.000	€ 0
	Waarvan reserves	€ 70.000	€ 0
	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
	Waarvan voorzieningen	€ 0	€ 0
	Resultaat na belasting	€ - 25.000	€ 0
Risico's	Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW.		

CSV Amsterdam B.V. te 'S-Hertogenbosch	
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,0216%. Portefeuillehouder wethouder L. Mulder.
Financieel belang gemeente	432 aandelen : 0,0216% van gestort aandelenkapitaal ad € 20.000, - = € 4,32.

Openbaar belang/ doelstelling	Publiek belang: Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero). De organisatie vervult drie doelstellingen: a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; b. namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. (hierna Waterland); c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort. De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld. Eventuele claims kunnen door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) worden ingediend. Na afwikkeling van deze eventuele claims van Waterland zal de escrow-rekening kunnen worden opgeheven en het restant op deze rekening kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Naar verwachting zal de vennootschap in 2020 kunnen worden geliquideerd.		
Financiële kengetallen	Balans	2019	2020
	Eigen vermogen	€ 530.000	€ 0
	Waarvan reserves	€ 430.000	€ 0
	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
	Waarvan voorzieningen	€ 0	€ 0
	Resultaat na belasting	€ - 150.000	€ 0
Risico's	Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven tot het bedrag van € 8.035.783 die nog resteert op de escrow-rekening en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.		

Publiek belang elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch	
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,0216%. Portefeuillehouder wethouder L. Mulder.
Financieel belang gemeente	432 aandelen. Nominale waarde per aandeel: € 0,01. Totale waarde aandelen: € 1,00.

<table>
<tr><td>Openbaar belang/ doelstelling</td><td colspan="3">Publiek belang: Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders Essent).

Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele.
Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE).
In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE.
PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid.
Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V.
Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ.
Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Financiële kengetallen</td><td>Balans</td><td>2019</td><td>2020</td></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 1.595.000</td><td>€ 0</td></tr>
<tr><td>Waarvan reserves</td><td>€ 55.000</td><td>€ 0</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr>
<tr><td>Waarvan voorzieningen</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr>
<tr><td>Resultaat na belasting</td><td>€ - 30.000</td><td>€ 0</td></tr>
<tr><td>Risico's</td><td colspan="3">Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.
Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822), art. 2.81 BW.</td></tr>
</table>

4 | Bestaande verbonden partijen - Stichtingen en verenigingen

<table>
<tr><th colspan="5">Stichting dagelijks beheer MCR te Rouveen</th></tr>
<tr><td>Bestuurlijk belang</td><td colspan="4">Via stemrecht in dagelijks bestuur van de MCR.
Andere partijen in de stichting: basisschool de Triangel en basisschool de Levensboom.</td></tr>
<tr><td>Financieel belang gemeente</td><td colspan="4">De exploitatiebijdrage aan de stichting voor de kosten van de sportzalen en peuterspeelzaal. Voor het jaar 2021 is geraamd op: € 45.000.</td></tr>
<tr><td>Openbaar belang/ doelstelling</td><td colspan="4">De gemeente geeft het publieksbelang en de behartiging hiervan vorm via de privaatrechtelijke weg door:
De wettelijke zorgplicht voor het aanbieden van een ruimte voor gymlessen;
Het initiëren en te faciliteren van het multifunctionele karakter van de MCR vorm en inhoud te geven;
Ruimte te bieden aan het peuterspeelzaalwerk;
De openbare bibliotheek een uitleenruimte ter beschikking te stellen.
Door deze constructie worden de beide andere gebruikers hierbij betrokken.</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Financiële kengetallen (x € 1.000)</td><td></td><td>2019</td><td>2020</td><td>2021</td></tr>
<tr><td>Eigen vermogen</td><td>117</td><td>n.n.b.</td><td>n.n.b.</td></tr>
<tr><td>Vreemd vermogen</td><td>6</td><td>n.n.b.</td><td>n.n.b.</td></tr>
<tr><td>Resultaat</td><td>- 15</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Risico's</td><td colspan="4">Doordat de exploitatie en beheer van de bijzondere scholen wettelijk op afstand zijn gezet, is er geen sprake van volledige betrokkenheid. De gemeente heeft een (gering) aandeel in deze stichting n.l.: 27%. Basis: vloeroppervlakte.</td></tr>
</table>

Paragraaf 6 - Grondbeleid

Algemene inleiding op de paragraaf

Algemeen
Deze paragraaf beschrijft de gemeentelijke visie op het grondbeleid en de wijze van uitvoering en de ontwikkelingen. Er wordt een actuele prognose van de te verwachten resultaten, de onderbouwing van de geraamde winstnemingen, de beleidsuitgangspunten en de bestaande risico's binnen de grondexploitatie voor de omvang van de reserve opgenomen. Onder grondbeleid verstaan we het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om de vastgestelde ruimtelijke, en deels ook economische doelstellingen te realiseren. Het grondbeleid is opgenomen in de omgevingsvisie 'Staphorst voor elkaar' welke is vastgesteld door de raad op 9 januari 2018.

In exploitatie zijnde gronden

Voor het totaal van in exploitatie zijnde complexen geven wij u de volgende uitkomsten:

Dit betreffen de complexen, de industrieterreinen De Esch 3 en Bullingerslag.

Geraamde te maken kosten:

Per complex	2021	2022	2023	2024	Totaal
De Esch 3	30	0	0	0	30
Bullingerslag	119	74	180	208	581
Totaal	119	74	180	208	611

(x €1.000)

Geraamde verkopen/opbrengsten:

Per complex	2021	2022	2023	2024	Totaal
De Esch 3	0	0	0	0	0
Bullingerslag	1.200	1.340	440	0	2.980
Totaal	1.200	1.340	440	0	2.980

(x €1.000)

Het geraamde resultaat	2021	2022	2023	2024	Totaal
Het te verwachten resultaat	800	900	400	205	2.305

(x €1.000)

Strategische gronden

De strategische gronden bestaan uit:
Toekomstige woningbouw Rouveen-Zuid, Esdoornlaan Rouveen, De Slagen volgende fase en IJhorst-West 2, alsmede toekomstig industrieterrein De Esch 0.

	01-01-2020	01-01-2019
Aantal m² in eigendom zijnde gronden, die nog niet in exploitatie zijn	107.806	156.425
Boekwaarde van deze gronden	2.951	4.410
De gemiddelde boekwaarde per m²	27,37*	28,19

* de afname van de boekwaarde ten opzichte van 2020 komt door de in 2019 gevormde voorziening van € 900.000 voor industrieterrein de Esch 0. De gronden van de Levensboom en de Slagen zijn geherrubriceerd naar voorraden.

Op de strategische gronden mogen geen rente en andere kosten worden bijgeschreven. Indien er geen gronden worden aangekocht blijft de boekwaarde (per 31 december) praktisch gelijk.

Tussentijdse winstnemingen
Winsten op grondexploitaties mogen niet in de begroting worden opgenomen. Voordelen op grondexploitaties worden bij onze gemeente bij de samenstelling van de jaarrekening ten gunste van de reserve grondexploitatie gebracht.

Afsluiting complexen
In 2020 zal naar verwachting het complex industrieterrein De Esch 3 kunnen worden afgesloten, de laatste kavels zijn verkocht.

Risico 's | Reserve
Grondbeleid gaat gepaard met (grote) financiële kansen en risico's. Als algemene risico's in de grondexploitatie kunnen worden genoemd:
a. Conjunctuur- en renterisico's
Hierdoor kan de vraag naar bouwgrond inzakken en renteverliezen ontstaan.
b. Verwerving
Het niet tijdig kunnen verwerven van gronden en het stijgen van aankoopprijzen.
c. Milieurisico's
De zogenaamde schone grond verklaring wordt niet afgegeven wegens aangetroffen milieuvervuiling.
d. Planschadeclaims
Omwonenden die zich gedupeerd voelen kunnen op grond van de Wet Ruimtelijke ordening (artikel 6.1) om een schadevergoeding vragen bij de initiatiefnemer.
e. Gevolgen economische crisis
Stagnatie in de woningbouw en industrie en daardoor vertraging in de uitgifte van grond.

Reserve voor grondexploitatie
In de Nota Reserves en Voorzieningen 2019 is bepaald dat, gelet op het bedrijfsrisico, een reserve gebaseerd op ± 30 % van de boekwaarde van de nog niet in exploitatie genomen gronden als voldoende kan worden beschouwd.

	1-1-20	1-1-21	1-1-22	1-1-23	1-1-24
Reserve	6.773	1.890	1.859	1.828	1.797
Boekwaarde strategische gronden	2.951	2.951	2.951	2.951	2.951

Percentage van de boekwaarde	229%	64%	63%	62%	61%

(x €1.000)

De stand van de reserve is ruim voldoende. Hiermee wordt voldaan aan de hierboven genoemde beleidsbepaling. Door toevoeging van toekomstige winsten zal de reserve in stand worden gehouden. Bij het in exploitatie nemen van De Esch 0, IJhorst-West 2 en Rouveen-Zuid zal de boekwaarde verder afnemen. Door aankoop van gronden voor zowel woningbouw als industrievestiging en bouwrijp maken zal de boekwaarde weer toenemen. De afname in 2020 wordt veroorzaakt door een mutatie van € 4,6 miljoen ten laste van de reserve grondexploitatie en ten gunste van de reserve zonder bestemming.

Ontwikkelingen grondexploitatie

Industrieterrein De Esch 3
Alle bedrijfskavels zijn verkocht, waarbij er alleen nog een afronding moet plaatsvinden van de laatste woonrijpmaak werkzaamheden (aanleg inrit).

Industrieterrein Bullingerslag
Inmiddels zijn van de gemeentelijke positie 22 bedrijfskavels verkocht en overgedragen en 1 kavel verkocht waarvan de overdracht binnenkort volgt. Daarnaast zijn er 6 kavels in optie. Via de zelf realiserende partijen zijn 6 kavels ingevuld. Van de gemeentelijke grondpositie is nog ca. 2ha. beschikbaar en van de zelf realiserende partijen nog ca. 3.500m2.

Industrieterrein De Esch 0
Op dit moment is de exacte invulling van De Esch 0 afhankelijk van besluitvorming welke nog plaats moet vinden in het kader van de beoogde nieuwe op- en afritten op de A28.

Industrieterrein de Esch 4
Momenteel loopt er een procedure om tot een onherroepelijk bestemmings- en grondexploitatieplan te komen voor bedrijventerrein De Esch IV. Deze ontwikkeling speelt in op de vraagbehoefte van lokale ondernemers. De verwachting is dat de kaveluitgifte binnen enkele jaren voltooid wordt. Mede omdat een groot deel van de eigendomsposities in het bezit zijn bij lokale ondernemers, die doormiddel van een exploitatiebijdrage zelf de gronden exploiteren.

Woningbouw IJhorst- West
Dit woningbouw plangebied wordt ontwikkeld- en uitgegeven door een externe partij. Inmiddels zijn er 28 kavels uitgegeven en is het resterende uitgeefbare plangedeelte momenteel nog ca. 4.000m2. Over de invulling van het woningbouwprogramma op het resterende plangedeelte is er afstemming tussen de externe partij en de gemeente.

Woningbouw IJhorst-West uitbreiding
Voor dit woningbouw plangebied dat de gemeente samen in eigendom heeft met een derde partij, vinden momenteel de nodige voorbereidingen plaats om de komen tot een beoogde bestemmingsplanwijziging in het vierde kwartaal 2020. Aansluitend wordt er aanbestedingstraject voor de uitvoering van het project opgestart, waarbij parallel hieraan de kaveluitgifte plaats zal vinden.

Woningbouw Rouveen- West 4
In dit woningbouw plangebied zijn alle kavels verkocht en overgedragen. Er moet alleen nog een afronding plaatsvinden van de laatste woonrijpmaak werkzaamheden.

Woningbouw Rouveen- Zuid
Het woningbouw plangebied Rouveen-Zuid betreft een gebied waarvoor momenteel voorbereidingen worden getroffen om te komen tot concrete planontwikkeling.

Woningbouw De Slagen
Dit woningbouw plangebied wordt ontwikkeld- en uitgegeven door een externe partij (SO). Het vlottrekken van de woningbouw in De Slagen heeft in 2019 geresulteerd in de uitgifte van 20 kavels, waarvan 8 voor rijwoningen langs de Gersthof. Voor de opvolgende tweede fase wordt momenteel een procedure doorlopen, welke moet resulteren in het bouwrijp maken begin 2021.

Verspreid liggende ruilgronden/ cultuurgronden
In 2020 heeft de gemeente de volgende ruilgronden in voorraad die t.z.t. als compensatiegrond kunnen dienen voor de aankoop van gronden voor een andere dan agrarische bestemming:

Sectie	Nr	Ligging	Oppervlakte/ha	Jaar van aankoop

AP	614/615	Tiphoeksweg	2.19.20	2007
AN	380	Schipgravenweg	9.94.05	2007
AA	2247	Gorterlaan	0.38.20	2001
Totaal			12.51.45	

De boekwaarde bedraagt €379.733,-. Dit is €3,03 per m².

Paragraaf 7 - Lokale heffingen

Inleiding

Algemeen
Belastingen
De uitvoeringsbepalingen van de lokale lasten is vastgesteld in de diverse belastingverordeningen.

Vergelijking omliggende gemeenten
In sommige alinea's wordt een vergelijking gemaakt met omliggende gemeenten. Hiervan maken we gebruik van de Coelo lokale lasten calculator of Cijfernieuws.nl.

Belastingen en heffingen
In deze paragraaf worden de belastingen die de gemeente heeft ontvangen toegelicht. Er wordt gekeken naar de ontvangsten in relatie tot het verleden, ook zal nader ingezoomd worden op afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren. Het totale pakket van gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een 8-tal verschillende belastingen/heffingen exclusief de diverse leges.

Daarnaast ontvangt de gemeente nog diverse leges, zoals leges omgevingsvergunning, leges bestemmingsplannen en leges burgerzaken. Deze zijn door de gemeenteraad gelegitimeerd via door de raad vastgestelde verordeningen.

Toerekening overhead op basis van directe personele lasten:
Voor de begroting 2021 wordt een nieuwe systematiek gebruikt voor het bepalen van de overheadopslag. De systematiek van toerekenen van de overhead via de personeelslasten rekent een relatief groter bedrag toe aan arbeidsintensieve taken, dus meer aan de dienstverlening (leges) en minder aan de investeringen (rioolheffing). De rechtvaardiging hiervoor is dat de ondersteuning, de middelen en de leiding voornamelijk zijn gericht op de mensen die de taken uitvoeren. Er is een causaal verband gelegd tussen de directe personele lasten in kader van een lokale heffing en de doorbelasting van de overhead.

Een uitwerking van overheaddoorrekening op basis van personeelslasten ziet er als volgt uit: (Personeelslasten taakveld)/ (totale personeelslasten alle taakvelden exclusief overhead) x overhead = opslag taakveld. In deze benadering wordt de overhead volledig omgeslagen naar rato van de personele kosten. Het bijbehorende overheadpercentage (op de directe personele lasten van de taakvelden) betreft 96,24% voor de begroting 2021.

N.B.
Bij de berekening van de tarieven moet de methodiek voor de toerekening van overhead worden opgenomen in de financiële verordening.

Onroerende zaakbelasting

Onder de naam ‘onroerende zaakbelastingen’ worden ter zake van binnen de gemeente gelegen onroerende zaken een eigenaren- en gebruikersbelasting geheven.

Soort heffing	Begrote opbrengst 2021 x 1.000	Begrote opbrengst 2020 x 1.000	Werkelijke opbrengst 2019 x 1.000	Werkelijke opbrengst 2018 x 1.000	Tarief 2021 %	Tarief 2020 %	Tarief 2019 %	Tarief 2018 %
OZB E W	€ 1.897	€ 1.675	€ 1.488	€ 1.440	0,1154	0,1085	0,0998	0,1023
OZB E NW	€ 1.108	€ 979	€ 870	€ 839	0,2163	0,1970	0,1754	0,1745
OZB G NW	€ 702	€ 619	€ 548	€ 519	0,1742	0,1584	0,1409	0,1402
Totalen	€ 3.707	€ 3.273	€ 2.906	€ 2.798				

**E=eigenaar, G=gebruiker, W=woning, NW=niet woning*	

Voor 2021 is gerekend met 1,5% indexatie + 10%. Hierbij houden we rekening met de (voorlopige) waardeontwikkeling. Dat betekent dat de opbrengst voor 2021 stijgt met 11,5% en aan de hand van de voorlopige WOZ-waarden het tarief wordt berekend. Daarnaast wordt rekening gehouden met een geschatte areaaluitbreiding van 1% .

Landelijke tarieven 2020	Laagste	Gemiddelde	Hoogste
OZB woningen eigenaar	0,0356%	0,1102%	0,2529%
OZB niet-woningen eigenaar	0,0660%	0,2898%	0,9401%
OZB niet-woningen gebruiker	0,0000%	0,2171%	0,5046%

De gemiddelde waarde in 2020 van een woning in de gemeente Staphorst is € 263.000. In de provincie Overijssel is dit € 217.000. (bron CBS)

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel ten aanzien waarvan ingevolge artikel 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt.

I. Vast-recht-tarief
Het vast-recht-tarief stijgt in 2021 naar € 169.

Tarief 2021	Tarief 2020	Tarief 2019
€ 169	€ 140	€ 140

II. Ledigingstarief containers

Overzicht van de tarieven in €			
	Tarief 2021	Tarief 2020	Tarief 2019
Vast recht	169	140	140
Ledigingskosten obv gem.led.	40	35	33
Totaal ledigingskosten	209	175	173
Tarief per container R240	10,60/0,00	9,21/0,00	9,21/0,00
Gemiddeld aantal	3,8	3,8	3,8

ledigingen v.d. grijze container			

Tariefvergelijking afvalstoffenheffing met enkele andere omliggende gemeenten
De tarieven zoals die in het jaar 2020 zijn gehanteerd zijn voor huishoudens met 3 personen (bron Coelo lokale lasten)

Staphorst	Dalfsen	Zwartewaterland	Steenwijkerland	Meppel
€175	€227	€188	€221	€202

De ‘reserve matiging tarief afvalstoffenheffing’ is in 2021 niet meer toereikend. Door de verhoging van de afvalstoffenbelasting die de landelijke overheid heeft ingevoerd, stijgen de verwerkingskosten. Naar verwachting zal deze belasting de komende jaren verder stijgen, waardoor de verbranding van restafval steeds duurder wordt. Daarnaast is er sprake van een toenemende vervuiling van de grondstoffen. De kwaliteit neemt af, waardoor meer afgekeurd materiaal moet worden verbrand. Deze kunnen niet worden gerecycled. Ook is er sprake van dalende opbrengsten uit PMD, oud papier en textiel en lagere dividenduitkering. Al met al zorgen deze redenen voor een verhoging van het tarief.

Ontwikkeling kosten inzameling en reserve matiging afvalstoffenheffing (bedragen x €1.000)			
Afvalstoffenheffing	**Begroting 2021**	**Begroting 2020**	**Werkelijk 2019**
Kosten ophalen huisvuil	1.214	1.322	1.249
Kosten straatvegen (25%)	22	22	19
BTW voordeel	230	230	220
Kwijtschelding	28	26	30
Overhead en automatisering door belasting	100	37	35
Baten afvalstoffenheffing	-1.211	-996	-998
Overige baten (oa dividend en vergoeding verpakkingsmateriaal)	-255	-255	-330
Saldo	127	385	225

Storting/ onttrekking reserve	-127	-285	-225
Saldo van de reserve	0	127	512

Rioolheffing/- aansluitbijdrage

Het tarief van de rioolheffing was de afgelopen jaren gelijk gebleven. Als gevolg van effectief beheer en behoedzaam investeren worden de tarieven voor woningen en niet woningen nu tijdelijk verlaagd. Wanneer vanaf 2022 het nieuwe beheersplan/GRP is vastgesteld worden tarieven afgestemd op 100% kostendekkendheid met eventuele mutatie uit de reserve. Voor woningen geldt het volgende tarief:

Soort	Tarief 2021	Tarief 2020	Tarief 2019
Rioolheffing (elk huishouden)	€ 208	€ 230	€ 230
Éenm. primaire aansluiting	€ 4.156	€ 4.095	€ 4.035

Tariefvergelijking met enkele andere omliggende gemeenten
De tarieven voor rioolheffing bij woningen zoals die in de gemeente Staphorst gedurende het jaar 2020 zijn gehanteerd voor huishoudens met 2 personen in vergelijking met enkele omliggende gemeenten (bron Coelo lokale lasten calculator).

Staphorst	Dalfsen	Zwartewaterland	Steenwijkerland	Meppel
€ 230	€ 133	€ 353	€ 224	€ 174

Landelijk ligt het gemiddelde tarief voor de rioolheffing op € 199.

Overzicht baten/lasten riolering: (x €1.000)			
Rioolheffing/ aansluitbijdrage	**Begroting 2021**	**Begroting 2020**	**Werkelijk 2019**
Totale kosten	1.119	1.176	1.202
Kosten straatvegen (25%)	22	22	19
BTW-voordeel	117	115	111
Kwijtschelding	35	34	32
Overhead en automatisering	195	248	237
Opbrengst rioolheffing	-1.442	-1.564	-1.717

Saldo	46	32	-116
Toev./ onttrekking reserve	-46	-32	116
Saldo reserve per 31-12	3.297	3.343	3.375

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van personen die binnen de gemeente voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden, zonder in de gemeente het hoofdverblijf te hebben. De opbrengst wordt aan de algemene middelen toegevoegd. De grondslag voor deze belasting is de (WOZ)-waarde. Het belastingbedrag wordt door middel van tariefklassen vastgesteld. De tarieven bedragen:

Waarde o.a.	Tarief 2021	Tarief 2020	Tarief 2019
Minder dan € 55.000 (stacaravans)	€ 133	€ 131	€ 97
€ 55.000 - € 70.000	€ 407	€ 401	€ 297
€ 70.000 - € 80.000	€ 470	€ 463	€ 343
€ 80.000 - € 90.000	€ 525	€ 517	€ 383
€ 90.000 - € 100.000	€ 587	€ 578	€ 428
€ 100.000 - € 110.000	€ 647	€ 637	€ 472
€ 110.000 - € 120.000	€ 680	€ 670	€ 511
€ 120.000 - € 130.000	€ 763	€ 752	€ 557
€ 130.000 - € 140.000	€ 803	€ 791	€ 586
€ 140.000 - € 150.000	€ 842	€ 830	€ 615
Meer dan € 150.000	€ 881	€ 868	€ 643

Opbrengsten forensenbelasting:

Begroting 2021	Begroting 2020	Werkelijk 2019
81.700	78.000	61.100

Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven van personen die tegen betaling verblijf houden binnen onze gemeente en niet zijn ingeschreven in het bevolkingsregister van onze gemeente. De opbrengst moet worden gezien als een bijdrage in de kosten van de algemene voorzieningen die de gemeente treft en kunnen dus naar eigen inzicht worden aangewend.

Uitgangspunten
In 2020 is het tarief in Staphorst per overnachting € 0,80. Het tarief voor 2021 wordt € 0,90 en voor 2022 €1,00.

In onderstaand overzicht is bij de overige gemeenten en het landelijk gemiddelde uitgegaan van de cijfers van 2020.

Staphorst	Dalfsen	Zwartewaterland	Steenwijkerland	Meppel
€ 0,80	€ 1,35	€ 0,83	€ 1,10	n.v.t

Opbrengsten toeristenbelasting:

	Begroting 2021	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Opbrengst	€ 84.178**	€ 87.500	€ 101.600*
Tarief	0,90	€ 0,80	€ 0,72

* In de werkelijke opbrengst 2019 zit nog een bedrag van ruim € 15.000 dat betrekking heeft op 2018.

** Ondanks een stijging van het tarief naar 0,90 cent zijn de geraamde opbrengsten voor de toeristenbelasting 2021 niet toegenomen. Voorzichtigheidshalve is er rekening gehouden met een daling van het aantal overnachtingen voor het jaar 2021 i.v.m. COVID-19.

Marktgelden/standplaatsvergunningen

Onder de naam marktgelden wordt een recht geheven voor het innemen van standplaatsen voor de wekelijkse markt te Staphorst. Daarnaast worden leges geheven voor standplaats en ventvergunningen in de gemeente.

	Tarief 2021	Tarief 2020	Tarief 2019
Weekmarkt	1,65/2,35	1,60/2,30	1,35/1,95

De opbrengsten en kosten markten bedragen:

	Begroting 2021	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Opbrengst	€ 30.160	€ 24.500	€ 21.415

Kosten	€ 30.225	€ 25.200	€ 22.489
Saldo	-€ 65	-€ 700	-€ 1.074

Begraafrechten

De kosten van begraven en begraafplaatsen zijn (in €)

	Begroting 2021	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Loonkosten taakveld begraven	202.000	207.000	208.000
Kosten excl. rente	106.000	129.000	118.000
Overhead	194.000	60.000	60.000
Totaal	502.000	396.000	386.000

De opbrengsten van begraven en begraafplaatsen zijn (in €)

	Begroting 2021	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Totaal	345.000	340.000	339.000

Percentage kostendekkendheid

	Begroting 2021	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Totaal	69%	85%	88%

Hondenbelasting

Er wordt een belasting geheven van houders van honden. De volgende tarieven zijn van toepassing:

	2021	2020	2019
Tarief 1e hond	€ 46	€ 45	€ 40
Tarief 2e en volgende	€ 92	€ 90	€ 90

Kennels	€ 289	€ 285	€ 254

De opbrengst hondenbelasting: (in €)		
Begroting 2021	**Begroting 2020**	**Werkelijk 2019**
61.000	60.000	55.000

Overige heffingen/leges

Legesverordening
Onder de naam 'leges' worden een aantal verschillende rechten geheven. Deze heffing wordt opgelegd doordat de gemeente diensten verstrekt. De geraamde opbrengsten zijn hieronder weergegeven:

Soort	Raming 2021	Raming 2020	Werkelijk 2019
Bouwleges	527	522	786
Bestemmingsplan	153	62	122
Bouwplan	20	20	100
Leges burgerzaken (incl. rijksl.)	201	197	217
APV vergunningen	12	12	12
Totaal	913	813	1238

(x €1.000)

Gemeentelijke accommodaties
De gemeente Staphorst beschikt over een aantal accommodaties die elk jaar een huur of gebruikersvergoeding genereren. De tarieven worden elk jaar vastgesteld.

Soort	Raming 2021	Raming 2020	Werkelijk 2019
Dienstencentrum	44	43	48
Sporthal	59	59	60
Gymzalen	22	22	22

Voetbalaccomodaties	58	57	54
Totaal	183	181	184

(x €1.000)

Kwijtschelding
Belastingplichtigen voor wie het buitengewoon bezwaarlijk is om de aanslag gemeentelijke belastingen te betalen vanwege het lage inkomen kunnen voor kwijtschelding voor riool- en afvalstoffenheffing in aanmerking komen. In de 'Leidraad Invordering' staan de voorwaarden en berekeningen voor het verlenen van kwijtschelding. Voor welke belastingsoorten en welke mate kwijtschelding mogelijk is heeft de gemeente geregeld in de "Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen".

Aantal in behandeling genomen verzoeken om kwijtschelding riool- en afvalstoffenheffing:			
Kwijtscheldingsverzoeken	**Raming 2021**	**Raming 2020**	**Werkelijk 2019**
Afgewezen	17	12	14
Toegekend	149	150	148
Gedeeltelijk toegekend	3	3	0
Totaal	169	165	162

Verleend bedrag aan kwijtschelding:

Raming 2021	Raming 2020	Werkelijk 2019
€ 62.815	€ 59.800	€ 62.714

De kwijtschelding mag evenals de hieraan gewerkte eigen uren en eventuele overige kosten verstrekkingen kwijtschelding in mindering worden gebracht op de reserves matiging tarief afvalstoffenheffing en vervanging riolering. Hierdoor betaalt uiteindelijk de belastingbetaler voor degene die kwijtschelding krijgt.

Lastendruk
In het bovenstaande hebben wij per belastingsoort aangegeven hoeveel de geraamde opbrengst in het begrotingsjaar 2021 zal zijn. Om dit enigszins 'tastbaar' te maken geven wij u aan hoe de belastingdruk over 2020 en voorgaande jaren bedroeg. In deze berekening zijn alleen die belastingen betrokken die nagenoeg voor iedereen van toepassing zijn. Uitgangspunt zijn de lasten voor een eigenaar en bewoner van een "standaardwoning" met een gemiddelde waarde van € 265.000 in 2020. In de jaren ervoor is het gebaseerd op de toen gemiddelde woningwaarden.

Soort	Raming 2021	Raming 2020	Werkelijk 2019	Werkelijk 2018	Werkelijk 2017	Werkelijk 2016	Werkelijk 2015
Afvalstoffenheffing (vast + variabel)	209	175	175	173	171	171	187

Rioolheffing	208	230	230	230	230	229	229
OZB	305	277	266	262	258	256	242
Totaal	722	682	671	665	659	656	658
Gemidd. in de prov.	*	*	*	757	811	722	716

De Provincie Overijssel verstrekt geen belastinguitgave meer.* ***Onderbouwing kosten overhead*

In onderstaande overzichten ziet u de kostendekkendheidspercentage van de verschillende producten:

Samenvatting	Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
Algemene dienstverlening	239.516	199.321	83,22%
Dienstverlening fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning	726.801	649.360	89,34%
Kostendekking Europese dienstenrichtlijn	25.748	20.883	81,11%
Totaal	992.065	869.564	87,65%

Paragraaf 8 - COVID-19

COVID-19

Onzekerheid is de enige zekerheid in de coronacrisis. Toch was de gemeente Staphorst vanaf het begin van de coronacrisis in 2020 in controle. Ook op financieel gebied. De gemeente schakelde snel om naar het online werken. Ondertussen liep de dienstverlening van de gemeente gewoon door. Meteen vanaf het begin van deze grote crisis ook, heeft de gemeente Staphorst een speciale boekhouding aangelegd waarin de extra kosten door corona worden bijgehouden. De gemeente Staphorst loopt inkomsten mis zoals toeristenbelasting of verhuuropbrengsten van gemeentelijke gebouwen. Daarnaast legt de coronacrisis een groot beslag op de ambtelijke organisatie, er is een Kernteam Corona opgericht en het uitvoeren van diverse coronamaatregelen kost het ambtelijk apparaat extra inzet. Voor 2020 heeft het kabinet laten weten dat gemeenten een reële compensatie ontvangen voor extra uitgaven en inkomstenderving.

Wat het Covid-19 virus voor invloed zal hebben op onze bedrijfsvoering enerzijds en financiën anderzijds in 2021 is nu nog moeilijk in te schatten. De verwachting is dat de werkloosheid zal oplopen. Het continueren van de steunmaatregelen voor ondernemers, met name de Tozo 3 vanaf 1 oktober 2020, schept duidelijkheid en rust voor zowel ondernemers als gemeenten. Bovendien biedt dit ruimte voor gemeenten om zich goed voor te bereiden op de uitvoering van het reguliere Bbz vanaf juli 2021. Waar nodig kunnen gemeenten zzp’ers en kleine ondernemers ondersteunen bij het voorbereiden op een nieuwe toekomst, hetzij als zelfstandig ondernemer, hetzij als werknemer in loondienst. Tozo 3 loopt tot 1 juli 2021 en is in grote lijnen gelijk aan de voorgaande regelingen, maar bevat een toets op beschikbare geldmiddelen.

Naast de steunmaatregelen stelt het kabinet middelen beschikbaar voor betere begeleiding van werk naar werk, aanpak jeugdwerkloosheid, omscholing en ontwikkeling en aanpak problematische schulden. Deze bedragen gaan niet 1-op-1 naar gemeenten. Gemeenten en de betrokken partners op de arbeidsmarkt en in de regio werken samen met het kabinet aan de verdere uitwerking.

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

Exploitatie	Begroting 2021				
	Baten	Lasten	Stortingen	Ontrekkingen	Saldo
0 Bestuur en ondersteuning	**-27.284.055**	**2.844.503**	**0**	**-81.193**	**-24.520.745**
1 Veiligheid	**-56.992**	**1.449.298**	**6.000**	**-10.000**	**1.388.306**
2 Verkeer, vervoer & waterstaat	**-79.686**	**2.902.913**	**860.000**	**-1.304.090**	**2.379.138**
3 Economie	**-207.488**	**200.645**	**0**	**0**	**-6.843**
4 Onderwijs	**-399.739**	**1.670.784**	**18.000**	**-464.000**	**825.045**
5 Sport, cultuur & recreatie	**-225.524**	**3.611.730**	**95.000**	**-628.824**	**2.852.382**
6 Sociaal domein	**-2.211.787**	**11.524.564**	**10.000**	**-10.000**	**9.312.778**
7 Volksgezondheid & milieu	**-3.520.604**	**5.383.230**	**5.000**	**-711.803**	**1.155.822**
8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.	**-1.672.280**	**2.487.339**	**4.000**	**-150.450**	**668.609**
9 Overhead	**-71.776**	**6.818.092**	**284.000**	**-512.528**	**6.517.788**
Totaal	**-35.729.930**	**38.893.098**	**1.282.000**	**-3.872.888**	**572.280**

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Algemene dekkingsmiddelen

1 | Lokale heffingen

Het verloop van de opbrengsten van de niet bestedingsgebonden gemeentelijke heffingen is als volgt:

Soort	Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijz.)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
OZB	2.906	3.275	3.708	4.183	4.945	5.018
Forensenbelasting	61	81	82	83	84	85
Toeristenbelasting	102	66	84	95	96	97
Hondenbelasting	55	54	60	61	62	63
Totaal	3.124	3.476	3.934	4.422	5.187	5.263

(x €1.000)

2 | Algemene uitkeringen

Soort	Rekening 2019	Begroting 2020 (na wijz.)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Algemene uitkering	21.087	22.105	22.512	22.864	22.911	23.259
Uitkeringsfactoren	1,539	1,612	1,656	1,700	1,726	1,751

(x €1.000)

De geraamde algemene uitkeringen uit het gemeentefonds zijn gebaseerd op de mei-circulaire 2020, waarbij rekening is gehouden met een uitkeringsfactor in 2020 voor 2021 van: 1,656. Eén punt uitkeringsfactor geeft voor onze gemeente een bedrag van € 14.000.

De uitkeringsfactor in de meerjarenraming voor de jaren 2022 t/m 2024 is resp. 1,700, 1,726 en 1,751. Dit meerjarenperspectief is gebaseerd op de ramingen in lopende prijzen.

3 | Dividend

Geraamd zijn de navolgende dividenden en ontvangen interest:

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Vitens N.V.	17	16	0	0	16	16

Idem - achtergestelde lening	5	1	1	0	0	0
Enexis N.V. - dividend	28	23	23	23	23	23
Enexis B.V.- rente deelneming	4	0	0	0	0	0
Rendo N.V. - dividend	325	325	325	325	325	325
Wadinco N.V. - dividend	20	20	20	20	20	20
Rova N.V. - dividend	95	55	55	55	55	55
Rova N.V. - achtergestelde lening	30	30	30	30	30	30
Bank Nederlandse gemeenten	85	85	85	85	85	85
	610	555	539	538	554	554

4 | Saldo financieringsfunctie

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	45	23	25	25	24	24
Lasten	21	7	4	1	0	0
Saldo	-25	16	-21	-24	-24	-24
Rentelasten						
Doorbelaste rente t.l.v. exploitatie	**0**	0	**0**	**0**	**0**	**0**

(x €1.000)

5 | BTW-compensatiefonds

	Rekening 2019	Rekening 2018
Gedeclareerde bedragen	2.415	2.615

(x €1.000)

De afwijkingen tussen de jaren is hoofdzakelijk een gevolg van een hoger of een lager bedrag aan investeringen waarop het BCF van toepassing is (openbaar nut: riolering, wegen, plantsoenen etc.)

6 | Onvoorzien
Saldi van de (hulp)kostenplaatsen:

In de oorspronkelijke raming worden in principe geen voor- en nadelen meegenomen. De begroting dient sluitend te zijn. In de loop van het jaar worden doorgaans bedragen beschikbaar gesteld (middels begrotingswijzigingen) ten laste van onvoorzien.

Onvoorzien:	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Onvoorzien vrij beschikbaar	34	35	35	36
Loonsomsturing	439	445	451	459
Activeren uren	-100	-100	-100	-100
Vacaturestop	-135	-135	-135	-135
Vacaturestop			-250	-250
Verlagen inhuur	-7	-7	-7	-7
Onvoorzien lijst investeringen (cumulatief)	303	332	367	397
Totaal	**534**	**570**	**361**	**400**

(x €1.000)

In de primitieve (meerjaren)begroting wordt een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 34. De raming van deze post is gebaseerd op een bedrag van ruim € 2 per inwoner.

Incidentele lasten per programma

Incidentele lasten per programma	Begroting 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024
Programma 0 | Algemeen bestuur en organisatie				
Storting reserve groot onderhoud gemeentelijke gebouwen - t.l.v. reserve groot onderhoud gebouwen	6	6	6	6
Programma 1 | Openbare orde en veiligheid				
Programma 2 | Verkeer en openbare ruimte				
Groot wegenonderhoud - t.l.v. reserve wegenonderhoud	860	860	860	860
Renovatie lichtmasten-areaal - t.l.v. reserve zonder bestemming	25	25		
Programma 3 | Economie / ondernemen				
Programma 4 | Onderwijs				
Storting reserve groot onderhoud gemeentelijke gebouwen - t.l.v. reserve groot onderhoud gebouwen	18	18	18	18
Programma 5 | Sport, cultuur, recreatie en toerisme				
Gemeentelijke gebouwen sportgebouwen - t.l.v. reserve groot onderhoud gebouwen	95	95	95	95
Uitvoeren plan groot onderhoud openbaar groen - t.l.v. reserve zonder bestemming	175	175	175	
Boombeheer: achterstallig onderhoud (buiten de bebouwde kom) - t.l.v. reserve zonder bestemming	50			
Boombeheer: achterstallig onderhoud (binnen de bebouwde kom) - t.l.v. reserve zonder bestemming	35			
Opstellen beleidsplan verkoop/gebruik gemeentegrond - t.l.v. reserve zonder bestemming	25			
Routenetwerk fiets & wandelpaden - t.l.v. reserve zonder bestemming	60			

Incidentele lasten per programma	Begroting 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024
Programma 6 | Sociaal domein				
Gemeentelijke gebouwen dienstencentrum - t.l.v. reserve groot onderhoud gebouwen	10	10	10	10
Gemeentelijke bijdrage Herberg - t.l.v. reserve zonder bestemming	10	10	10	10
Programma 7 | Volksgezondheid en milieu				
Gebouwen begraafplaats - t.l.v. reserve groot onderhoud gebouwen	5	5	5	5
Energieloket - t.l.v. reserve zonder bestemming	40	40		
Duurzaamheid - t.l.v. reserve zonder bestemming	514	487	572	720
Programma 8 | Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening				
Gemeentelijke gebouwen 1 woning - t.l.v. reserve groot onderhoud gebouwen	4	4	4	4
EPOS 1e uitn. res. - t.l.v. reserve zonder bestemming	120			
Invoeringskosten omgevingswet	80	160	160	
Programma 9 | Overhead				
Gemeentelijke gebouwen gemeentehuis en werkplaats - t.l.v. reserve groot onderhoud gebouwen	83	83	83	83
Automatisering - t.l.v. reserve automatisering	201	201	201	201
Hogedrukreiniger - t.l.v. reserve zonder bestemming			4	
Aanschaf klepel maaier - t.l.v. reserve zonder bestemming	20			
Aanschaf maai arm grote trekker			20	

Incidentele lasten per programma	Begroting 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024
Totaal incidentele lasten	**2.316**	**2.179**	**2.223**	**2.002**

(x €1.000)

Indicentele baten per programma

Incidentele baten per programma	Begroting 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024
Programma 0 | Algemeen bestuur en organisatie				
Reserve vitens	81			
Programma 1 | Openbare orde en veiligheid				
Programma 2 | Verkeer en openbare ruimte				
Reserve wegenonderhoud	1.024	1.039	1.055	1.055
Reserve zonder bestemming	25	25		
Programma 3 | Economie/ ondernemen				
Programma 4 | Onderwijs				
Programma 5 | Sport, cultuur, recreatie en toerisme				
Reserve met bestemming	12	12	12	13
Reserve groot onderhoud gebouwen	67	63	64	64
Reserve zonder bestemming	540	370	370	370
Programma 6 | Sociaal domein				

Incidentele baten per programma	Begroting 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024
Reserve zonder bestemming	10	10	10	10
Programma 7 | Volksgezondheid en milieu				
Reserve groot onderhoud gebouwen	11	2	6	6
Reserve zonder bestemming	40	40		
Programma 8 | Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening				
Reserve grondexploitatie	30	30	31	31
Reserve zonder bestemming	120			
Programma 9 | Overhead				
Reserve automatisering	176	178	201	201
Reserve groot onderhoud gebouwen	54	122	101	101
Reserve zonder bestemming	20		24	
Totaal incidentele baten	**2.862**	**2.185**	**2.217**	**2.170**
(x €1.000)				

Toelichting op de incidentele lasten en baten

Toelichting:
Alle incidentele lasten worden gedekt door reserves, zodat er per saldo ten laste of bate van de exploitatiebegroting geen incidentele lasten of baten komen.

Balans

Balans per 31 december 2019 t/m 2024

ACTIVA	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
VASTE ACTIVA						
Materiële vaste activa	28.939	33.503	32.626	30.929	29.290	27.458
Investeringen met een economisch nut	19.205	18.282	17.312	16.161	15.252	14.163
Investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	6.904	8.398	8.603	8.167	7.701	7.227
Investeren in de openb.ruimte met uitsluitend maatsch. nut	2.830	6.823	6.711	6.601	6.337	6.068
Financiële vaste activa	1.937	1.856	1.867	1.847	1.827	1.807
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	184	184	184	184	184	184
Leningen aan deelnemingen	541	460	491	491	491	491
Overige langlopende leningen	1.212	1.212	1.192	1.172	1.152	1.132
TOTAAL VASTE ACTIVA	**30.876**	**35.359**	**34.493**	**32.776**	**31.117**	**29.265**
VLOTTENDE ACTIVA						
Voorraden	1.042	981	881	200	100	0
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	461	400	300	200	100	0
Gereed product en handelsgoederen	581	581	581	0	0	0

Uitzettingen met een rentetypische looptijd <1 jaar	22.885	9.289	6.809	6.978	7.054	7.723
Vorderingen op openbare lichamen	2.894	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Uitzettingen in 's Rijks schatkist <1 jaar	18.647	7.289	4.809	4.978	5.054	5.723
Overige vorderingen	1.344	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Liquide middelen	257	241	241	241	241	241
Kassaldi	1	1	1	1	1	1
Rabobank beleggersrekening	240	240	240	240	240	240
Banksaldi	16	0	0	0	0	0
Overlopende activa	1.723	1.400	1.300	1.250	1.250	1.250
Vooruitbetaalde bedragen	669	500	500	500	500	500
Van Eur. of Ned. overh. n.t.o. specifieke uitk.	87	500	500	500	500	500
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	967	400	300	250	250	250
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	**25.907**	**11.911**	**9.231**	**8.669**	**8.645**	**9.214**
TOTAAL-GENERAAL	**56.783**	**47.270**	**43.724**	**41.445**	**39.762**	**38.479**

PASSIVA	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
VASTE PASSIVA						

Eigen vermogen	49.901	41.071	37.572	35.343	33.659	32.375
Algemene reserve	13.599	8.147	7.195	6.453	6.315	6.309
Bestemmingsreserves: - overige bestemmingsreserves	37.181	32.924	30.377	28.890	27.344	26.066
Resultaat na bestemming: nog te bestemmen resultaat	-879	0	0	0	0	0
Voorzieningen	2.631	2.600	2.601	2.602	2.603	2.604
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.599	2.600	2.601	2.602	2.603	2.604
Door derden beklemde midd. met een spec. aanwendingsrichting	32	0	0	0	0	0
Vaste schulden met een rentetypische looptijd >1 jaar	144	99	51	0	0	0
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	144	99	51	0	0	0
TOTAAL VASTE PASSIVA	**52.676**	**43.770**	**40.224**	**37.945**	**36.262**	**34.979**
VLOTTENDE PASSIVA						
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd <1 jaar	1.138	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Overige schulden	1.138	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Overlopende passiva	2.969	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Van Eur. of Ned. overh. Ontv., nog te besteden specifieke uitk.	944	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Nog te betalen bedragen	2.025	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	**4.107**	**3.500**	**3.500**	**3.500**	**3.500**	**3.500**
TOTAAL-GENERAAL	**56.783**	**47.270**	**43.724**	**41.445**	**39.762**	**38.479**
Gewaarborgde geldleningen						
Garantstellingen						
(x €1.000)						

Overzicht reservepositie

Reserves

Ontwikkeling reservepositie 2020 - 2024

Reservenaam	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Alg. reserves	13.599	8.147	7.195	6.453	6.315	6.309
Bestemmingsreserves	37.181	32.924	30.377	28.890	27.344	26.066
Voorzieningen	2.631	2.600	2.601	2.602	2.603	2.604
Totaal	53.411	43.671	40.173	37.945	36.262	34.979

(x €1.000)

Toelichting
Reservestaat

In bovenstaande reservestaat zijn niet alleen de door uw raad genomen besluiten verwerkt maar ook de voorgenomen investeringen zoals die zijn opgenomen in de Lijst van Investeringen en waarbij een reserve als dekkingsmiddel is aangewezen. Hierdoor geeft de reservestaat een beter inzicht in de ontwikkeling en de stand van de reserves en voorzieningen. Immers de voorgenomen dekking van investeringen ten laste van een reserve worden weer gegeven.

De toezichthouder gebruikt voor de toetsing van de begroting onder andere de staat van lasten en baten. In de staat van baten en lasten wordt bijvoorbeeld opgenomen de voorgenomen dekking uit de reserves waartoe de raad nog niet toe heeft besloten. Dat is niet wat de provincie vraagt namelijk uitsluitend de verwerking van de genomen besluiten door uw raad. Hierdoor sluiten de bedragen niet aan bij de onderstaande staat van reserves en voorzieningen. Dit "probleem" is opgelost doordat naast onderstaande staat een extra staat samen is gesteld die aan de eis van de provincie voldoet. Opgemerkt wordt dat de onderstaande staat uitsluitend een informatieve waarde heeft. Het wil **niet** zeggen dat de hierin opgenomen dekkingsmiddelen/beschikkingen bij de vaststelling van de begroting formeel beschikbaar zijn gesteld.

Reserve gebouwenbeheer
In de begroting van 2021 staat de voorziening gebouwenbeheer opgenomen. Dit ter uitvoering van het BBV (begrotingsvoorschriften). Gebleken is dat het hebben van een voorziening wel gebruikelijk is maar geen wettelijke verplichting is. In afwachting van de besluitvorming omtrent de nota strategische visie gebouwen is vooralsnog de reserve gebouwenbeheer opgenomen. In de nota zal een definitief voorstel worden voorgelegd.

Overzicht reserves en voorzieningen

	Saldo 31-12-2019	Saldo 31-12-2020	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2024
Algemene reserves						
Algemene reserve	3.300	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400
Reserve zonder bestemming	3.526	2.857	1.936	1.224	1.118	1.144

Reserve voor grondexploitatie	6.773	1.889	1.859	1.828	1.796	1.765
Totaal algemene reserves	13.599	8.147	7.195	6.453	6.315	6.309
Overige bestemmingsreserves						
Reserve voor grondexploitatie met bestemming	733	590	590	590	310	310
Reserve dekking nadelig begrotingssaldo '20 - '22	0	821	148	0	0	0
Reserve afschrijving investeringen openbare ruimte met maatschappelijk nut	7.110	6.975	6.686	6.391	6.118	5.840
Reserve zandput Hooidijk	104	104	104	104	104	104
Reserve rioolbeheer	6.374	3.374	3.328	3.328	3.328	3.328
Reserve matiging afvalstoffenheffing	512	128	0	0	0	0
Reserve met bestemmingen	358	141	129	116	104	103
Reserve wegenbeheer (verkeersinfra) a. betonwegen b. asfalt- en elementenverharding	4.000 2.418	4.000 1.969	4.000 1.805	4.000 1.626	4.000 1.431	4.000 1.221
Reserve verkeersontsluiting	1.407	499	499	499	499	499
Reserve afschrijving gemeentelijke gebouwen	10.252	11.564	10.784	10.026	9.321	8.616
Reserve afschrijving vervoermiddelen	0	756	618	467	316	165
Reserve volkshuisvesting	761	0	0	0	0	0
Reserve gebouwenbeheer	1.500	1.501	1.590	1.623	1.673	1.723
Reserve automatisering	42	71	96	119	139	156

Reserve EPOS	325	120	0	0	0	0
Reserve duurzaamheid	0	226	0	0	0	0
Reserve sociaal domein	909	0	0	0	0	0
Reserve achtergestelde lening Vitens	162	81	0	0	0	0
Reserve onderhoud combischool Staphorst	211	0	0	0	0	0
Totaal Overige bestemmingsreserves	37.181	32.923	30.377	28.890	27.343	26.066
Totaal reserves	**50.780**	**41.070**	**37.573**	**35.343**	**33.658**	**32.375**
Voorzieningen						
Voorziening pensioenverplichting wethouders	1.582	1.652	1.748	1.744	1.740	1.736
Voorziening zandput Hooidijk	32	32	32	32	32	32
Voorziening voormalig personeel	1.006	906	806	806	806	806
Voorziening reparatie 3e WW-jaar	10	10	15	20	25	30
Totaal voorzieningen	2.630	2.600	2.601	2.602	2.603	2.604
Totaal reserves/voorzieningen	**53.410**	**43.671**	**40.174**	**37.945**	**36.261**	**34.979**

Bijlagen

Status opvolging aanbeveling financiële scan provincie

Bijlage 1: Status opvolging aanbevelingen financiële scan provincie

Nr	Aanbeveling	Overgenomen Ja/nee	Actie op de aanbevelingen Wat doen we met de aanbevelingen?	Status Begroting 2021
1	Begroting en jaarstukken: Geef, gelet op het grote (positieve) budgettaire effect dat meestal voortkomt uit het ramen van de algemene uitkering op basis van lopende prijzen, in de toelichting op de lastenramingen nadrukkelijker aan in hoeverre met loonstijgingen (cumulatief) rekening is gehouden. Vooral in relatie tot de stijgingspercentages waar in de algemene uitkering rekening is gehouden.	Ja	Zie: - “uitgangspunten en kerncijfers” - “algemene uitgangspunten" (financiële hoofdlijnen)” -programma 0	Aanbeveling is overgenomen in de begroting 2021
2	Begroting en jaarstukken: Maak bij het ramen van mutaties in personele lasten nadrukkelijker onderscheid in aanpassingen door autonome salarisstijging (CAO) en uitbreiding van formatie. En maak beide componenten meerjarig inzichtelijk.	Ja	Zie paragraaf bedrijfsvoering onder het kopje “loonsomontwikkeling"	Aanbeveling is overgenomen in de begroting 2021
3	Begroting en jaarstukken: Maak scherper onderscheid in nieuw beleid en bestaand beleid (bijvoorbeeld onderhoud of vervanging).	Ja	Aanbeveling is doorgevoerd in de zomernota 2020 en verwerkt in de begroting 2021. Bestaand beleid en nieuw beleid is apart inzichtelijk gemaakt ("financiële hoofdlijnen")	Aanbeveling is overgenomen in de begroting 2021
4	Begroting en jaarstukken: Maak de financiële effecten op de financiële positie van investeringen en overige lasten die het gevolg van bestaand beleid en van nieuw beleid apart inzichtelijk.	Ja	Aanbeveling is doorgevoerd in de zomernota 2020. Door conform aanbeveling nr. 3 onderscheid te maken tussen lasten nieuw beleid en lasten bestaand beleid zijn deze kosten inzichtelijk worden gemaakt.	Aanbeveling is overgenomen in de begroting 2021
5	Begroting en jaarstukken: Maak in de begroting niet alleen de stand van de reserves inzichtelijk, maar licht mutaties ook meerjarig toe. Dit gelet op de relatief grote afhankelijkheid van de financiële positie van de reserves.	Ja	Zie "Overzicht reservepositie". Door de mutaties van de reserves ook meerjarig te presenteren wordt het inzicht in de ontwikkeling van de reservepositie versterkt. Opgemerkt wordt dat het wel ramingen zijn. Een aspect waar nu geen rekening mee wordt gehouden is de (verplichte) winstneming uit de grondexploitaties. Gelet op huidige situatie is dit tevens een grote variabele c.q conjunctuurgevoelig.	Aanbeveling is overgenomen in de begroting 2021.
6	Begroting en jaarstukken: Licht grote financiële mutaties ook in de jaarschijven na het begrotingsjaar toe.	Ja	De grote financiële mutaties worden in de jaarschijven na het begrotingsjaar toegelicht.	Aanbeveling is overgenomen in de begroting 2021.
7	Begroting en jaarstukken: Maak inzichtelijk in hoeverre de inzet van de reserves in de huidige omvang, gelet op de afnemende stand daarvan, kan worden volhouden. En wat daarvan de budgettaire effecten zijn voor het toekomstig structurele evenwicht in de begroting.	Nee/Ja	Nee. inzichtelijk maken in hoeverre de inzet van reserves kan worden vol gehouden is momenteel niet aan de orde. De vrij beschikbare reserves zijn nagenoeg uitgeput. Ja, er wordt een overzicht samengesteld van alle investeringen die worden gedekt uit een reserve. Deze vormt de basis om de toekomstige budgettaire effecten te kunnen bepalen. Zie ook aanbeveling nr. 11.	Uitgangspunt is dat de reserves niet verder aangetast worden. In de begroting 2021 is dit inzicht verder vergroot.
8	Begroting en jaarstukken: Stel vast of de in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen bedragen daadwerkelijk in de begroting zijn geraamd (in plaats van voorgenomen investeringen en nog niet geraamde onttrekkingen uit reserves).	Ja	Inzicht is gegeven. Voor de mutaties is inzichtelijk gemaakt wat structureel en incidenteel is.	Aanbeveling is overgenomen in de begroting 2021.
9	Begroting en jaarstukken: Maak, gelet op de omvang van het nog openstaande bedrag aan te realiseren investeringen tot en met 2019, inzichtelijk op welke termijn deze kunnen worden	Ja	In het najaar 2020 wordt de administratie hierop aangepast en worden alle ramingen die nu via kredieten lopen in de exploitatie verwerkt als incidentele post. Het grootste deel van deze kredieten betreffen namelijk geen daadwerkelijke investeringen maar exploitatieposten. Bij de jaarrekening 2020	Wordt in de zomernota 2021 opgenomen.

	gerealiseerd in relatie tot de nieuw opgenomen investeringen vanaf 2020.		wordt deze mutatie inzichtelijk gemaakt en vervolgens in de zomernota 2021 verwerkt inclusief een reëele raming in welk jaar de post wordt uitgegeven.	
10	Begroting en jaarstukken: Verbeter de inzichtelijkheid van de financiële beleidsstukken door het detailniveau te verminderen.	Ja	De leesbaarheid en relevante informatiewaarde voor de raad van de begroting en jaarstukken wordt verbeterd door op hoofdlijnen te presenteren.	Aanbeveling is overgenomen in de begroting 2021.
11	Weerbaarheid en weerbaarheid van de financiële positie: Beoordeel welke begrotingsruimte er nodig is, en op welke termijn, indien vervanging van de uit de afschrijvingsreserves gedekte investeringen (gebouwen, openbare ruimte met maatschappelijk nut en voertuigen) aan de orde is.	Ja	Zie aanbeveling nr. 7 Er is een overzicht samengesteld van alle investeringen die worden gedekt uit een reserve. Deze vormt de basis om de toekomstige budgettaire effecten te kunnen bepalen.	Het robuuster maken van de begroting en het niet verder aantasten van de reservepositie was een belangrijk uitgangspunt in de zomernota 2020 en in de begroting 2021. Diverse maatregelen worden getroffen om de begroting robuuster te maken.
12	Weerbaarheid en weerbaarheid van de financiële positie: Maak scherper onderscheid in vervangingsinvesteringen, nieuw beleid en groot onderhoud en de wijze van het dekken van de daaruit voortkomende (structurele) lasten.	Ja	In het kader van een gezonde financiële begroting dienen groot onderhoud en vervangingsinvesteringen te worden gedekt uit de (structurele) exploitatie. Voor komend jaar betreft dat het wegenbeheer en gebouwenbeheer. Door conform aanbeveling nr. 3 onderscheid te maken tussen investeringen nieuw beleid en vervangingen c.q. groot onderhoud lasten nieuw beleid worden de lasten bestaand beleid en nieuw beleid tegelijk inzichtelijk worden gemaakt.	In de begroting 2021 zijn de volgende maatregelen doorgevoerd: • Wegenbeheer wordt structureel begroot. • Er worden kapitaalasten geraamd voor vervangingsinvesteringen • Onderscheid tussen bestaand beleid en nieuw beleid.
13	Weerbaarheid en weerbaarheid van de financiële positie: Maak het toekomstig effect op de begrotingspositie inzichtelijk van het jaarlijks aanvullen van reserves ten laste van andere reserves en formuleer beleid met betrekking tot de wenselijkheid van deze (incidentele) verschuivingen.	Ja	Het jaarlijks aanvullen ten laste van een andere reserve betrof slechts een incident. Bij een volgende keer zal het fin. effect inzichtelijk worden gemaakt. In de nota “Reserves en voorzieningen” zal beleid geformuleerd m.b.t. de wenselijkheid en doelstelling van deze (incidentele) verschuivingen. Zie ook aanbeveling nr. 14	Aanbeveling is overgenomen in de begroting 2021
14	Weerbaarheid en weerbaarheid van de financiële positie: Neem in de nota reserves en voorzieningen richtlijnen op in welke gevallen overheveling van gelden uit de ene reserve naar de andere reserve zijn toegestaan. En toets of dit strookt met de doelstelling van de betreffende reserves.	Ja	Zie ook aanbeveling nr. 13	Wordt verwerkt in de herziening van de nota reserves en voorzieningen
15	Weerstandsvermogen: Heroverweeg of de reserve grondexploitatie bij de weerstandscapaciteit betrokken moet blijven worden. De reserve grondexploitatie wordt namelijk ook ingezet om het risico van eventuele afwaardering van de boekwaarde van de voorraad strategische gronden (tot 30% van de boekwaarde) mee af te dekken.	Nee/Ja	Nee. Er wordt al onderscheid gemaakt tussen de vrij beschikbaar reserve grondexploitatie en de reserve bedoeld voor afwaardering boekwaarde strategische gronden (weerstandscapaciteit). Ja, bij de herziening nota “Reserves en voorzieningen” wordt dit uitgebreid met de gronden die in exploitatie zijn genomen.	Wordt verwerkt in de herziening van de nota reserves en voorzieningen
16	Overhead: Blijf de ontwikkeling van de overhead ten opzichte van bijvoorbeeld regiogemeenten en eventueel landelijk beschikbaar komende cijfers volgen. En doe, voor zover dit nog niet gebeurt en voor zover door de gemeente zelf gewenst, op termijn onderzoek naar de hoogte van de overhead in vergelijking tot andere gemeenten.	Ja	De overheadkosten vormen een belangrijke kostenpost in de begroting en rekening. Het is goed deze te vergelijken met regionale- en landelijke uitkomsten. Opmerking. De uitkomsten hebben slechts een indicatieve waarde omdat dit in belangrijke mate afhangt van de bedrijfsvoering zoals veel taken in eigen beheer uitvoeren of maximaal uitbesteden.	In de jaarrekening 2020 wordt een vergelijking opgenomen met andere gemeenten.
17	Onderhoud kapitaalgoederen: Beoordeel welke impact het feit, dat niet voor alle kapitaalgoederen (via een voorziening of reserve) wordt gespaard voor toekomstige kosten van instandhouding van kapitaalgoederen op de financiële positie van de gemeente heeft (in het geval de kosten zich gaan voordoen).	Ja	Zie ook nr. 3, 4, 12 en 17. Door conform aanbeveling nr. 3 onderscheid te maken tussen investeringen nieuw beleid en vervangingen c.q. groot onderhoud lasten nieuw beleid worden de lasten bestaand beleid en nieuw beleid tegelijk inzichtelijk worden gemaakt.	In de begroting 2021 is een Meerjaren Investeringsprognose opgenomen en de meerjaren onderhoudsplannen voor gebouwen worden in 2020 herzien.
18	Onderhoud kapitaalgoederen: Beoordeel of de reserve wegenbeheer (onderdeel asfalt- en elementenverhardingen) ook na 2023 nog toereikend is (gelet op de	Ja	De Wegennota wordt herzien in 2021. In de zomernota 2020/begroting 2021 is in het kader van het nieuwe beleid een stelpost (€ 300.000) opgenomen.	Aanbeveling is overgenomen in de begroting 2021.

	stand per 31-12-2023 van € 0,3 miljoen) en wijs zo nodig vervangende dekking aan.			
19	Onderhoud kapitaalgoederen: Vergroot de informatiewaarde van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen door in de jaarrekening ook de geraamde budgetten voor onderhoud op te nemen en nadrukkelijker een relatie te leggen met de gerealiseerde lasten en de oorzaak van eventuele verschillen te duiden en in de begroting in grotere mate vooruit te kijken.	Ja	M.u.v. het gebouwenbeheer zijn de budgetten en de werkelijke onderhoudskosten van de kapitaalgoederen vermeld. Duiding verschillen en vooruit zien in de begroting is inderdaad minimaal toegelicht.	Zal in de jaarrekening 2020 worden opgepakt.
20	Belastingen en rechten: Neem kennis van het feit dat de gemeente in 2020 (ten opzichte van het belastingpakket zoals dat wordt gehanteerd bij de toelating tot artikel 12 van de Financiële verhoudingswet) over een onbenutte belastingcapaciteit op de OZB beschikt van circa € 1,2 miljoen.	Ja	Zie "paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement"	Aanbeveling is overgenomen in de begroting 2021

Taakvelden overzicht

Taakveldenoverzicht

Exploitatie	Begroting 2021	Meerjarenraming 2022	Meerjarenraming 2023	Meerjarenraming 2024
Lasten				
0 Bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	**1.443.836**	**1.568.905**	**1.581.286**	**1.610.744**
0.2 Burgerzaken	**381.106**	**390.613**	**400.202**	**406.205**
0.5 Treasury	**8.865**	**6.049**	**5.145**	**5.222**
0.61 OZB woningen	**337.724**	**342.791**	**347.932**	**354.165**
0.62 OZB niet woningen	**68.542**	**69.570**	**70.614**	**71.673**
0.64 Belastingen overig	**26.581**	**26.979**	**27.384**	**27.795**
0.7 Algemene uitkeringen gem.fonds	**4.723**	**4.794**	**4.866**	**4.939**
0.8 Overige baten en lasten	**542.676**	**579.417**	**370.452**	**409.885**
0.9 Vennootschapsbelasting	**30.450**	**30.907**	**31.370**	**31.841**
Totaal 0 Bestuur en ondersteuning	**2.844.503**	**3.020.026**	**2.839.251**	**2.922.467**
1 Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**1.122.585**	**1.138.589**	**1.154.823**	**1.171.455**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**326.713**	**331.615**	**336.588**	**341.637**
Totaal 1 Veiligheid	**1.449.298**	**1.470.203**	**1.491.411**	**1.513.092**
2 Verkeer, vervoer & waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	**2.883.067**	**2.925.070**	**2.942.694**	**2.986.640**
2.2 Parkeren	**7.469**	**7.581**	**7.695**	**7.810**
2.4 Econom. havens en waterwegen	**0**	**0**	**0**	**0**
2.5 Openbaar vervoer	**12.377**	**12.563**	**12.751**	**12.942**
Totaal 2 Verkeer, vervoer & waterstaat	**2.902.913**	**2.945.213**	**2.963.140**	**3.007.392**
3 Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	**108.591**	**110.221**	**111.874**	**113.552**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**7.247**	**7.356**	**7.466**	**7.578**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsreg.	**54.129**	**54.941**	**55.765**	**56.602**
3.4 Economische promotie	**30.677**	**31.137**	**31.604**	**32.078**
Totaal 3 Economie	**200.645**	**203.655**	**206.709**	**209.810**
4 Onderwijs				
4.1 Openbaar basisonderwijs	**368**	**374**	**380**	**385**
4.2 Onderwijshuisvesting	**565.531**	**567.279**	**569.053**	**577.589**
4.3 Onderw.beleid en leerlingzaken	**1.104.885**	**1.121.088**	**1.137.524**	**1.154.587**
Totaal 4 Onderwijs	**1.670.784**	**1.688.741**	**1.706.957**	**1.732.561**

5 Sport, cultuur & recreatie				
5.1 Sportbeleid en activering	**90.684**	**37.196**	**38.654**	**30.378**
5.2 Sportaccommodaties	**1.114.630**	**1.125.013**	**1.144.029**	**1.161.107**
5.3 Cultuurpresentatie-participat.	**69.431**	**70.473**	**71.529**	**72.602**
5.4 Musea	**60.002**	**60.902**	**61.815**	**62.743**
5.5 Cultureel erfgoed	**82.443**	**86.123**	**81.525**	**82.748**
5.6 Media	**345.109**	**345.484**	**350.666**	**355.926**
5.7 Openbaar groen en recreatie	**1.849.431**	**1.666.781**	**1.687.429**	**1.535.115**
Totaal 5 Sport, cultuur & recreatie	**3.611.730**	**3.391.972**	**3.435.647**	**3.300.620**
6 Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	**923.145**	**783.619**	**794.247**	**808.470**
6.2 Wijkteams	**691.667**	**701.160**	**711.376**	**722.047**
6.3 Inkomensregelingen	**2.891.594**	**2.934.441**	**2.977.905**	**3.022.033**
6.4 Begeleide participatie	**1.081.778**	**1.110.014**	**1.138.655**	**1.167.735**
6.5 Arbeidsparticipatie	**299.583**	**304.077**	**308.637**	**313.267**
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	**478.109**	**485.282**	**492.560**	**499.948**
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	**1.834.687**	**1.858.689**	**1.883.037**	**1.911.133**
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	**3.184.028**	**3.039.369**	**2.944.789**	**2.988.916**
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	**36.485**	**37.033**	**37.588**	**38.152**
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	**103.488**	**105.040**	**106.615**	**108.215**
Totaal 6 Sociaal domein	**11.524.564**	**11.358.724**	**11.395.410**	**11.579.916**
7 Volksgezondheid & milieu				
7.1 Volksgezondheid	**930.245**	**944.008**	**957.969**	**972.143**
7.2 Riolering	**1.204.457**	**1.220.965**	**1.222.538**	**1.237.701**
7.3 Afval	**1.326.503**	**1.305.788**	**1.345.196**	**1.404.937**
7.4 Milieubeheer	**1.614.639**	**1.600.071**	**1.657.684**	**1.819.615**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**307.386**	**302.911**	**310.970**	**315.635**
Totaal 7 Volksgezondheid & milieu	**5.383.230**	**5.373.743**	**5.494.357**	**5.750.030**
8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.				
8.1 Ruimtelijke ordening	**683.214**	**722.263**	**730.696**	**579.257**
8.2 Grondexploitatie	**1.000.941**	**961.471**	**983.479**	**998.231**
8.3 Wonen en bouwen	**803.184**	**765.083**	**776.408**	**788.054**
Totaal 8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.	**2.487.339**	**2.448.817**	**2.490.583**	**2.365.542**
9 Overhead				

0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	**35.905**	**36.443**	**36.990**	**37.545**
0.4 Overhead	**6.782.187**	**7.017.788**	**7.060.024**	**7.158.280**
Totaal 9 Overhead	**6.818.092**	**7.054.232**	**7.097.014**	**7.195.825**
Totaal Lasten	**38.893.098**	**38.955.325**	**39.120.479**	**39.577.254**
Baten				
0 Bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	**-106.220**	**-107.814**	**-109.430**	**-111.072**
0.2 Burgerzaken	**-200.899**	**-203.913**	**-206.971**	**-210.076**
0.5 Treasury	**-478.586**	**-477.286**	**-492.947**	**-499.893**
0.61 OZB woningen	**-2.106.530**	**-2.354.081**	**-2.645.658**	**-2.685.343**
0.62 OZB niet woningen	**-1.809.920**	**-2.040.559**	**-2.514.136**	**-2.551.848**
0.64 Belastingen overig	**-60.901**	**-61.740**	**-62.591**	**-63.530**
0.7 Algemene uitkeringen gem.fonds	**-22.512.000**	**-22.864.000**	**-22.911.000**	**-23.259.075**
0.8 Overige baten en lasten	**-9.000**	**-9.000**	**-9.000**	**-9.135**
Totaal 0 Bestuur en ondersteuning	**-27.284.055**	**-28.118.393**	**-28.951.733**	**-29.389.971**
1 Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**-45.066**	**-45.742**	**-46.428**	**-47.125**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**-11.926**	**-12.105**	**-12.287**	**-12.471**
Totaal 1 Veiligheid	**-56.992**	**-57.847**	**-58.715**	**-59.596**
2 Verkeer, vervoer & waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	**-79.686**	**-80.686**	**-81.701**	**-82.882**
3 Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	**-11.000**	**-11.000**	**-11.000**	**-11.900**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsreg.	**-30.612**	**-31.072**	**-31.538**	**-32.011**
3.4 Economische promotie	**-165.875**	**-177.186**	**-179.172**	**-181.573**
Totaal 3 Economie	**-207.488**	**-219.258**	**-221.710**	**-225.483**
4 Onderwijs				
4.2 Onderwijshuisvesting	**-21.244**	**-21.563**	**-21.886**	**-22.214**
4.3 Onderw.beleid en leerlingzaken	**-378.495**	**-383.998**	**-390.007**	**-395.857**
Totaal 4 Onderwijs	**-399.739**	**-405.560**	**-411.893**	**-418.072**
5 Sport, cultuur & recreatie				
5.2 Sportaccommodaties	**-219.018**	**-222.304**	**-225.638**	**-229.022**
5.3 Cultuurpresentatie-participat.	**0**	**0**	**0**	**0**
5.7 Openbaar groen en recreatie	**-6.506**	**-6.604**	**-6.703**	**-6.803**
Totaal 5 Sport, cultuur & recreatie	**-225.524**	**-228.908**	**-232.340**	**-235.825**
6 Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	**-43.645**	**-44.300**	**-44.964**	**-46.541**

6.3 Inkomensregelingen	**-2.070.194**	**-2.101.257**	**-2.132.765**	**-2.164.757**
6.5 Arbeidsparticipatie	**-43.645**	**-44.300**	**-44.964**	**-45.638**
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	**-3.553**	**-3.606**	**-3.660**	**-3.715**
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	**-50.750**	**-51.512**	**-52.284**	**-53.068**
Totaal 6 Sociaal domein	**-2.211.787**	**-2.244.974**	**-2.278.637**	**-2.313.719**
7 Volksgezondheid & milieu				
7.2 Riolering	**-1.708.748**	**-1.699.956**	**-1.723.227**	**-1.745.899**
7.3 Afval	**-1.466.556**	**-1.638.806**	**-1.684.056**	**-1.748.880**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**-345.300**	**-350.278**	**-355.531**	**-360.864**
Totaal 7 Volksgezondheid & milieu	**-3.520.604**	**-3.689.040**	**-3.762.813**	**-3.855.643**
8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.				
8.1 Ruimtelijke ordening	**-153.438**	**-154.389**	**-155.355**	**-156.335**
8.2 Grondexploitatie	**-928.624**	**-942.557**	**-956.691**	**-971.042**
8.3 Wonen en bouwen	**-590.219**	**-595.924**	**-601.711**	**-610.737**
Totaal 8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.	**-1.672.280**	**-1.692.871**	**-1.713.757**	**-1.738.114**
9 Overhead				
0.4 Overhead	**-71.776**	**-72.853**	**-73.945**	**-75.054**
Totaal Baten	**-35.729.930**	**-36.810.389**	**-37.787.245**	**-38.394.358**
Stortingen				
1 Veiligheid				
0.10 Mutatie reserves	**6.000**	**6.000**	**6.000**	**6.000**
2 Verkeer, vervoer & waterstaat				
0.10 Mutatie reserves	**860.000**	**860.000**	**860.000**	**860.000**
4 Onderwijs				
0.10 Mutatie reserves	**18.000**	**18.000**	**18.000**	**18.000**
5 Sport, cultuur & recreatie				
0.10 Mutatie reserves	**95.000**	**95.000**	**95.000**	**95.000**
6 Sociaal domein				
0.10 Mutatie reserves	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**
7 Volksgezondheid & milieu				
0.10 Mutatie reserves	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.				
0.10 Mutatie reserves	**4.000**	**4.000**	**4.000**	**4.000**
9 Overhead				
0.10 Mutatie reserves	**284.000**	**284.000**	**284.000**	**284.000**
Totaal Stortingen	**1.282.000**	**1.282.000**	**1.282.000**	**1.282.000**
Onttrekkingen				
0 Bestuur en ondersteuning				

0.10 Mutatie reserves	**-81.193**	**0**	**0**	**0**
1 Veiligheid				
0.10 Mutatie reserves	**-10.000**	**-10.000**	**-10.000**	**-10.000**
2 Verkeer, vervoer & waterstaat				
0.10 Mutatie reserves	**-1.304.090**	**-1.323.276**	**-1.317.750**	**-1.317.750**
4 Onderwijs				
0.10 Mutatie reserves	**-464.000**	**-464.000**	**-464.000**	**-464.000**
5 Sport, cultuur & recreatie				
0.10 Mutatie reserves	**-628.824**	**-455.203**	**-446.288**	**-271.288**
6 Sociaal domein				
0.10 Mutatie reserves	**-10.000**	**-10.000**	**-10.000**	**-10.000**
7 Volksgezondheid & milieu				
0.10 Mutatie reserves	**-711.803**	**-529.328**	**-577.879**	**-725.879**
8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.				
0.10 Mutatie reserves	**-150.450**	**-30.907**	**-31.370**	**-31.370**
9 Overhead				
0.10 Mutatie reserves	**-512.528**	**-540.228**	**-488.870**	**-468.870**
Totaal Onttrekkingen	**-3.872.888**	**-3.362.942**	**-3.346.157**	**-3.299.157**
Saldo van baten en lasten na bestemming	**572.280**	**63.994**	**-730.924**	**-834.261**

Overzicht kredieten

Lijst met toe te kennen kredieten

Onderstaand is de lijst met kredieten opgenomen op basis van de lijst van investeringen met doorgang 2020. Deze lijst is aangevuld met een aantal nieuwe kredieten voor investeringen.

Omschrijving van de investering	Incidenteel (I) of Structureel (S)	Meerjarenbegroting 2021-2024				Last begroting 2021	Ten laste van reserves				Last begroting 2021	Last begroting 2022	Last begroting 2023	Last begroting 2024
		2021	2022	2023	2024		2021	2022	2023	2024				
Programma 2 | Verkeer en openbare ruimte														
Herinrichting Staphorst Noordoost fase 4: nieuw materiaal herinrichting	Structureel	145.000				res.afs.maats.nut	145.000							
Herinrichting Staphorst Noordoost fase 5: nieuw materiaal herinrichting	Structureel			150.000		res.afs.maats.nut			150.000					
Renovatie lichtmasten-areaal	Incidenteel	25.000	25.000			res.afs.maats.nut	25.000	25.000						
Opzetstrooier nr. 5 (t.b.v. VW crafter)	Structureel - 6 jr.	38.000				6.333					6.333	6.333	6.333	6.333
Programma 5 | Sport, cultuur, recreatie en toerisme														
Uitvoeren plan groot onderhoud openbaar groen] College 12 sept 19.: van € 250.000 teruggebracht met jaarlijks € 75.000 = € 175.000.	Incidenteel	175.000	175.000	175.000		reserve z. bes./grondexpl.	175.000	175.000	175.000					
Boombeheer: buiten beb. kom - achterstallig onderhoud	Incidenteel	50.000				reserve z. bes./grondexpl.	50.000							
Boombeheer: binnen beb. kom - achterstallig onderhoud	Incidenteel	35.000				reserve z. bes./grondexpl.	35.000							
Opstellen beleidsplan verkoop/gebruik gemeentegrond	Incidenteel	25.000				reserve z. bes./grondexpl.	25.000							
Routenetwerk fiets & wandelpaden: doorontwikke	Incidenteel	60.000				reserve z. bes./grondexpl.	60.000							

ling en revisie (rekening houden met co-financiering van de provincie)														
Programma 6 | Sociaal domein														
Gem. bijdrage voor de Herberg, Zwolle ivm wegvallen bijdrage woningcorporaties - t/m 2024: € 10.000 per jaar	Incidenteel	10.000	10.000	10.000	10.000	reserve z. bes./grondexpl.	10.000	10.000	10.000	10.000				
Programma 7 | Volksgezondheid en milieu														
GRP-V 2016-2020 - Jaarschijf 2021 - Jaarschijven 2022 en verder volgen uit nieuw GRP-VI	Structureel	671.000				reserve riolering	671.000							
Energieloket 3.0 + inzet energiecoaches	Incidenteel	40.000	40.000			reserve z. bes./grondexpl.	40.000	40.000						
College 12 sept 2019.: overeenkomst voor 3 jaar (t/m 2022). Hierdoor incidenteel € 40.000 per jaar.														
Programma 9 | overhead														
Nieuw t.o.v. LVI 2020: bestelbus met open laadbak	Structureel				47.000									9.400
Nieuw t.o.v. LVI 2020: kleine pick-up auto	Structureel	37.000									7.400	7.400	7.400	7.400
Nieuw t.o.v. LVI 2020: Pickup- Bus met laadkraan	Structureel				55.000									11.000
Nieuw t.o.v. LVI 2020: Maaiarm grote trekker	Incidenteel			20.000		reserve z. bes./grondexpl.			20.000					
Nieuw t.o.v. LVI 2020: Kleine Trekker	Structureel		60.000									7.500	7.500	7.500

Nieuw t.o.v. LVI 2020: Grote trekker	Structureel			210.000									26.250	26.250
Nieuw t.o.v. LVI 2020: Klepelmaaier	Incidenteel	20.000				Reserve z. bes./grondexpl.	20.000							
Hoogwerker: vervanging	Structureel - 8 jr.	85.000				5.000					10.625	10.625	10.625	10.625
Pick-up bus service-ploeg (VG-083-R)	Structureel - 8 jr.	48.000				6.000					6.000	6.000	6.000	6.000
Hogedrukreiniger: vervanging	Incidenteel			4.000		reserve z. bes./grondexpl.			4.000					
Totaal		1.464.000	310.000	569.000	112.000		1.256.000	250.000	359.000	10.000	30.358	38.858	64.108	84.508

Toelichtingen op het overzicht kredieten

Herinrichting Staphorst Noordoost fase 4

Portefeuillehouder: A. Mussche

Wat wordt voorgesteld?
Herinrichting van fase 4 van Staphorst Noordoost.

Wat is het doel?
Het verbeteren van de leefomgeving in combinatie met rioolvervanging

Waarom?
Het bestaande gemende riool wordt vanwege slechte voegverbindingen vervangen. Daarnaast wordt er een apart regenwaterriool aangelegd om minder, schoon, regenwater niet naar de zuivering te brengen.

Hoe?
Het rioolwerk wordt bekostigd uit de reserve-riolering (jaarschijf 2021), nieuwe verhardingen en inrichtingselementen (groen, straatmeubilair) uit dit krediet.

Wanneer?
In 2021 start opstellen ontwerpplan + besteksvoorbereiding en uitvoering medio 2021 als de voorbereiding meezit en de nutsbedrijven geen voorafgaande werkzaamheden hebben.

Wat gaat het kosten en hoe is de dekking?
Kostenraming
De kosten voor de herinrichting (nieuwe materialen, groen en inrichtingselementen) zijn geschat op € 145.000

Dekking
Structureel: 15 jr.
De jaarlijkse lasten worden t.l.v. de reserve investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut gebracht. De totale investering wordt gestort ten laste van de reserve volkshuisvesting.

Uitvoeren plan groot onderhoud openbaar groen

Portefeuillehouder: A. Mussche

Wat wordt voorgesteld?
Het opnieuw inrichten van openbare groenstroken en het vervangen van te grote bomen binnen de bebouwde kommen verspreid over de gemeente.

Wat is het doel?
Het doel van het groot onderhoud is om de technische staat van het openbaar groen weer op het afgesproken kwaliteitsniveau te brengen.

Waarom?
Het openbaar groen kampt met achterstanden en is op veel plekken aan vervanging toe. De beplanting is aan het einde van de levensduur. Er zijn schades en open plekken. De veiligheid langs trottoirs, wegen en op kruispunten wordt niet altijd meer gewaarborgd.

Hoe?
In samenspraak met bewoners worden renovatieplannen opgesteld. De bestaande beplantingen worden gerooid, er vindt grondverbetering plaats en er worden nieuwe aanplant en gazons gerealiseerd.

Wanneer?
Het groot onderhoud wordt verspreid over 4 jaar uitgevoerd, namelijk in de periode 2020-2023.

Wat gaat het kosten en hoe is de dekking?
Voor de uitvoering van het werk is een bedrag van 4 maal €175.000 geraamd. De kosten komen ten laste van de reserve zonder bestemming.

Boombeheer buiten de bebouwde kom - achterstallig onderhoud

Portefeuillehouder: A. Mussche

Wat wordt voorgesteld?
Het uitvoeren van achterstallig onderhoud in het boombeheer buiten de bebouwde kom.

Wat is het doel?
Het doel van het onderhoud is om de veiligheid van het bomenbestand in het buitengebied te waarborgen.

Waarom?
Uit de boomcontroles is gebleken dat er verhoudingsgewijs nog veel dood hout en laag hangende takken zijn. Daarnaast is er vormsnoei van jongere bomen nodig om toekomstige problemen te voorkomen.

Hoe?
Het grote werk wordt aanbesteed en uitgevoerd door een gecertificeerd boomonderhoudsbedrijf. De vormsnoei wordt uitgevoerd door de gemeentelijke buitendienst.

Wanneer?
Het bomenbestand in het buitengebied is verdeeld in twee rayons. Rayon 2 (zuidkant gemeente) is in 2019 gesnoeid. In 2020 wordt in rayon 3a (noordkant Rouveen) gesnoeid en in 2021 in rayon 3b (noordkant Staphorst).

Wat gaat het kosten en hoe is de dekking?
Voor de uitvoering van het werk is een bedrag van 2 maal €50.000 geraamd. De kosten komen ten laste van de reserve zonder bestemming.

Jaarschijven GRP

Portefeuillehouder: A. Mussche

Wat wordt voorgesteld?
Uitvoering geven aan de jaarschijf 2021 als voortzetting van het vastgestelde VGRP 2016-2020

Wat is het doel?
Een goed beheer en onderhoud van de (afval)waterketen in het belang van de volksgezondheid.

Waarom?
Om de huidige voorzieningen op het gewenste beheerniveau te houden en zorg te dragen voor een goed werkend

Hoe?
Te financieren uit de inkomsten van de rioolheffing en reserve riolering.

Wanneer?
In 2021

Wat gaat het kosten en hoe is de dekking?
De jaarschijf 2021 is begroot op € 671.000 en wordt gedekt uit de reserve riolering.

Energieloket 3.0 en inzet energiecoaches

Portefeuillehouder: A. Mussche

Wat wordt voorgesteld?
Voortzetting van onze deelname aan,- en doorontwikkeling (naar energieloket 3.0.) van het energieloket West Overijssel.

Wat is het doel?
We willen (ambitie energieneutraal in 2050) en moeten (klimaatakkoord) aan de slag met de verduurzaming van woningen. Vanuit het klimaatakkoord ligt er de verplichting om hiertoe een onafhankelijk energieloket in het leven te roepen. Staphorst is al aangesloten bij het samenwerkingsverband energieloket West-Overijssel. We willen deze samenwerking continueren en verder ontwikkelen. Daarnaast geldt voor Staphorst dat zij de enige gemeente binnen het samenwerkingsverband is die nog niet werkt met gratis energiecoaches.

Waarom?
Met de vaststelling van het klimaatakkoord, en de uitvoering die daar straks aan gegeven moet worden, is een centraal aanspreekpunt van essentieel belang. Inwoners zullen met steeds meer vragen komen over hoe men ‘van het gas af moet gaan’. Hier is specifieke expertise voor nodig, die elke afzonderlijke gemeente niet in huis heeft. Het klimaatakkoord schrijft hier het volgende over: “Er moet een onafhankelijk (regionaal) energieloket zijn, onder verantwoordelijkheid van de gemeente, dat de spil is tussen de verschillende stakeholders in de wijkgerichte aanpak. Het energieloket kan onder regie van de gemeente een coördinerende rol hebben rondom de communicatie over de uitvoering van gemeentelijke besluiten en acties gericht op gebouweigenaren binnen de wijkgerichte aanpak. Het loket voorziet in het bieden van onafhankelijke informatie over de uitvoering van de wijkgerichte aanpak”

Hoe?
Door mee te doen aan het in oprichting zijnde regionale energieloket (website, klantvolgsysteem en klantcontactcentrum) van Overijssel.

Wanneer?
De looptijd van het regionale energieloket is in eerste instantie van 1-1-2021 t/m 31-12 2023. In 2023 wordt beoordeeld of verlening gewenst

Wat gaat het kosten en hoe is de dekking?
De kosten om mee te doen aan het regionale energieloket + kosten voor marketing en communicatie zijn geraamd op maximaal € 20.000 per jaar. Daarnaast wordt de mogelijkheid voor gratis energie advies aan huis verlengd. Hiervoor is jaarlijks maximaal € 20.000 beschikbaar. De totale kosten voor het energieloket (website, klantvolgsysteem, klantcontactcentrum, marketing & communicatie en gratis energieadvies aan huis, bedragen gedurende de periode 2021 t/m 2023 maximaal € 40.000 per jaar.

Indicatoren

Formatie (fte per 1.000 inwoners)

Gebied	2019	2020
Staphorst	7,70	7,90

Bezetting (fte per 1.000 inwoners)

Gebied	2019	2020
Staphorst	7,70	7,20

Kosten externe inhuur (x € 1.000)

Gebied	2018	2019
Staphorst	1.088,00	1.466,00

Organisatiekosten (kosten per inwoner)

Gebied	2018	2019
Staphorst	302,00	312,00

% Overhead

Verwijzingen Halt (per 10.000 inwoners, 12-17 jaar)

Bron: Halt

Gebied	2018	2019
Staphorst	60,00	68,00
Gemeenten < 25.000 inwoners	100,00	110,00

Aantal misdrijven in 2018 (per 1.000 inwoners)

Gebied	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners
Staphorst	0,60	2,40	2,10	0,30
Gemeenten < 25.000 inwoners	2,10	-	-	0,60

Functiemenging (verhouding tussen banen en woningen in %)

Bron: CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research

Gebied	2018	2019
Staphorst	58,50	59,30
Gemeenten <25.000 inwoners	48,30	48,70

Vestingen van bedrijven (per 1.000 inwoners, 15 t/m 64 jaar)

Bron: LISA

Gebied	2018	2019
Staphorst	160,60	166,30
Gemeenten <25.000 inwoners	153,60	159,10

Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen (5-18 jaar) (niet ingeschreven op school)

Bron: Duo/Ingrado

Gebied	2017	2018
Staphorst	4,04	1,88
Gemeenten < 25.000 inwoners	1,30	1,20

Relatief verzuim per 1.000 leerlingen (5-18 jaar) (ongeoorloofd afwezig)

Bron: Duo/Ingrado

Gebied	2017	2018
Staphorst	12,00	10,00
Gemeenten < 25.000 inwoners	19,00	17,00

Vroegtijdige schoolverlaters (VO+MBO, 12-23 jaar)

Gebied	2017	2018
Staphorst	1,00 %	1,20 %
Gemeenten < 25.000 inwoners	1,20 %	1,40 %

% niet sporters van 19 jaar en ouder

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM

Gebied	2016
Staphorst	54,60
Gemeenten < 25.000 inwoners	48,90

Aantal re-integratievoorzieningen (per 10.000 inwoners, 15-65 jaar)

Bron: CBS - Participatiewet

Gebied	2017	2018
Staphorst	4,80	6,70
Gemeenten < 25.000 inwoners		19,00

Werkloze jongeren (% jeugdwerkloosheid: 16-22 jaar)

Gebied	2018
Staphorst	1,00 %
Gemeenten < 25.000 inwoners	1,00 %

Banen (aantal per 1.000 inwoners, 15-64 jaar)

Bron: LISA

Gebied	2018	2019
Staphorst	792,00	812,00
Gemeenten < 25.000 inwoners	650,00	664,00

Kinderen in uitkeringsgezing

Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Gebied	2018
Staphorst	2,00
Gemeenten <25.000 inwoners	4,00

Bijstandsuitkeringen (per 1.000 inwoners, 18 jaar en ouder)

Bron: CBS - Participatiewet

Gebied	2018	2019
Staphorst	149,00	130,00
Gemeenten < 25.000 inwoners	206,00	194,00

% Jongeren met delict voor rechter (12-21 jaar)

Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Gebied	2018
Staphorst	0,00
Gemeenten < 25.000 inwoners	1,00

% Jongeren met jeugdbescherming (tot 18 jaar)

Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd

Gebied	2018	2019
Staphorst	0,60	0,50
Gemeenten < 25.000 inwoners	1,00	1,10

% Jongeren met jeugdhulp (tot 18 jaar)

Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd

Gebied	2018	2019
Staphorst	6,00	6,20
Gemeenten < 25.000 inwoners	10,40	10,90

% Jongeren met jeugdreclassering (12-22 jaar)

Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd

Gebied	2018	2019
Staphorst	0,00	0,00
Gemeenten < 25.000 inwoners	0,50	0,40

% Netto arbeidsparticipatie

Bron: CBS - Arbeidsdeelname

Gebied	2018	2019
Staphorst	72,70	79,39
Gemeenten < 25.000 inwoners	68,70	69,60

Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners)

Bron: CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

Gebied	2018	2019
Staphorst	300,00	350,00
Gemeenten < 25.000 inwoners	532,00	576,00

% Hernieuwbare elektriciteit

Bron: Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor

Gebied	2017	2018
Staphorst	15,80	19,40

Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)

Bron: CBS - Statistiek Huishoudelijk Afval

Gebied	2017	2018
Staphorst	59,00	56,00
Gemeenten < 25.000 inwoners	140,00	136,00

% Demografische druk (personen 0-20 jaar en 65 jaar e.o. in verhouding tot personen van 20-65 jaar)

Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek

Gebied	2019	2020
Staphorst	85,00	85,00
Gemeenten < 25.000 inwoners	79,00	79,40

Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen)

Bron: ABF - Systeem Woningvoorraad

Gebied	2017	2018
Staphorst	19,60	12,30
Gemeenten < 25.000 inwoners	9,00	8,60

Gemiddelde woonlasten éénpersoonshuishouden (in €)

Bron: COELO, Groningen

Gebied	2019	2020
Staphorst	656,00	686,00
Gemeenten < 25.000 inwoners	708,00	749,00

Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishouden (in €)

Bron: COELO, Groningen

Gebied	2019	2020
Staphorst	680,00	708,00
Gemeenten < 25.000 inwoners	784,00	827,00

Gemiddelde WOZ-waarde woningen

Bron: CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken

Gebied	2018	2019
Staphorst	252.000,00	263.000,00